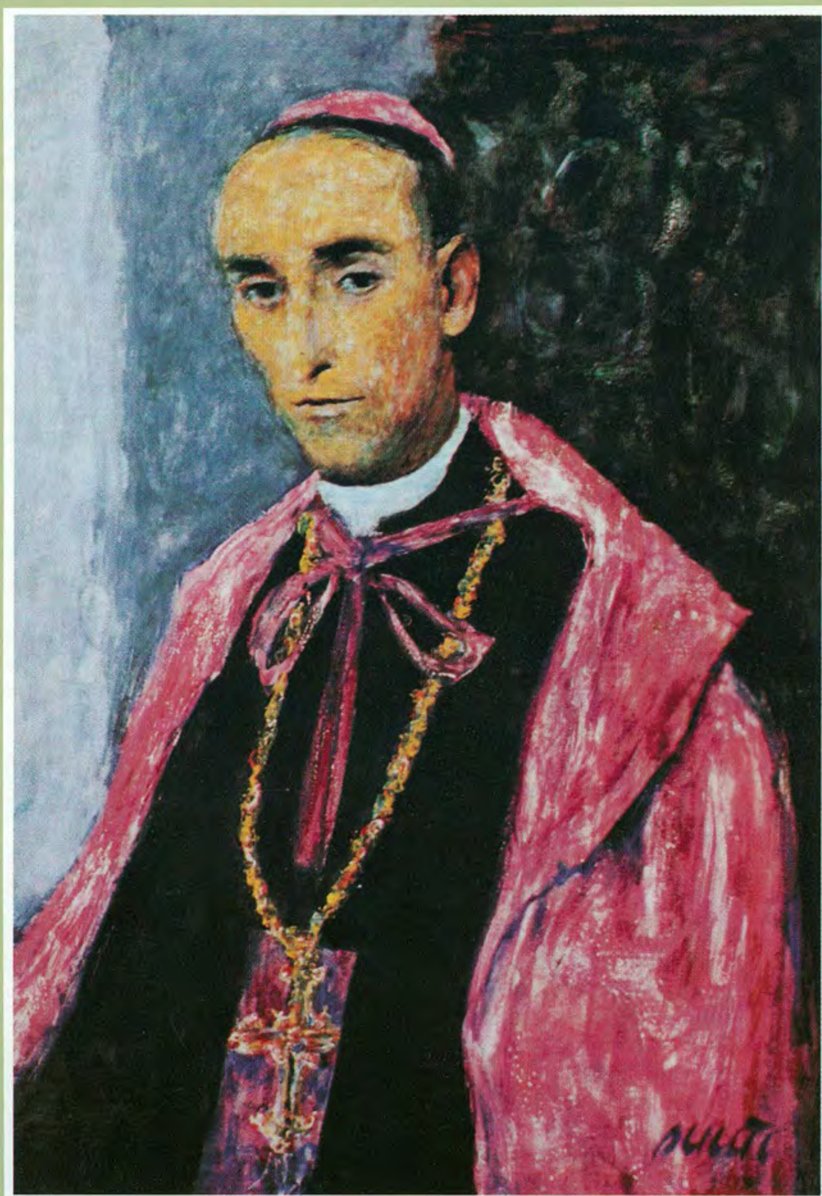

SLUGA BOŽJI

ALOJZIJE STEPINAC

"Ime kardinala Stepinca upisano je u Knjigu Prvaka Crkve, koji su svojim mučeništvom posvjedočili vlastitu vjernost Petrovoj Stolici. Mučeništvom se može smatrati također ne maleno razdoblje od 14 godina koje je on proveo u osamljenosti, posred svakodnevnih fizičkih i moralnih trpljenja", Papa Ivan XXIII

God. 3 (1996) 8. svibnja GLASNIK POSTULATURE Broj 2–3 Cijena 5 kn

Novi blaženici - misionari

Dana 17. ožujka 1996. Papa Ivan Pavao II. proglasio je blaženima mons. Daniela Combonia i mons. Guida Maria Confortia. S ova dva nova blaženika, Papa Ivan Pavao II. beatificirao je u tijeku svoga Pontifikata 733 slugu i službenica Božjih, dok je svetima proglasio njih 271.

Svečani obred beatifikacije predvodio je sam Sveti Otac. Nakon obreda, poradi narušena zdravlja, on je napustio baziliku, a euharistijsko slavlje proslijedio je kardinal Angelo Sodano, državni tajnik. Bazilika je bila prepuna. U

Ivan Pavao II. s kard. Vinkom Puljićem, Nadbiskupom vrhbosanskim na proglašenju svetim bl. Marka Križevčanina, u Košicama, 2. srpnja 1995.

***Mons. Daniele Comboni**, utemeljitelj Kongregacije misionara kombonijanaca Srca Isusova i Misijskih sestara pobožnih majki crne Afrike, rođen je 15. ožujka 1831. u mjestu Limone, biskupija Brescia, u sjevernoj Italiji. Zaređen za svećenika 31. prosinca 1854. u Trentu. Od god. 1857. do 1881., 9 puta je s prekidima bivao u Africi. Prekidi su bili uvjetovani bolestima koje su ga prisiljavale na kratki predah u apostolatu preporoda Afrike. Svim je silama uznastojao podići domaći kler kao najbolji temelj za uspjeh misijskog rada. Kao teolog u pratnji kardinala Canosse, veronskog biskupa, sudjelovao je u radu I. vatikanskog sabora, u Rimu 1870. god., gdje se zalagao za evangelizaciju Afrike. Dana 12. kolovoza 1877. zaređen je za biskupa u Središnjoj Africi. Na dan smrti 27. studenoga 1880. u Karthumu, već su zauzeto djelovala dva instituta, s 36 misionara i 30 misionarki, koji su, nastavljajući njegovo djelo, pružili izvanredno svjedočanstvo ljubavi za evangelizaciju Afrike.*

***Mons. Guido Maria Conforti**, utemeljitelj Misonara ksaverijanaca, rođen 30. ožujka 1865. u mjestu Casalora di Ravadese, kod Parme. Nakon studija isprepletena s godinama bolesti, bio je zaređen za svećenika 22. rujna 1888. Ljubav prema misijama, koju je osjećao od djetinjstva, ostvario je već u 30. godini života, utemeljivši »Pobožnu udrugu Sv. F. Ksaverskoga za vanjske misije«. Svećenici, članovi udruge, uz zavjet siromaštva, čistoće i poslušnosti, darivali su se Bogu i s četvrtim, t.j. zavjetom da će »ići izvan vlastitog okružja, kulture i mjesne Crkve za naviještanje Evanđelja nekršćanima«. Za vrijeme tzv. »Bokserske pobune« 1899. prispio je u Kinu. Nakon tragičnih događaja vratio se u Italiju, gdje ga je Papa Leon XIII. imenovao nadbiskupom. »Vi, reče mu Papa, želite ići u Kinu, i ja Vas šaljem u grad koji je talijanska Kina!« Nakon zauzetih godina nadpastirske službe u Ravenni, vratio se 1904. g. u Parmu i posvetio se radu Instituta. Pio X. imenovao ga je 1907. biskupom Parme, gdje je, prožet Isusovim riječima: »Imam i drugih ovaca koje nisu iz ovog ovčinjaka!«, pokrenuo Zajednicu klera za misije i druge misijske djelatnosti, radi kojih su ga prozvali »misijskim biskupom«.*

Na naslovnoj stranici: *Ivan DULČIĆ: Kardinal Alojzije Stepinac*

nju se od ranog jutra slijevalo vjerničko mnoštvo, prispjelo za ovu prigodu. Osobito su se isticali predstavnici svake zajednice ovih dviju kongregacija, proširenih diljem svijeta, s predstavnicima zajednica nastanjenih u Italiji. U prostranu baziliku stisnulo se preko 30.000 vjernika, raznih boja i narodnosti, koji su se u pobožnom obredu prisjećali napora što su ih dvojica novih blaženika uložili i ugradili za rast Kraljevstva Božjega u zemljama gdje su djelovali, a čije su djelo njihovi suradnici zauzeto nastavili. Budući da svi vjernici nisu mogli unići u baziliku, nekoliko ih je tisuća obred beatifikacije pratilo preko velikog ekrana u auli audijencija Pavla VI.

Nove blaženike je Sv. Otac predstavio ovim mislima:

1. »Comboni je od svoje priprave za svećeništvo osjetio poziv na darivanje vlastitog života za evanđeosko navještanje u Afričkoj zemlji....boreći se za ukinuće stravičnog položaja robova i zauzeto djelujući da se preporod Afrike dogodi snagom vlastitih sila.«

2. »Suvremenost i smjelost njegova djela očitovali su se u pripremi i oblikovanju budućih svećenika, po neutrudivom misijskom djelovanju i pisanom riječi i spisima, te u osnivanju dvaju instituta – muškog i ženskog – isključivo posvećenih za djelovanje 'ad gentes' – među nekrštenim narodima.«

3. »Djelovanje 'ad gentes' bijaše jednom od temeljnih zasada apostolskog rada i Guida Marie Confortia. Kristovo svjetlo donijeti svima, bila je obveza koja ga je pokretala i usmjeravala čitavog života. Tako je mogao u potpunosti živjeti tri stanja u kojima se odvija jedinstveno poslanje Crkve u navještanju Evanđelja: pastirska skrb za mjesnu Crkvu, zauzetost za djelovanje među nekrštenima ('ad gentes') i evangelizacija onih koji su izgubili osjećaj za život po vjeri.«

4. »On je bio uvjeren kako je jedan od najuspješnijih načina za učvršćivanje vjere u zemljama starodrevne evangelizacije onaj što uključuje navještaj Evanđelja onima koji ga još ne poznaju.«

5. »Vrijednost misijskog poziva 'ad vitam – do kraja života', koja odjekuje i u enciklici 'Redemptoris missio – Otkupiteljevo poslanje', on je predložio svojoj subraći misionarima na radikalan način po 'misijskom zavjetu' i ne malen je broj njegovih duhovnih sinova koji su, sve do mučeništva, ostali vjerni ovoj obvezi.«

6. »Kristov križ je vrelo nesicrpne ljubavi za onoga koji se daruje braći, blizoj i dalekoj.«

Sveti Otac se za Anđeosko pozdravljenje pojavio na prozoru. Unatoč krhkosti što se oborila na njegov život, želio je s mnoštvom vjernika podijeliti radost provrlu o proglašenju novih blaženika, ali i nastaviti svoje učiteljsko poslanje. Među brojnim plakatima bio je uočljiv i onaj »L'amore vince sempre – Ljubav uvijek pobjeđuje!« Osim što je bio jeka oduševljenja gledom na dvojicu novih blaženika, odražavao je uvjerenje svih nazočnih na Trgu Sv. Petra u gorljivu ljubav koju je Papa očitovao, sišavši unatoč klonulosti u baziliku i ovim opetovnim susretom s vjernicima na molitvi Pozdravljenja.

Progovorio je o ljubavi prema siromasima u svijetu i pozvao odgovorne svjetske moćnike na pravedno rješenje ovoga problema. Svoj poziv uključio je u kršćaninov korizmeni hod prema obraćenju i proslavi Uskrsa, koji nosi bitnu označnicu: ljubav porema siromasima, te je s tim u vezi kazao:

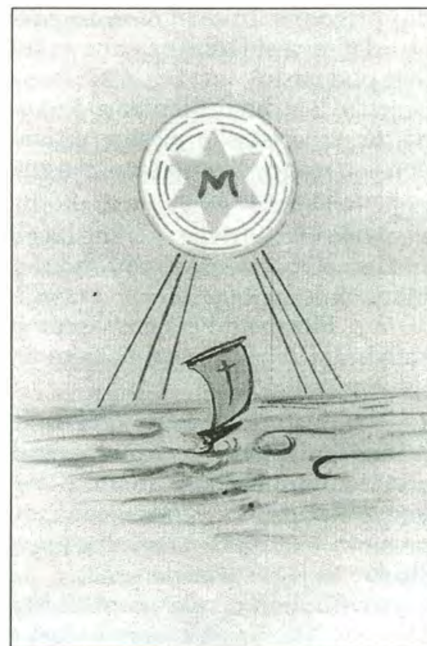
»1. Radostan sam što sam ovog jutra mogao proglasiti blaženima dvojicu velikih Biskupa: Daniela Combonia i Guida Mariu Confortia, obojicu veoma zaslužnih za misijsku djelatnost Crkve.

U duhovnom korizmenom hodu, primjer njihova žara u navještanju Krista potiče nas da oživimo i u sebi apostolsku gorljivost i obvezu obraćenja. U svezi s tom obvezom, želio bih danas naglasiti osobiti vid sve djelotvornije ljubavi prema siromasima, tragom divnog primjera što nam ga pružiše mons. Comboni i mons. Conforti.

Ne, ne možemo se izgovarati da ne znamo za trpljenje mnoge braće u krajnjem siromaštvu i gladi. Mnogo je siromaštva u svijetu! Promotrimo li zemlje evangelizirane po članovima instituta što ih osnovaše novi blaženici, uočit ćemo zaista nesnosne prilike. Drama gladi je velika sramota našega vremena! Kako se može mirno i obilno častiti dok nebrojena ljudska bića trpe glad i umiru od gladi?

2. Stoga i korizmeni post ide prema tome da se s gladnima podijeli ono čega smo se odrekli. Sigurno je da za ublažavanje gladi u svijetu nije dostatna milostinja. Potrebno je uspostaviti novi smisao pravednosti i jasna politička i gospodarska nastojanja u tom smjeru. No, nadasve je potreban »opći proces koji će uključiti i u rješavanju ovog problema osvijestiti sveukupnu društvenu zajednicu« (*Poruka za Korizmu 1996.*). Korizmena pokora, provedena s iskrenom ljubavi prema Bogu i bližnjemu, jedan je od snažnih poticaja u tom vidu djelovanja.

Neka nam Presveta Djevica udijeli malo svoje materinske osjetljivosti, da bismo postali osjetljivi za trpljenje braće. Neka nam pomogne da bismo postali kao dvojica novih blaženika, koji su znali siromasima ujedno dijeliti i kruh Evanđelja i svagdašnji kruh, oba tako potrebna za dostojan život djece Božje.« (Usp. *Osservatore Romano*, 18.19. ožujka 1996., 6/7.)

Proslavili smo Stepinčevo '96

Jučer proroci, danas svjedoci, blaženici! U kratkim crtama donosimo prikaz dvaju novih blaženika: mons. Daniela Combonia i mons. Guida Maria Confortia. Crkva ih stavlja pred naše oči i u sadržaj našeg života kao kvasac nove evangelizacije i oduševljenja za misijski rad. Ovaj svečani čin još je jedna potvrda kako je svaki kandidat za čast oltara osobito Božje djelo.

U tom pogledu znakovita je bila i Trodnevnica uoči 36. obljetnice preminuća Sluge Božjega Alojzija Stepinca, jednog od onih kandidata koji će, nadamo se, također svemu svijetu otkriti svjedočanstvo neslomljive ljubavi za Boga, njegovu Crkvu i brata čovjeka.

Budući da su sve propovijedi upravo pregršt njegovih misli o preporodu ljudskog društva i narodne zajednice po preporodu obitelji i savjesnom odgoju djece i mladih, donosimo u cijelosti sve tri homilije izgovorene tijekom Trodnevnice u Zagrebačkoj katedrali, kao i homilije što su ih, veličajući život i žrtveni ulog kardinala Stepinca za bolji svijet, navijestili kardinali Franjo Kuharić (Zagreb) i A. Felici (Rim), te biskup Ć. Kos (Krašić).

Uoči 36. obljetnice smrti kardinala Stepinca u Katedrali su, kao dio prigodne Trodnevnice, izvedene odabrane skladbe na stihove što ih je pod naslovom »Što znači Isus« ispjevao kardinal Stepinac. Rukopis te euharistijske pjesme pronađen je u njegovoj ostavštini. Ne zna se kada ju je sastavio.

Najuspjelije dvije skladbe izveli su zbor »Opće ženske gimnazije ss. Milosrdnica u Zagrebu« pod ravnanjem s. Elizabete Peršić i »Večernji katedralni zbor« pod ravnanjem dr. Vladimira Babuša.

Kao najbolja skladba odabrana je ona prispjela na natječaj pod pseudonimom M.K.-Karlsruhe, autora gosp. Mirka Kraljevića (r. 5. prosinca 1930. god. u Privalju, župa Široki Brijeg). Harmonizaciju za mješoviti zbor ugodio je prof. Mo Miroslav Martinjak, profesor glazbe na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu i zamjenik ravnatelja Instituta za crkvenu glazbu Bogoslovnog fakulteta.

Svećenici pristupaju k oltaru na Misi o 36. obljetnici preminuća - u Zagrebačkoj katedrali - 10. veljače 1996.

Prigodna nagrada će skladatelju biti naknadno uručena u crkvi u Karlsruheu, gdje se redovito okuplja zajednica hrvatskih katoličkih vjernika.

Osobita pozornost ovog broja Glasnika usmjerena je na prikaz ljubavi kojom je Sluga Božji častio Majku Božju. Neka nam njegov primjer čašćenja Bogorodice obogati ovogodišnje svibanjske pobožnosti.

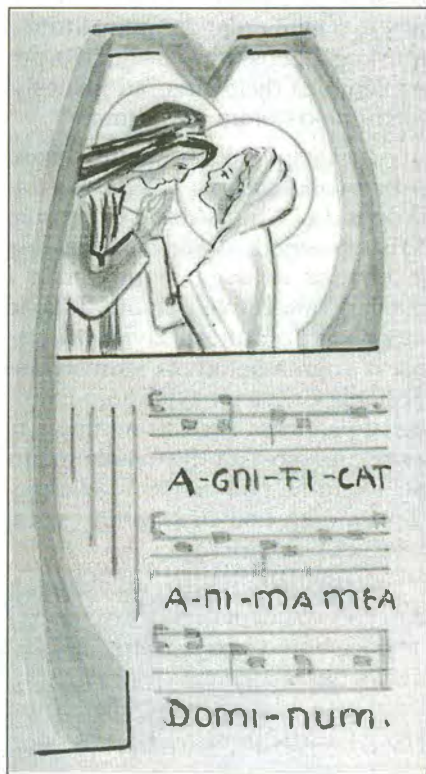
Slijedi nastavak prikaza o »fami martyrii – glasu mučeništva«, koji je obilježio njegov život, a potom i samu smrt.

Nastavljamo objavljivati dokumente o djelovanju Sluge Božjega u ratnom i poratnom vremenu, kako bismo istinito mogli spoznati njegovu postojanost i jasnoću kojima je on, u svakom političkom sustavu zastupao pravdu i promicao ljudska prava.

Pristižu brojna svjedočanstva o životu i radu kardinala Stepinca. Brojni su i dopisi o uslišanjima koja su se dogodila na njegov zagovor. Hvala svim suradnicima, dopisnicima i darovateljima za pokriće troškova u postupku za proglašenje blaženim kard. Stepinca.

Zahvaljujem i svim onim njegovim štovateljima koji su njegova pisma, fotografije ili uspomene predali Postulaturi, bilo za Arhiv, bilo za izložbu u njegovoj Spomen-zbirci.

Vrijedno je spomenuti i sve one djelatnike, školske, vojne i građanske, koji su organizirano pohodili tu Spomen-zbirku Sluge Božjega, u Zagrebu, na Kaptolu br. 31. Premda na malenom prostoru, zbilja nazočnosti Sluge Božjega, prema pismenom svjedočanstvu mnogih, kadra je potaknuti na ozbiljna razmišljanja o vlastitom životu svakog pojedinca i ohrabriti ga na neustrašiv život vjere.

»Mučenici su slobodni, a ne njihovi suci!«

PROPOVIJED KARD. FRANJE KUHARIĆA, u Zagrebačkoj katedrali, 10. veljače 1996.

»Zašto me progoniš?« (Dj 9,4)

Prečasni Oci biskupi,
poštovani Oci provincijali, braćo svećenici,
redovnici i redovnice,
sestre i braćo u Isusu Kristu!

Kardinal Franjo Kuharić predvodio je euharistijsko slavlje o 36. obljetnici preminuća kard. A. Stepinca

»Ako su mene progonili, i vas će progoniti!« (Iv 15, 20)

1. Kod prikazanja Djeteta Isusa u hramu, starac Šimun uzima Dijete iz ruku njegove Majke i postaje prorok držeći na rukama Isusa i govoreći: »Ovaj je evo postavljen na propast i uzdignuće mnogima u Izraelu i znak osporavan – a i tebi će samoj mač probosti dušu...« (Lk 2,34)

Pedeset dana nakon Isusova uskrsnuća dogodio se dolazak Duha Svetoga na apostolsku zajednicu u Jeruzalemu. Bio je to rođendan Crkve »iz vode i Duha« (usp. Iv 3,5).

Tako je u povijesti počela živjeti Crkva, nova zajednica Kristovih učenika i učenica: sabrana u jedinstvu vjere, povezana ljubavlju Duha Svetoga, pozvana i poslana da svjedoči u narodima, u svim vremenima do svršetka svijeta, djela Božja, događaje spasenja: utjelovljenje vječne Riječi, Sina Božjega, njegov život, djela i nauk – Evanđelje, njegovu smrt na križu i uskrsnuće.

2. Poslanje Crkve je jasno i posve određeno izrečeno od samoga Isusa Krista: »Pođite dakle i učinite mojim učenicima sve narode krsteći ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga i učeći ih čuvati sve što sam vam zapovjedio.« (Mt 28, 19-20)

Prije uzašašća reče Isus apostolima: »... Primit ćete snagu Duha Svetoga, koji će sići na vas, i bit ćete mi svjedoci u Jeruzalemu, po svoj Judeji i Samariji, i sve do kraja zemlje!« (Dj 1,8) Bit će, dakle, navjestitelji i svjedoci Evanđelja za vječno otkupljenje ljudi. »Propovijedajte Evanđelje svemu stvorenju!« (Mk 16, 15) Tako je Crkva usađena u svijet i u povijest kao vidljiva zajednica. Njezino je porijeklo od samoga Boga, jer joj je utemeljitelj Isus Krist, pravi Bog i pravi čovjek! Njezino je poslanje božansko: naviještati ljudima Evanđelje; posvećivati ih sakramentima; prenositi ih iz tame grešnosti u svjetlo Božjeg života; odgajati savjest za svaku pravednost, dobrotu i ljubav. Božanski je i cilj Crkve. Ona je Crkva putnica – hodočasnica kroz vrijeme u vječni Život! To je njezin život i smisao.

3. Međutim, put Crkve kroz povijest bit će trnovit, često put križa. Isus joj je to navijestio: »Budući da niste od svijeta, zato vas svijet mrzi.« (Iv 15,19)

Kažu da je papa sv. Pio X. u razgovoru sa studentima teologije, pitao koje su oznake Kristove Crkve. Oni su odgovorili, četiri: jedna, sveta, katolička i apostolska. Ali Papa reče: Postoji i peta oznaka. Koja? – Progonjena!

Kao što je Crkva povijesna stvarnost, tako je progon Crkve povijesna očitost. Tako je od početka do danas i bit će tako do kraja vremena dok Gospodin ne dođe završiti tu dramatičnu, često tragičnu i tajnovitu ljudsku povijest Posljednjim sudom. Ono što je proživio Isus Krist na zemlji, to proživljava i njegova Crkva.

4. U grad Damask putovala jedna skupina ljudi na konjima. Imaju izvršiti poseban zadatak. Imaju punomoć od poglavara u Jeruzalemu »da sve koje nađu od ovoga Puta, muževe i žene, okovane dovedu u Jeruzalem« (Dj 9,2). Vodi ih Savao iz Tarza, »sveudilj zadahnut prijetnjom i pokoljem prema učenicima Gospodnjim« (Dj 9,1).

Kad se Savao sa svojom pratnjom približio Damasku, »iznenada ga obasja svjetlost s neba. Sruši se na zemlju i začu glas što mu govoraše: «Savle, Savle, zašto me progoniš?«

On upita: »Tko si ti, Gospodine?« A Isus mu reče: »Ja sam Isus kojega ti progoniš! Nego, ustani, uđi u grad, i reći će ti se što ti je činiti.« (Dj 9,3–6)

Iz Isusovih je riječi jasno: Tko progoni Crkvu, progoni njega. Tko mrzi Isusa, mrzi i Crkvu, i obratno. Čuli smo Isusa danas u Evanđelju: »Ako vas svijet mrzi, znajte da je mene mrzio prije nego vas!« (Iv 15,18)

5. Tu se nameće trajno pitanje: Zašto? »Zašto me progoniš?« Zašto su Najnevinijega mrzili tako strašnom mržnjom da su ga raspeli. Zašto mrze i progone njegove vjernike sve do smrti, počevši od Jeruzalema pa do kraja zemlje? I bit će tako do svršetka svijeta. Crkva je progonjena sad otvoreno i krvavo, sad podmuklo i prikriveno, sad iznutra i izvana.

Naviještanje Evanđelja izazivalo je takva protivljenja da su gotovo svi misijski počeci bili zalijevani krvlju mučenika. Mržnja želi uništenje!

6. U broju za siječanj 1991. misijskog lista »Radosna vijest« pročitali smo slijedeću vijest iz Kine. Kandidat za Partiju morao je proći kroz šestomjesečni kurs i nakon toga položiti slijedeću prisegu: »Zaklinjem se da ne postoji nikakvo više biće iznad nas. Ako bi ipak postojalo neko više biće iznad nas, trebamo, moramo ga mrziti, i sve one koji vjeruju u to biće.« (Ibid., str. 9.)

U kineskom zatvoru bio je redovnik o. Matija Ruf. Koliki su biskupi, svećenici, vjernici prošli kroz tamnice u toj velikoj zemlji! Zatvorski odgojitelj kazao je o. Rufu 6. studenoga 1951.: »592, (prozvan samo po logorskom broju), mrzim te, mrzim! Ti si najgori od svih sedamsto zatvorenika. Ti si najgori od svih. Mrzim te, mrzim te ... cijelim svojim bićem, jer si do današnjeg dana ostao onako loš čovjek kakav si bio prvog dana svoga dolaska u ovu ustanovu.« (Ibid., str. 9.)

U čemu je bila strašna zloća redovnika Rufa da je izazivala takvu mržnju? Bila je to vjernost Isusu Kristu i Crkvi!

7. U »Glasu Koncila« od 4. veljače ove godine pročitali smo i ovo: »Vladimir Numov, tajnik povjerenstva ruske države za rehabilitaciju politički progonjenih, izjavio je da je u doba Staljinove strahovlade progonjeno i ubijeno 200.000 svećenika i vjerskih službenika. Veći dio njih pripadao je Ruskoj pravoslavnoj crkvi, ali i Katoličkoj crkvi, te drugim kršćanskim zajednicama. Taj broj doseže čak 500.000, ako se uzme u obzir cijelo razdoblje postojanje Sovjetskog Saveza i komunističke vladavine.« (Ibid., str. 4.) Zašto? Što su svi ti ljudi bili krivi da su tako strašno mrženi i progonjeni bili?

8. U kontekstu tih činjenica možemo razmišljati i o mučeništvu zagrebačkog nadbiskupa Alojzija Stepinca. I njegov progon i mučeništvo ulaze u misterij progonjenog Krista i progonjene Crkve.

Napunit će se skoro 50 godina tome što se dogodilo 18. rujna 1946. »Bila je srijeda ... Od rana jutra su po svim gradskim ulicama krstarili milicionari i vojnici: svi su bili naoružani kào da se sprema kakva ratna operacija. Na Kaptolu je bio priličan broj naoružanih, koji su šetali amo i tamo.«

9. »Oko 5,30 ujutro uđu milicionari u nadbiskupski dvor te zaposjednu sve hodnike i stubište. Potražili su Nadbiskupa, koji se upravo u svojoj privatnoj kapeli pripravljao za sv. misu. Na upit što traže, milicionar mu reče: – Imamo nalog da vas odvedemo. Nadbiskup pročita nalog i reče: 'Idem s vama. Ako ste žedni moje krvi, eto me!' Još ih je upozorio: 'Pazite što radite!' (A. Benigar: STEPINAC, II. izd., Zagreb 1993., str. 520–521).

Mjesecima prije toga uhićenja propaganda je upravo bjesnila protiv Nadbiskupa!

10. A zašto? Razlog je mnogo dublji od same bezbožne ideologije. Uzroci svih tih progona Isusa Krista i Crkve izmiču svim tumačenjima i analizama sociologije i ljudske psihologije. To je trajno prisutan misterij duhovnog sukoba između dobra i zla. Ta je duhovna borba započela u iskonu stvaranja duhovnog svijeta.

Svemogući je Stvoritelj stvorio duhovna bića – anđele iz ljubavi za vječnu ljubav. Stvorio je čovjeka, sazdanog od duše i tijela, da čovjek sebe primi iz stvaralačke Božje ljubavi i sebe daruje toj ljubavi za vječnu sreću.

Misterij zla stoji baš u tome da su mnogi anđeli odbacili Boga; odbacili su istinu i ljubav; u samoumišljenoj oholosti odbacili su život u Bogu i s Bogom; iz svoga postojanja, zbog lažne samodostatnosti, isključili su Boga. Na tu laž Zli je zaveo i čovjeka. I čovjek postade protivnik Božji. To protivljenje Bogu odjekuje u svakom čovjeku. Lakše je silaziti širokim putem u propast, nego se strmim putem dobra uspinjati u Život!

U palim se duhovima začela mržnja na Boga kao i na sva stvorenja. Ta mržnja je njihov život. Ta ih vatra pali da žele uništiti sve što je Bog stvorio, osobito čovjeka.

11. Susrećemo se s tajnom zloće, s misterijem mržnje. Zaista, ne možemo razumjeti sve te mržnje u povijesti, svu tu borbu protiv istine, dobra, protiv ljubavi, ako bismo htjeli tumačiti samo ljudskom psihologijom, samo ljudskom zloćom. Ta mržnja ima dublji izvor; to je nevidljiva sila zloće: Sotona – Lucifer, pali anđeo koji se sa svojim zlodusima bori protiv Boga i razara povijest lažima, mržnjama, ubojstvima. Isus Krist jasno otkriva toga neprijatelja Božjeg i ljudskog, zove ga čovjekoubojicom ljudi od početka i ocem laži (usp. Iv 8,44).

12. Mržnja je saveznica laži i smrti.

Zloduh se približio i samom Isusu, da bi ga učinio svojim poklonikom. Obećao mu je sve užitke svijeta i moć, ako mu se ničice pokloni (usp. Mt 4,9). I danas on ima svoje otvorene častitelje i suradnike. Pomažu mu razarati svijet svim vrstama nemorala. U svijetu, zaista, djeluje tajna zloće.

Na tu tajnu zloće i djelovanje Zloga misli Isus kad kaže: »Kad biste bili od svijeta, svijet bi svoje lju-

bio; no budući da niste od svijeta, nego sam vas ja izabrao iz svijeta, zato vas svijet mrzi ... A sve će to poduzimati protiv vas poradi Imena moga, jer ne poznaju onoga koji mene posla ... Tko mene mrzi, mrzi Oca moga ... Mrze me nizašto.« (Iv 15,19.21.23.25)

Zlome je istina kriva što je istina; dobro mu je krivo što je dobro; pravednost je kriva što je pravednost; svetost je kriva što je svetost.

13. Iz te biblijske vizije povijesti, u toj povijesnoj stvarnosti duhovne borbe dobra i zla, smještamo progon i osudu zagrebačkog nadbiskupa – sada Sluge Božjega – Alojzija Stepinca. U taj kontekst smještamo i mučeništvo tolikih svećenika, redovnika, redovnica i mnogih vjernika u Hrvatskoj kao i u Bosni i Hercegovini. Za našu Crkvu nije bio malen broj ubijenih nekoliko stotina svećenika i redovnika za vrijeme Drugoga svjetskog rata i poslije rata. K tome pribrojimo i bezbroj drugih nedužnih žrtava.

14. Kad je Nadbiskup Stepinac bio odveden u zatvor, generalni vikar biskup Franjo Salis-Seewis uputio je vjernicima i javnosti poslanicu u kojoj, među ostalim, svjedoči:

»Ova naša zajednička bol posve je razumljiva, jer je preuzvišeni gospodin dr. Alojzije Stepinac najdivniji primjer uzornog i svetog pastira, požrtvovnog i nesebičnog rodoljuba, koji je uzvišena načela Božje pravde, Božjih zapovijedi i Kristova evanđelja upravo do savršenstva provodio u djelo u svom životu i radu za hrvatski narod.«

»Njegovo plemenito srce, njegovo milosrđe i ljubav, kojom ga je nadahnjivalo Kristovo evanđelje, osjetili su osobito za vrijeme rata ne samo katolički vjernici, nego inovjerci, ne samo Hrvati, nego i članovi drugih narodnosti. Štoviše, on je u svojoj velikodušnosti zaštićivao mnoge iz redova onih, koji ga danas nazivaju narodnim neprijateljem.« (STEPINAC: str. 522).

15. Za vrijeme suđenja za svjedoke obrane prijavili su se Uredu tužitelja i slavonski pravoslavni vladika Emilijan, kao i neki pravoslavni svećenici. Za svjedoke obrane prijavili su se i neki sveučilišni profesori i liječnici srpske nacionalnosti, ali svi su bili odbijeni (usp. Ibid., str. 545).

Pomoćni biskupi zagrebački: mons. Juraj Jezerinac i mons. Marko Culej, te mons. Josip Bozanić, biskup krčki, mons. Ćiril Kos, biskup đakovački, mons. Srećko Badurina, biskup šibenski, mons. Franjo Komarica, biskup banjalučki i kardinal Franjo Kuharić, Nadbiskup zagrebački pristupaju k oltaru

Sudila je neobjašnjiva mržnja protiv Nadbiskupa, a ne pravda! I Nadbiskup je iskusio Isusove riječi: »Mrze me nizašto!«

16. U zatvoru Nadbiskup je sucu istražitelju dao izjavu iz koje donosimo glavne misli: »Koliko razabirem, moj pritvor ima vam služiti, da u istraživanju pripravite materijal, po kojem bi me sudili, ne kao privatnu osobu, nego kao zegrebačkog nadbiskupa ... Stoga vi hoćete naći političku bazu u obliku, kako ste ga formulirali u pitanjima.«

»Po Božjem, naravnom i međunarodnom pravu nijedno sudište me ne može osuditi zbog toga, što vi meni pripisujete, ako se uzmu u obzir sve okolnosti, u kojima smo živjeli.«

»Moja je krivnja u tome, što nisam pao na koljena pred komunizmom, koji jedini vlada u ovoj zemlji...« (Ibid., str. 527).

Završio je svoju izjavu pred sucem istražiteljem ovim riječima: »Znajte, Isus Krist jest ugaoni kamen svijeta. Tko na nj padne, razbit će se, a na koga on padne smrvit će ga!« (Ibid., str. 528)

Sudac je na to srdito odgovorio: »Govorit ćete vi kad dođe narod!«

– »Vidjet ćemo« – odgovori mirno Nabdiskup!

17. Nadbiskup Stepinac, blažene uspomene, bio je svjestan da je suđen kao predstavnik Crkve; da se u njemu hoće ušutkati Crkva; da je njegova krivnja vjernost Isusu Kristu i Crkvi. Krivnja mu je bila i njegovo kršćansko rodoljublje.

Stoga u završnoj riječi na sudu (govorio je 38 minuta), Nadbiskup ističe i glavne razloge sukoba između Crkve i bezbožne ideologije. Govorio je: »U školskim udžbenicima tvrdite, protivno od svih dokaza povijesti, da Isus Krist nije postojao. Znajte, Isus Krist je Bog! Za njega smo spremni umirati ...«

»Za Majku Božju kaže se u knjigama, da je bila bludnica. A znadete li, da je ona za pravoslavne i za katolike najsvetiji pojam.«

»Po vašem shvaćanju, materijalizam je jedini naučni sistem, a to znači izbrisati Boga i kršćanstvo. Ako nema ništa osim materije, onda vam hvala na slobodi!«

»A što se mene tiče i moga suđenja, ja ne trebam milost, savjest mi je mirna.« (Ibid., str. 541–542).

18. Mučenici koji svjedoče za Istinu i koji imaju čistu savjest, pred svim sudištima stoje uspravno. Oni su slobodni, a ne njihovi suci. Makar bili osuđeni, makar i pogubljeni, oni su pobjednici; svijetle u po-

vijesti kao neprolazne vrijednosti. Isus je kazao: »A tko izgubi život svoj poradi mene, naći će ga!« (Mt 10,39)

19. Čuli smo danas u poslanici apostola Petra: »Pa tko da vam naudi, ako revnujete za dobro? Nego, morali i trpjeti zbog svoje pravednosti, blago vama! No ne bojte se njihova zastrašivanja i ne plašite se!« (1 Pt 3,13–14)

Mučenici su zbog svoje čiste savjesti hrabri ljudi. To je u njima snaga Duha Svetoga. Kršćanima je uvijek potrebna ta duhovska hrabrost za kršćansko svjedočenje u svijetu koji je protivan Bogu.

Apostol Pavao, nekoć i sam progonitelj, pisao je svom učeniku i biskupu Timoteju: »A svi koji hoće pobožno živjeti u Kristu Isusu, bit će progonjeni.« (2 Tim 3,12) Ali zato piše apostol Petar: »Ta uspješnije je trpjeti, ako je Božja volja, čineći dobro, nego čineći zlo.« (1 Pt 3,17)

20. Progonstvo Krista i Crkve nikada ne prestaje. Ne mora to biti uvijek progon kroz zatvore, sudove, ubojstva. Borba protiv istine i dobra vodi se na mnogo načina. Ta se borba, s dramatičnim napetostima, događa u samoj Crkvi. Sve unutarnje pobune protiv jedinstva vjere, protiv zajedništva ljubavi, razdiru Tijelo Kristovo.

Sva neposlušnost onoj strukturi Crkve koju je sam Isus Krist ustanovio i odredio kao jamstvo da se Crkva sačuva u pravoj vjeri, koju tumači Učiteljstvo Crkve s Petrom na čelu, borba je protiv Isusa Krista. Lažni proroci progone Krista.

21. Ali progoni ne prestaju ni od strane svijeta koji mrzi Dobro. Crkvu se želi razoriti i Krista ubiti u dušama bezbožnim ideologijama, promicanjem svih načina nemorala u moćnim sredstvima priopćavanja.

U životu ljudi i naroda ima toliko dobrih, primjernih, poučnih i odgojnih sadržaja kojima bi se moglo podizati moralnu svijest u ljudima i odgajati savjest za ono što je plemenito, časno i čestito.

Međutim, kolike filmske produkcije prave filmove kojima ruju samo po dnu života; vide samo nasilja, ubojstva, preljube, horore i pornografije. Takvi sadržaji preplavljuju televizijske ekrane i njima se hrani svijet.

Ako se Crkva i ljudi dobre volje kritički osvrću na takve sadržaje koji razaraju moralnu svijest ljudi, osobito mladih, odmah se jave glasovi da je Crkva protiv slobode, protiv demokracije, čak protiv čovjeka.

Ako se izbriše razlika između dobra i zla, ostaje samo zlo. Progon Krista neće završiti do svršetka svijeta.

Sluga Božji Kardinal Alojzije Stepinac očitovao je svoju pastirsku brigu za spasenje ljudi i moralno zdravlje hrvatskog naroda žigošući proročki poroke svoga vremena.

U svojoj velikosvećeničkoj molitvi na Posljednjoj večeri Isus je uputio svoju molitvu Ocu za svoju Crkvu:

»Ne molim te da ih uzmeš sa svijeta, nego da ih očuvaš od Zloga ... Posveti ih u istini: Tvoja je riječ istina.« (Iv 17,15.17)

Sveci i mučenici su u svijetu prisutnost svjetla i nade, makar im se svijet protivio. Njihova je nada ukorijenjena u Božjem obećanju, kako reče Isus: »Blago vama kad vas – zbog mene – pogrde i prognaju i sve zlo slažu protiv vas! Radujte se i kličite: velika je plaća vaša na nebesima!« (Mt 5,11) »Ali tko ustraje do kraja, taj će se spasiti!« (Mt 10,22) Amen!

+ Franjo kard. Kuharić, nadbiskup zagrebački

»Nije trpio zbog krivnje, nego radi krijeposti!«

Propovijed mons. Ćirila Kosa, biskupa đakovačkog, u Krašiću, 10. veljače 1996.

»Svake godine, od 1960., 'slavimo' veliki Petak, dan njegove smrti, kao što se slavi smrt našega Gospodina.

Ne molimo za mrtvog Isusa, kao što molimo za naše drage pokojnike, nego se njemu klanjamo i zahvaljujemo na daru ljubavi njegova Srca, koji nas je ljubio do kraja. Osuđen kao zločinac, od sinova vlastitog naroda, i na križ razapet molio je za sve one, koji 'ne znaju što čine'.

Tko bi mogao u nekoliko riječi opisati dugi, bogati, svećenički i biskupski život kardinala Stepinca? Tko bi mogao nešto nepoznato reći ili dodati što nije poznato svima prisutnima, i ovom sretnom mjestu i župi.

Zato prikazujemo ovu novozavjetnu žrtvu Gospodinu, kojega molimo da po zagovoru Sluge Božjega čuva i štiti naše obitelji, naše društvo i našu Crkvu!«

Krašić: 10. veljače 1996. - Mons. Ćiril Kos, biskup đakovački tumači Božju riječ i svjedoči o junačkom značaju kardinala Stepinca

U nastavku propovijedi mons. Kos je aktualizirajući temu ovogodišnje Trodnevnice u Zagrebačkoj katedrali, o preporodu obitelji kao prvom koraku prema preporodu naroda, iznio biografske podatke kardinala Stepinca. Usporedio je pri tome Isusovo djetinjstvo u Nazaretu, njegov javni život, muku, smrt i uskrsnuće s djetinjstvom i javnim životom Sluge Božjega kao zagrebačkog nadbiskupa, njegovom djelovanju u metežu II. svjetskog rata, te u Titovoj Jugoslaviji, osobito pred sudom, u zatvoru i zatočenju, i u sutonu života, gdje je vodio posljednju bitku za slobodu Crkve.

Nakon pročitanih svjedočanstava Pape Pia XII. i Ivana XXIII. o duhovnoj veličini kardinala Stepinca, o žrtvi njegova života za slobodu Crkve i povezanost s Rimskim biskupom i Svetom Stolicom, mons. Kos je istaknuo:

Nadbiskup Stepinac na poseban je način bio priznat i odlikovan od Svetoga Oca kada je 12. siječnja 1953. imenovan kardinalom. To je imenovanje doživjelo prigovore od tadašnjih političkih moćnika, koji su taj čin osuđivali.

Za 25. godišnjicu biskupskog ređenja, 24. lipnja 1959., Papa Ivan XXIII. poslao je kadinalu Stepincu brzojavnu čestitku ovog sadržaja:

»Na izmaku 25. godine, otkako si bio posvećen za biskupa, spremnije i pažljivije nego obično mislimo na Tebe. Ljubav nam ne dopušta da bi ti ovom lijepom prigodom uzmanjkala utjeha naših čestitki i želja.

Uslijed bolnih okolnosti bio si, nažalost, prisiljen napustiti svoje revno djelovanje i boriš se u samoći, odijeljen od kršćanskog puka, koji je Tvojoj ljubavi i upravi povjeren.

Budi hrabar: ne trpiš zbog krivnje, nego radi krijeposti. U žalosti nastoj trpjeti s radošću, jer je bolje nepravdu podnositi, nego je nanositi.«

U nastavku homilije biskup Kos je posvjedočio: »Ta 25. obljetnica bila je razlog da smo mi iz Đakovačke bogoslovije uputili kardinalu svoje čestitke u Krašić, ne zaobilaznim putem, već tadašnjom državnom poštom. Tako smo se pridružili čestitki cijele Crkve i samoga Svetoga Oca. Kad je UDBA pronašla kardinalov odgovor na tu čestitku, izvršila je pretres u Bogosloviji i odnijela moje propovijedi i bilješke, pripravljen je sudski postupak u Osijeku. U istražnom postupku je među ostalim ludostima Okružnog suda u Osijeku i kardinal Stepinac pozvan kao svjedok radi toga pisma, koje je UDBA pronašla kod mene. Kardinal je mirno primio poziv i mirno odgovorio kako on ne poriče da je kao zakoniti poglavar pisao pisma svećenicima svoje nadbiskupije, drugim crkvenim osobama ili prijateljima, kako bi ih utješio i osokolio. U tom je pismu osječkom sudu među ostalim napomenuo, kako je spreman zbog toga ako je potrebno i umrijeti, jer se ne osjeća krivim ni za najmanje zastranjenje koje bi prouzrokovala tâ i slična pisma. Napisao je kako je već 26 godina katolički biskup i kako nikada nije izvršio nikakav zločin protiv sadašnje kao ni protiv prošle države. Na kraju je napisao kako je teško bolestan te da se ne može odazvati sudu, a ako režim smatra da umire odviše polako, neka ga potpuno tjelesno dotuče, kao što je to u pravnom smislu učinio prije 14 godina.

Potom je mons. Kos iznio osobno svjedočanstvo o veličini beskrajne ljubavi kardinala Stepinca za Crkvu i hrvatski narod, te ponovio iskaz o uništenju Kardinalova srca. Nastavljajući, naime, s usporedbom o smrti Isusovoj i preminuću Sluge Božjega, reče:

»Kristova agonija opisana je detaljno u Svetom Pismu. Bila je tako teška, da se osjećao ostavljenim i od svoga Oca. Iz poslušnosti prema njemu sišao je na zemlju, mučen i pokopan. – Oče moj, Oče moj, zašto si me ostavio.

Kada je naklonio glavu i izdahnuo, nisu mu prebijali goljeni, nego mu jedan od vojnika otvori bok kopljem i probode Srce, iz kojega poteče krv i voda.

Nakon što je kardinal Stepinac ispustio svoju dušu, i blago u Gospodinu usnuo, tijelo mu je prevezeno u Zagreb, gdje je obavljena službena obdukcija.

Tom je prilikom njegovo srce predano da se kao relikvija čuva u Nadbiskupskom dvoru, i medicinski konzervirano. Među liječnicima našao se i neki Nikodem, koji je to učinio.

Međutim, i među njima se našao »izdajnik«, koji je to dojavio UDBI. Njezini organi došli su u Nadbiskupski dvor i odnijeli tu svetu relikviju.

Svjedočanstvo je to kardinala Franje Šepera, koje je ispričao u svojem stanu u Rimu, za vrijeme jednog posjeta i susreta. To je svjedočanstvo ponovio, na moj poticaj, i pred kardinalom Franjom Kuharićem, kada smo obojica bili gosti kardinala Šepera u Rimu.

Na moje pitanje: »A kamo su ga odnijeli?«, kardinal Šeper je odgovorio, da su ga uništili! – Simbolično: srce kardinala Stepinac vrhunac je predane ljubavi, postupak UDBE znak mržnje njegovih progonitelja.

U završnom dijelu propovijedi mons. Kos je ponovio sve one misli kojima je žrtvu života i svetosti Sluge Božjega orisao Papa Ivan Pavao II. prigodom svoga pohoda Hrvatskoj državi i katoličkim vjernicima o 900-toj obljetnici osnutka Zagrebačke nadbiskupije. Te je misli zaključio riječima izgovorenim na euharistijskom slavlju na Hipodromu u Zagrebu, 11. rujna 1994:

»U ovom trenutku mislim na svijetle likove brojnih svetaca vaših sunardonjaka, koje vi dobro poznate. S uzbuđenjem mislim, posebno, na stranicu vaše suvremene povijesti, stranicu vjernosti Kristu i Vrhovnom Svećeniku, napisanu u godinama neposredno nakon drugoga svjetskog rata. Zagrebački nadbiskup, kardinal Alojzije Stepinac, bio je protagonist te povijesne stranice, plativši patnjama i kušnjama svake vrste svoju hrabru privrženost Evanđelju.«

Pripominjući zatim, kako je on osobno uvjeren u već ostvarenu nebesku proslavu kardinala Stepinca, i kako su mise godišnjice koje se za njega prikazuju zapravo molitva za njegov zagovor, biskup Kos je sve nazočne pozvao da poput kardinala Stepinca budu u osobnom i društvenom životu odvažni svjedoci vjere i ljudi Crkve, kako je to bio on, »koji je prinio sebe kao najveću žrtvu samo da ne bi zanijekao vjeru«.

»Molimo da ga uskoro možemo častiti na oltarima!«

Propovijed kard. Angela Felicija, nekoć Pročelnika Kongregacije za proglašenje svetih, danas Predsjednika Papinske komisije »Ecclesia Dei«, u hrvatskoj crkvi sv. Jeronima u Rimu, 11. veljače 1996.

Nije prošlo mnogo vremena, što smo slaveći uspomenu Sluge Božjega Alojzija Stepinca, u ovoj istoj crkvi, promatrali kao završetak, žalostan i slavan, njegova života, koji ne bijaše lom s poviješću njegova prethodnog doista duhovnog života, kao dijelak uvjetovan različitim prigodama života, već radije kao dovršetak i krunu jednog bivovanja svega usmjerena i utrošena u službi Isusa Krista, Crkve, bližnjega. Danas se pak želimo zagledati još dublje u njegov život i vidjeti kako je on svoj život žrtvovao za vjernost Papi, Petrovom nasljedniku.

U nevoljnim danima što ih je iskusila njegova domovina za vrijeme Drugoga svjetskog rata, nadbiskup Stepinac je pokazao veliku kršćansku jakost, oprijevši se nepravednim prohtjevima svjetovne vlasti, založivši se bez zastoja u zaštiti ljudi progonjenih radi političkih ili rasnih povoda.

Nakon rata, nad mnoge se zemlje Europe nadvio pokrov terora. Ne treba spominjati progone protiv Crkve, uhićenja biskupa i svećenika, neljudskih postupaka kojima su bili podvrgnuti u tamnicama. Za mnoge od njih već su u tijeku postupci za proglašenje svetima. Za njegovu domovinu, Hrvatsku, ubrzo je postalo jasno da žele odijeliti Crkvu od Petrove stolice. Nadbiskup Stepinac se takvom pokušaju energično i znalački suprotstavio. Zbog toga je postao žrtva sramotnog procesa, montiranog lažnim dokumentima, lažnim svjedocima, iznuđenim optužbama. Cilj takvih postupaka bijaše da se Nadbiskupa odijeli od njegova stada, nastojeći ga najprije odijeliti od Vrhovnog Svećenika.

Duhovna snaga nadbiskupa Stepinca očitovala se i u dostojanstvenom držanju, u potpunom samosvladavanju, u velikodušnom raspoloženju opraštanja svima koji su nanosili nepravdu. Osuđen je na 16 godina prisilnog rada i još nakon toga na 5 godina gubitka građanskih i političkih prava. Iz svih dokumenata i svih svjedočanstava proizlazi kako on nije osuđen za izmišljene zločine kojima ga se tereti-lo, već je osuđen iz mržnje prema vjeri, i jer se suprotstavio osnivanju »narodne crkve«.

Kard. Angelo Felici, predvoditelj misnog slavlja u Rimu, u crkvi Hrvatskog papinskog zavoda sv. Jeronima, godine 1993. potpisao je u istoj crkvi završne dokumente biskupijskog postupka za proglašenje blaženim kard. Stepinca

Nakon više od pet godina što ih je proveo u tamnici, zatočen je u župnoj kući rodne župe, pod strogim nadzorom policije. Tu je i umro 1960. godine. No, Papa Pio XII. već je 1953. nagradio njegovu vjernost imenovavši ga kardinalom. Sudski postupak koji je protiv njega bio namješten s brojnim svjedocima, bio je, sada to svi priznaju, jedna monstruozna spletka.

Kao pastir svoje Crkve, nadbiskup Stepinac bijaše čovjek sveta života, »vjerna i pobudna slika Dobrog Pastira, neumorna, gorljiva, pobožna, dobrodušna, čudesna«, kako ga prozva Papa Ivan XXIII. Pavao VI, još kao Milanski nadbiskup, orisao ga je kao »najizvornijeg učitelja pravih kršćana«. Sam pak nadbiskup Stepinac, već kao kardinal, ali još uvijek u zatočenju, pisao je kako je spreman umrijeti i »za jedan jedini kanon Zakonika Svete Crkve Božje«.

Razvijajući pobudne misli o životu kardinala Stepinca, o životu koji je bio »prosvijetljen Božjim svjetlom«, kardinal Felici je iznio njegov životni put, od obiteljskog ognjišta do svećeničkog ređenja, biskupskog ređenja, te zauzetog i odvažnog pastirskog djelovanja, osobito za vrijeme Drugoga svjetskog rata, kad je spašavao i štitio djecu, žrtve progona, uhićenike i zatvorenike.

Govoreći o njegovom radu nakon rata, kardinal Felici je naglasio kako je nadbiskup Stepinac bio »uvijek samo pastir, zabrinut za dobro svih koji bijahu povjereni njegovoj pastirskoj odgovornosti, a to je spasenje njihovih duša. On je morao bdjeti nad svojim stadom i braniti njegovu vjeru.«

»Po završetku rata, 17. svibnja 1945., bio je po prvi put uhićen i zatvoren, ali nakon 17 dana pušten na slobodu. U mjesecu rujnu, Biskupska konferencija Jugoslavije objavila je Pastirsko pismo, kako bi zaštitila slobodu Crkve i dostojanstvo ljudske osobe. Godinu dana nakon toga, nakon što su propali svi pokušaji da ga se savije i odvoji od Svete Stolice, ponovno je uhićen. Slijedio je 'prežalosni proces', kako ga je nazvao Papa Pio XII, na kojem je nadbiskup Stepinac izjavio: 'Ne želim se braniti ... za svoja uvjerenja spreman sam trpjeti ... također i umrijeti, u bilo kojem trenutku, jer je moja savjest mirna.' Nakon 1864 dana zatvora, zatočen je u župnu kuću rodne župe. I, dok se nalazio u izgnanstvu, Pio XII. u siječnju 1953. imenovao ga je kardinalom, 'kako bi nagradio njegove izvanredne zasluge'.

I nakon što je iznio okolnosti smrti i ukopa Sluge Božjega, te istaknuo kako je njegov grob postao mjesto molitve i cilj hodočašćenja, kard. Felici je nastavio:

»Završetak ljudskog postojanja kardinala Stepinac bijaše uzoran, i bio je samo naravan posljedak jednog, u svakom smislu, uzorna života.

On je ponajprije bio čovjek velike vjere. Za nj je to bilo hrabro i

ustrajno ispovijedanje katoličkih istina. To je na poseban način očitovao u slavljenju sv. Mise, te u osobitom čašćenju Majke Božje. Ljubio je Crkvu ljubavlju dubokom i živom, jer je bio prožet pravim osjećajem crkvenosti ('sensus Ecclesiae'). Običavao je ponoviti: 'Neka ide moj život ... Dao bih i sto života samo da Crkva živi!' Dobro je uočio i shvatio da je jedinstvo s Apostolskom Stolicom, s Petrovim sjedištem, uvjet života mjesnih Crkava.

Kardinal Stepinac bijaše čvrst značaj, u ljudskom i vjerskom pogledu. Njegova osobnost oblikovala se u proučavanju Svetog pisma. Ono je bilo hrana njegova duha. Zato je on bio, nadasve, čovjek Božji, u čijoj je prisutnosti živio i čija volja bijaše za nj pravilo života. Potpuno je i s ljubavlju živio svoje svećeništvo, bio je dobar Pastir, uvijek bliz svome narodu, ponizan i ljubazan. Tko ga je poznavao, posvjedočio je kako bijaše čovjek molitve, 'koji je govorio više s Bogom nego o Bogu'. Bio je čovjek Euharistije. Provodio je duge sate pred Svetohraništem. Svećenicima je govorio kako bi sveta Misa trebala uvijek biti najvažniji događaj njihovog dana i kako bi njihove propovijedi trebale biti snažan poticaj vjernicima za sudjelovanje u euharistijskim slavljima.

Nadbiskup Stepinac bijaše čovjek dosljedan samome sebi. U tijeku cijelog života zauzeto je primjenjivao istine Evanđelja. I dok se razborito odnosio s djelatnicima političkog života, nikada nije zakazao u svom zalaganju za obranu slobode Crkve i ljudskih prava, sve do podnošenja zatvora i smrti.

Kad je Papa Ivan XXIII. čuo da je umro kardinal Stepinac, orisao ga je kao »gorljivog i pobožnog pastira, zaslužnog za cijelu Crkvu, sjajna člana Kardinalskog kolegija«. Isti Prvosvećenik želio je osobno predsjedati svečanom posmrtnom obredu u bazilici sv. Petra. U propovijedi je naglasio: »O doista, on je slika Dobrog Pastira ... ponajprije u neumornu i gorljivu apostolskom radu, a onda u posljednjim, odveć dugim godinama bolne odijeljenosti, kada je zgrnuo veliko bogatstvo zasluga.« Papa Ivan Pavao II., tijekom apostolskog pohoda Zagrebu, Slugu Božjega je orisao kao »bedem Crkve u Hrvatskoj ... koji je bio spreman na najvišu žrtvu samo da ne zaniječe vjeru«.

Kardinal Stepinac ostat će u našim dušama i povijesti Crkve kao biskup oduhovljen najvećom ljubavlju za Boga, neospornom vjernošću Kristovu namjesniku, neumornim žarom za dobro duša. Molimo, da bismo ga, ako se tako svidi Gospodinu, mogli što prije častiti na oltarima.

Trodnevnica za Stepinčevo '96

»Narod bez obitelji jest narod bez budućnosti«

Duhovna obnova naroda preporodom obitelji

Propovijed o. Mirka Mataušića O.F.M.

U pripravi na spomendan svete smrti kardinala Sluge Božjega Alojzija Stepinca, 10. veljače 1960. – evo navršava se od toga već 36. godina – povjereno mi je večeras da zajedno s Vama proučim dio važnog područja njegove natpastirske skrbi i njegova pastirskog nauka, a to je nauk o svetosti i božanskom poslanju obitelji. Obiteljska je zajednica temelj ljudskoga društva.

Večerašnje evanđelje govori o potrebi da čovjek bude čist i jasan u svojim namjerama, u svojim mislima, u svom srcu – na Božjem putu i u skladu s Božjim zakonom. Možemo reći da je slična jasnoća i sličan radikalizam karakterističan za nauk i život nadbiskupa Stepinca na svim područjima, pa tako i na području nauka o poslanju obitelji.

O svetosti i poslanju obitelji

Gdje god mu se pružila prilika, nadbiskup Stepinac je progovorio o svetosti i poslanju obitelji, o tom važnom i prevažnom području ljudskoga i kršćanskoga života.

Njegov osobiti nauk predstavljaju dva nagovora što ih je održao na Drugom i Četvrtom socijalnom tjednu 1937. i 1940. u Zagrebu. Tomu treba pribrojiti biskupsku poslanicu kojoj je on, kao predsjednik tadanjih biskupskih konferencija, ne samo prvi potpisnik, nego po svoj prilici i autor ili suautor.

Godine 1937., od 25. do 30. listopada, održan je u Zagrebu Drugi hrvatski socijalni tjedan, kojemu je osobitim promotorom bio profesor Ekonomsko-komercijalne škole u

P. Mirko Mataušić propovijeda prvi dan Trodnevnice

Zagrebu, značajan katolički djelatnik, dr. Juraj Šćetinec. Tema je toga Tjedna bila Obitelj u današnjem društvu. Pod tim naslovom izdan je i zbornik toga Tjedna, u Zagrebu, 1938. godine.

Prigodom otvaranja toga Tjedna progovara nadbiskup Stepinac, te kaže: »Nema nijednog razumnog čovjeka koji ne bi vidio da je čovječanstvo zapalo u jedan neviđeni kaos. Nema na svijetu mira. Genijalni sv. Augustin definirao je mir: 'Pax est tranquilitas ordinis! – Mir je stalnost poretka!' Ako dakle hoćemo mir u svijetu, valja najprije uvesti red u svijetu i svaku stvar postaviti na svoje mjesto...«

»No kao što se ne može urediti kuća, ako se prije ne urede njezini temelji, tako se ne može urediti ni ljudsko društvo ako se ne urede temelji na kojima ono počiva. Temelj na kojemu počivaju i narodi i čovječanstvo jest bez sumnje obitelj.«

»Da se pak nešto valjano uredi, valja točno izvidjeti koje su komponente iz kojih rezultira red u dotičnoj stvari. Prema tome, ako hoćemo urediti obitelj, valja je dakako osvijetliti prije svega s religioznog i moralnog stanovišta, ali i s pravnog, ekonomskog, povijesnog, pedagoškog, higijenskog i sa socijalnoga, kako bi se obitelj mogla urediti tako da što lakše postigne svrhu namijenjenu joj od Stvoritelja.« (*Zbornik – Obitelj u današnjem društvu*, Zagreb 1938., str. 15–16.)

Važno je ovdje istaknuti da Stepinac progovara prvenstveno kao nadbiskup, kao crkveni učitelj. Njega stoga prvenstveno zanima obitelj s religioznog i moralnog stanovišta. Ali on dobro zna da se problemi obitelji ne daju rasvijetliti i riješiti samo s tih stanovišta. Štoviše, baš religiozna i moralna pitanja obitelji i te kako uključuju i ostala pitanja, to jest, kako Sluga Božji ističe, i ekonomska, i povijesna itd.

Moralno i svrhunaravno značenje obitelji

Odmah nakon tih njegovih uvodnih riječi u Prvi socijalni tjedan uslijedilo je njegovo uvodno predavanje s naslovom: »Moralno i svrhunaravno značenje obitelji« (*Zbornik*, Zagreb 1938, str. 21-26). Evo nekih temeljnih postavki koje ovdje nadbiskup Stepinac razvija.

1. »I brak i obitelj tvorevina je Božja, određena da na svoj način, prema naravi koju joj je Bog dao, posluži proslavi Njegova imena. To ne valja nikad smetnuti s uma, makar obitelj promatrali u čisto naravnom redu. Jer Bog je začetnik i naravnog reda. Mi pak znademo, da stvarnost, koju poznamo u naravnom redu, nije jedina stvarnost. Jer čovjek kršćanin spoznaje Boga po vjeri ne samo kao jednog u naravi, nego i kao trojednoga. On spoznaje sebe po vjeri ne samo kao neku naravnu jedinicu, koja se sastoji od duše i tijela, nego i kao dijete Božje. U istoj vjeri spoznaje bližnjega ne samo kao čovjeka, nego i kao brata u Bogu i subaštinika kraljevstva Božjega; spoznaje Boga ne samo kao Stvoritelja svijeta, nego i kao Oca u milosti. Osim naravne postoji dakle i svrhunaravna stvarnost, pa zato i obitelj možemo i moramo promatrati ne samo u naravnom, nego i u svrhunaravnom pogledu.«

2. »Brak i obitelj od velikog su značenja za ljudsko društvo. Po njoj si ljudi postaju bliži, nestaje one hladne udaljenosti, i neka posebna toplina ulazi ponajprije među same članove obitelji, a onda dalje i dalje do velike narodne obitelji. Ova ljubav bila je i jest podloga najdivnijim krepostima. Ona je unapređivala rad i požrtvovnost, čuvala je od raznih opačina. A po čemu se čovjek najviše izdiže nad životinju, ako ne po krepostima!«

3. »Za narod pak kao takav obitelj je conditio sine qua non – /uvjet opstanka/. Izginu li obitelji, izginuo je narod. I zato je najveća laž i licemjerstvo današnjega vremena, ako netko govori o patriotizmu (domoljublju), a ruši obiteljski život, bilo na ovaj ili onaj način. Narod bez obitelji jest narod bez budućnosti! Brak i obitelj od presudnog su značenja prema tome za čitavo čovječanstvo kao takvo, jer su brak i obitelj jedini dostojan put i način, na koji se čovječanstvo obnavlja i na koji se način nadoknađuje i pomlađuje život koji nestaje.«

4. Nadbiskup Stepinac ističe kako je »brak već u naravnom redu uredba Božja, nikla već u samom raju. Ali Bog se nije time zadovoljio. U svojoj ljubavi prema čovjeku, kojega je stvorio na sliku i priliku svoju, pošao je i dalje. Preko Sina svojega, Spasitelja Isusa Krista, kojega je poslao na svijet da digne palog čovjeka, podigao je i uzvisio brak na čast i dostojanstvo sakramenta.«

5. »Sakramentom ženidbe posvećuje se bračni vez, i brak stupa u neposrednu službu kraljevstva Božjega na zemlji, jer mu rađanjem i odgajanjem djece privodi nove članove. Posvećuje se roditeljski odnos. Roditelji ne mogu promatrati svoju djecu samo kao neki naravni plod, nego ih imaju držati djecom Božjom, koja su im od Boga povjerena, da ih za Njega uzgoje.«

Te svoje misli i svoje uvjerenje o značenju obitelji za život pojedinaca i cijeloga društva, za život Crkve i države, on razvija na Četvrtom hrvatskom socijalnom tjednu 1940. godine (usp. *Katolički list*, br. 4., str. 533–535).

Pošto je najprije progovorio o pozivu žene i majke, obraća se muževima i očevima. U tom nagovoru osjeća se sav žar i snaga Stepinčevih uvjerenja:

»Sv. Augustin u svom klasičnom djelu 'O Božjoj državi', piše o Ciceronovom mišljenju o tadanjoj rimskoj državi. Navevši najprije riječi pjesnika rimskoga Enija: 'Moribus antiquis res stat Romana virisque – Rimsku državu drže stari običaji i valjani ljudi!', nadovezuje Cicero svoju opasku: »Niti bi mogli ljudi, da takova poštenja nije bilo u državi, niti bi moglo poštenje, da takovi ljudi nisu bili na čelu, osnovati i tako uzdržati toliku i tako daleko i široko rasprostranjenu državu. Dakle, prije nas se i domovinsko poštenje služilo odličnim ljudima, i odlični ljudi su čuvali staro poštenje i uredbe pređa. Naše pak doba, premda je primilo državu kao sjajnu sliku, ali kojoj ponestaje dražesti, ne samo da ju je zanemarilo obnoviti istim bojama kojima je

Oko 150 svećenika koncelebriralo je na Misi Spomendana preminuća Sluge Božjega

bila islikana, nego se nije pobrinulo ni zato da uščuva barem njezinu formu i općenite obrise. Što naime preostaje od staroga poštenja, na kojem stoji rimska država, kad ga vidimo tako predana zaboravu, da ga ne samo ne štuju nego ga i ne poznaju. A što da kažem o ljudima? I sami su dobri običaji propali zbog nestašice čestitih ljudi. Zbog naših dakle opačina, a ne slučajno, državu još imamo na jeziku, ali smo je zapravo već izgubili.«

Tako je, eto, po svjedočanstvu sv. Augustina, jadikovao Cicero, već davno prije dolaska Kristova, nad unutrašnjom slabošću i trulošću rimske države. Da se je tako što čulo nakon što je ojačalo kršćanstvo, bilo bi bez sumnje, veli svetac, krivo kršćanstvo. Ali, veli sv. Augustin, »neka vide njezini (rimske države) hvalitelji, kakva je ona bila već u doba tobožnjeg starog poštenja i valjanih ljudi, da li je u njoj bilo istinsko poštenje, ili možda već ni tada nije bila živa poštenjem nego samo naslikana bojama? 'Vera autem justitia non est nisi in ea re publica, cuius conditor rectorque Christus erat – Nema pravoga poštenja nego u onoj državi čiji je osnivač i upravljač Krist!'« (*De Civ. Dei*, L. II. c. 21).

»Jedva vjerujem svojim očima« – vapije nadbiskup Stepinac u Hrvatskoj 1940. godine, ali njegov vapaj vrijedi i za Hrvatsku danas – »jedva vjerujem da je ovo napisano prije više od šesnaest stoljeća. Tako je vjerno fotografirao sv. Augustin i naše doba. I ne bi škodilo kad bi mnogi, kojima je povjerena sudbina naroda i domovine, imali ove riječi napisane na stolu, ali još bolje zapisane u srcu, da prema njima udese svoj rad, ako neće da narodna budućnost ostane priča. Kad naime ne bismo vjerovali u preporodnu snagu evanđelja, ne bismo li i mi, gledajući kako stanovita organizacija kod nas nekažnjeno i na očigled vlasti vrši zločine pobačaja i kako su tamne sile sve stavile u pokret, da nam mladež otruju, ne bismo li, velim, i mi morali reći nešto slično kao i Cicero: »Domovinu još imamo na jeziku, ali smo je zapravo već izgubili!«

Blagoslov narodima po njihovoj djeci

Taj je svoj govor na Četvrtom hrvatskom socijalnom tjednu u Zagrebu 1940. nadbiskup Stepinac posvetio temi blagoslov narodima po njihovoj djeci. Ističući da obitelj ulazi u plan Boga Stvoritelja koji je napisan na prvoj stranici Svetoga pisma: »Rastite i množite se i napunite zemlju!« (Post 1,27), nadbiskup Stepinac nastavlja, i to silinom proročke riječi:

»Ali kako god rađanje djece ima služiti proslavi Boga, tako ima da služi i sreći naroda. Samo slijepac ne vidi, da brojna i dobra djeca znače dobre fizički i moralno zdrave buduće obitelji. A fizički i moralno zdrave obitelji znače fizički i moralno zdrav narod, narod sposoban da odigra ulogu koju mu je Stvoritelj namijenio u historiji svijeta, sposoban za utakmicu naroda.

Živimo nažalost u doba, kad logika nema puno posla u svijetu. Ogledajte se samo malo oko sebe. Naš se narod ponosi svojim velikim ljudima. On se ponosi svojim knezovima Domagojem, Branimirom, Trpimirom i tolikim drugima. I s pravom se ponosi. No što su oni drugo nego izdanci kršćanskih obitelji? Naš se narod ponosi svojim kraljevima Tomislavom, Krešimirom, Zvonimirom i drugima. I s pravom se ponosi. No što su oni drugo nego izdanci kršćanskih obitelji? Naš se narod ponosi svojim junacima kao Zrinskima, Frankopanima, Kružićima, Jurišićima, Jelačićima i bezbrojem drugih. No što su oni drugo nego izdanci kršćanskih obitelji? Naš se narod ponosi svojim velikim pjesnicima, piscima, umjetnicima, kao Gundulićem, Marulićem, Klovićem i tolikim drugima. No što su oni drugo nego izdanci kršćanskih obitelji? Naš se narod ponosi svojim svetim ljudima kao Tavelićem, Kažotićem, Markom Križevčaninom, Gracijem, Hosanom i drugima. No zar nisu oni najljepši izdanak kršćanskih obitelji? Naš se narod ponosi mukotrpnim predstavnicima hrvatskih seljaka kao Matijem Gupcem i drugima. No što su oni nego izdanak kršćanskih obitelji? Naš se narod ponosi svojim učenjacima kao Boškovićem, Bulićem i tolikim drugima. No što su oni nego izdanci kršćanskih obitelji? Naš se narod ponosi i svojim velikim ženama kao Katarinom Zrinskom, kraljicom Jelenom i tolikim drugima. No što su i one drugo nego izdanci kršćanskih obitelji? Što da dalje nabrajamo?

Jedno je jasno, i ne treba dokaza, jer činjenice govore. Bez brojne i čestite djece neće biti ni brojnih i čestitih odraslih pojedinaca, neće

biti ni obitelji, a bez brojnih i čestitih obitelji neće biti ni brojnoga, jakoga i zdravoga te za život sposobnog naroda.«

Tako je govorio nadbiskup Stepinac u Hrvatskoj godine 1940. Tako bi govorio, tako još govori Stepinac Hrvatskoj 1996. I dok ističe nepovredivu svetost i božansko poslanje braka i obitelji u kojem će uvijek ostati nezaobilazan Božji plan o novom potomstvu, nadbiskup Stepinac ne progovara prvenstveno iz domoljubnih pobuda. No one nipošto nisu strane njegovu duhu i njegovu srcu. Štoviše, one ne samo da su spojive nego su sastavni dio njegovih duboko vjerničkih uvjerenja o božanskom poslanju braka i obitelji.

Na kraju želim istaknuti da je i sam Sluga Božji potekao iz kršćanske obitelji svojih roditelja Josipa i Barbare Stepinac, koji su rodili u svom braku osmero djece, dok je otac Josip iz prvoga braka imao četvero. Bila je to tradicionalna katolička hrvatska obitelj u najboljem smislu te riječi. Posebno majka Sluge Božjega Barbara bila je duboko prožeta vjerom. Upravo iz te vjere ona je molila i postila za svoga sina Alojzija da postane svećenik te ostane dosljedan i vjeran u službi Božjoj. Bog joj je eto uslišao molitve u obilnoj mjeri. Sluga Božji je više puta naglašavao tu ulogu svoje majke. U jednoj propovijedi – spomenuvši primjer jednoga svećenika misionara koji je cijeli život sa sobom nosio svadbeni vijenac svoje majke kojoj je kao deseto dijete zahvaljivao svoj život i kršćanski odgoj – rekao: »Tko iskazuje veće usluge domovini i narodu svome od majke, koja je rodila i kršćanski odgojila brojnu djecu? Naglašujem, kršćanski odgojila! Jer nije usluga u tome što je dala djecu, nego što je dala dobru djecu. Kršćanski odgojena djeca su blagoslov naroda.«

Takav blagoslov hrvatskomu narodu i Crkvi Božoj izmolila je i odgojila majka Barbara Stepinac, zajedno sa svojim mužem Josipom.

Molimo i mi Gospodina da našem narodu poda takve roditelje koji će zazivati takav blagoslov na naš narod, koji će odgajati naraštaje za našu budućnost.

MOLITVA VJERNIKA

Gospodine, obitelji u našem narodu i u suvremenom svijetu trebaju Tvoju pomoć. Obraćamo Ti se puni pouzdanja:

Da u Crkvi, velikoj obitelji Tvoje djece, vlada ozračje koje će podržavati kršćanski duh u naravnim obiteljima, molimo Te.

Neka u našim obiteljima vladaju kreposti i vrline kao u nazaretskoj obitelji, u kojoj je rođen Gospodin naš Isus Krist, molimo Te.

Da u našem narodu zavlada moral i običaji koji će biti temeljem zdravoga društva i snažnih obitelji, molimo te.

Da preporodna snaga evanđelja pobijedi otrov zla i nemorala te pomogne cjelovitoj obnovi našega naroda, molimo Te.

Da naše obitelji rađaju brojnu, te fizički i moralno zdravu djecu, kako bi Crkva i narod imali sigurnu budućnost, molimo Te.

Da u našim obiteljima zavlada ozračje pogodno duhovnim zvanjima, kako bi bilo dovoljno službenika Crkve, propovjednika evanđelja i svjedoka Kraljevstva Božjega, molimo Te.

Da Slugu Božjega kardinala Stepinca uzdigneš na čast oltara, molimo Te.

Gospodine, usliši naše molitve i daj da nauk Sluge Božjega kardinala Alojzija Stepinca nađe odjeka u našim obiteljima i mladim naraštajima našega naroda. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

KARDINAL STEPINAC I ODGOJ DJECE I MLADIH

»Djeca su kardinala Stepinca prepoznavala kao svog pravog prijatelja«

Propovijed o. Franje Pšeničnjaka, D.I.

Promicanje pastoralnog rada

Dok sam ovih dana listao životopise zagrebačkog nadbiskupa i kardinala Alojzija Stepinca, ponovno sam ga doživljavao, prvo, kao pastira koji je zamislio i počeo ostvarivati veliku duhovnu obnovu u hrvatskom narodu uoči proslave 13-stoljetnog jubileja od krštenja Hrvata; kao pastira koji je osnovao više zagrebačkih župa, što se pokazalo providnosnim, jer se nakon rata nije moglo takvo što učiniti; kao onog koji je bio veoma zauzet za katolički tisak, za katolička udruženja; kao onog koji je pokrenuo osobito neke akcije: npr. štovanje Euharistije, štovanje Blažene Djevice Marije, protiv bogohulne psovke; kojem su na srcu ležala naša sjemeništa i briga za kler. A drugo, opet sam ga doživio kao snažnu hridinu, koja je postojano stajala nasuprot golemih sila zla, kao nasuprot velikih valova. Taj čovjek Crkve nije posjedoavo nikakve druge snage ni moći osim moralne snage, snage vjere, snage pouzdanja u Boga. Izgledao je kao svjetionik koji usred oluja pokazuje gdje se nalazi čvrsto tlo. Ništa drugo tada u ovim našim prostorima nije bilo ni sigurno ni pouzdano.

Zahtjev za obnovom obitelji

Jedan element obnove koji je on vrlo sustavno naglašavao i provodio, bila je obnova obitelji. Kao pa-

stir u Crkvi, s tim u vezi, osobito je imao na umu odgoj u obitelji i izvan obitelji, djece i mladih, budućih pokoljenja. To će biti tema našega večerašnjeg sjećanja na nadbiskupa Stepinca. Davao je načela, sugerirao djelovanja, konačno se morao upravo boriti svim dopuštenim sredstvima za prava Crkve i ljudska prava u odgoju, a protiv bezbožne ideologije, koja je, jer je imala i vlast u rukama, htjela ugušiti svaki vjerski odgoj. Bila je to neravnopravna borba zatočenog i bolesnog Nadbiskupa protiv načela i nasilja jednog političkog sustava. Ali gorušičino zrno je preživjelo, i nadamo se, donosi svoje plodove. Pred nama je lik ozbiljnog, asketskog Nadbiskupa, zahtjevnog prema drugima ali i prema sebi, u teškim i presudnim vremenima. Kao da se teška ozbiljnost uvijek nadvijala nad nebom Stepinčeva vremena. A ipak u tom junačkom i hrabrom biskupu Crkve, u kojem nije bilo slabosti kompromisa, u tom mučeničkom liku, otkrivamo iskrenog prijatelja djece. Baš kao što bi u Evanđelju nešto bitno nedostajalo, da nema odlomka koji smo pročitali iz Markova Evanđelja (10, 13–16: Isus i djeca), tako bi i u Stepinčevu životopisu nedostajala jedna temeljna crta, kad se ne bi gledalo kakav je bio prema djeci koja su velika Isusova ljubav i velika ljubav Crkve.

Briga za djecu – stradalnike rata

Dat ću vrlo sažet pregled nekih događaja, u kojima se vidi njegova briga za djecu i mlade, a onda ćemo se zaustaviti na nekim njegovim mislima i uputama. On je rado hodočastio s djecom u Mariju Bistricu i Remete, dok je u Zagrebu vršio svoju pastirsku službu. Volio je sam voditi svečanost prve pričesti u Krašiću za vrijeme svog zatočeništva. Godine 1939. iz nadbiskupske je kancelarije objavljen poziv svećenicima da preporuče svojim župljanima da prihvate napuštenu djecu koja dolaze iz Hercegovine. Godine 1942. zamolio je Svetu Stolicu da se zauzme kod talijanskih vlasti i zamoli ih da prihvate oko 200 djece židovske narodnosti. Taj mu je pothvat uspio. Dne 25. kolovoza 1942., po naredbi Nadbiskupovoj, Caritas Zagrebačke nadbiskupije preuzima brigu oko smještaja siromašne djece s Kozare. Moli župnike i upravitelje župa da najhitnije nađu plemenite vjernike koji su spremni prihvatiti djecu. Djeca su postupno prevezena u Zagreb, upućena u dječje domove, predana na brigu i odgoj obiteljima, koje su ih dobrovoljno primile. U jednom pismu piše g. 1943.: »Prilike su ovdje vrlo teške. Domovina je sva u ruševinama ... Sada imamo na brizi više od 7 tisuća djece. Ljudi začudo mnogo daju Caritasu.«

Dok su djeca boravila u sabirnim domovima, mogli su ih posjetiti rođaci. Tim putem mnogo se djece vratilo u rodni kraj. Druga su djeca ostala do svršetka rata, ponajviše u dotičnim obiteljima. Akti i dokumenti s obzirom na II. svjetski rat (10 svezaka) u 8. svesku tvrde da je nadbiskup Stepinac g. 1943. spasio živote nekoliko tisuća ljudi židovske narodnosti. Među njima je bilo djece i mladih. Židovska zajednica je to potvrdila ovim riječima: »Mi znamo da je Msgr Stepinac učinio sve što je bilo u njegovoj mogućnosti da bi pomogao i olakšao sudbinu ojađenih Židova u Hrvatskoj, čiji je broj prema našoj informaciji danas 2.500 muževa, žena i djece.« U svibnju 1942., na vijest da će s Korduna biti iseljeni pravoslavci, nadbiskup piše Paveliću: »Zamolili su me čestiti ljudi, da posredujem kod vas, da barem postupak s djecom bude human, jer djeca nisu kriva što su živa. Nadam se da ćete učiniti sve da se ne povrijedi zakon Božji i da će djeca biti u potpunosti zaštićena«(405).

Kad čitamo ta svjedočanstva, pitamo se: »U kojem se to vremenu događalo? Nekad ili danas? Nije li se ponovila povijest? Dokle će se to ponavljati?« No kršćanska caritas je reagirala slično, jednako, onda i danas. Nadbiskup Stepinac je djelatno vršio ono na što Evanđelje poziva. Najmanji i njihov odgoj posebna su Isusova briga. Nadbiskupova briga za djecu bila je najvažniji dio odgoja te djece; djeca moraju najprije doživjeti nečiju brigu i ljubav, nečije razumijevanje i zalaganje za njih; doživjeti da ih netko prihvaća, ljubi. Inače im život ostaje bezizgledan, makar možda imali osiguranu materijalnu osnovicu.

Pravi prijatelj djece

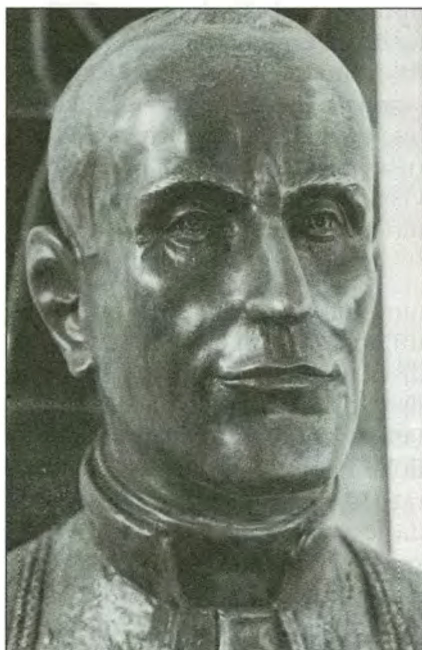
No onda dolazi ono što je vjerojatno najdirljivije i najlirskije u Kardinalovu životopisu: neposredan Nadbiskupov kontakt s djecom. S onom djecom u domovima i s onom u Krašiću, dok je bio u zatočeništvu. Možda teško zamišljamo zajedno ozbiljnog Nadbiskupa i nježnu i nestašnu djecu. Kad je

Mješoviti katedralni zbor pod ravnanjem Dr. Vladimira Babuša, izvodi pjesmu: »Što znači Isus«

dolazio među njih, okupljala su se oko njega jer bi uvijek nešto donio. U Krašiću bi djeca dolazila k njemu, on bi s njima razgovarao, davao im bombona, znao se našaliti i nasmijati, igrao se s njima, oslovljavao ih njihovim imenima. Neki seljak jednom je prigovorio kardinalu što je djecu naučio na bombone, pa ih sada mora svakodnevno dijeliti. Kao da se čuje prigovor apostola koji su branili da maleni pristupaju k Isusu. Kardinal je tada odgovorio i iznio svoja dublja shvaćanja: »Ne zaboravimo da smo i mi bili takvi. Tko zna, neće li se to usaditi u pamćenje tih mališa, pa kasnije i ova neznatna stvar može im biti na korist, da otupi mnogu oštricu, da ne nasjednu neprijateljima njihove duše, koji na njih vrebaju ... Nikada čovjek ne zna gdje i kako im može koristiti, ali nažalost i sablazniti malene. Veseli me bezazlenost i iskrenost mališa, ali i čujem razne njihove komentare, koji mi daju priliku da ih poučim ili upozorim ... Tim malenkostima pribavi se otvorenost i povjerenje djece, što je njima i te kako važno kad stupe u pogibeljne godine. Uspomena na to može kasnije biti od ne malene koristi. Sveti Franjo Saleški najviše je volio razgovarati s priprostim ljudima i s djecom. A kud ćete jačeg dokaza da to spada na svećeničku službu od primjera Isusova, koji je toliko ljubio djecu i toliku im pažnju posvećivao. Boljeg pak pedagoga od Isusa sigurno nema.«

Sve su to riječi samoga Kardinala. To je pravo skraćeno praktično predavanje o odgoju djece. Koliko tu ima zdrave psihologije, pedagogije i pastoralnog pristupa. Zna on kako se u nježnu dječju dušu lako utiskuje i dobro i zlo, kako valja biti pažljiv na to što se pred njima govori i radi. A istina je da su ga nekim neprevarljivim unutarnjim instinktom djeca prepoznavala kao svog pravog prijatelja. Razumljiv je stoga Stepinčev usklik: »Najveći je zločin onemogućiti ovoj djeci da dođu k Isusu!« (str. 774). Tu se on zauzima za odgovornost starijih za djecu: Što i kako govore pred djecom? Misle li kako će određene stvari i postupci odjeknuti u dušama djece? Dobar i loš primjer! To je vrlo ozbiljan pristup malenima: valja djecu ozbiljno uzimati, ona nisu igračke, nego osobe. Valja stvarati klimu povjerenja, omogućiti pravilan razvoj.

Bista kardinala A. Stepinca podignuta ispred župne crkve Uzvišenja sv. Križa u Hamiltonu - podignuta darovima župljana i štovatelja Sluge Božjega

Odgovornost za kršćanski odgoj djece i mladih

Kad su nastupila teška poratna vremena, susrećemo nadbiskupa Stepinca kako se bori za pravo na kršćanski odgoj. U svom obrambenom govoru na sudu traži da se vrate katoličke škole, da se omogući rad u sirotištima, da se dopusti vjeronauk u školi. Evo jednog navoda: »Onda vjeronaučna obuka. Postavili ste načelo: u višim razredima srednjih škola ne može biti vjeronaučne obuke, a u nižim po volji. Kako ste mogli maloj djeci, koja još nisu dorasla da se sama odlučuju, dozvoliti, da se odlučuju za vjeronauk, a viševškolcima, koji već imaju i pravo glasa, ne dopuštate slobodu odlučivanja u pogledu vjeronauka u školi?« Taj prigovor novim vlastima nalazi se i u glasovitom pastirskom pismu u rujnu 1945.: »Tražimo i od toga nikada ni pod kojim uvjetima odustati nećemo: punu slobodu katoličkih škola, punu slobodu vjeronauka u svim razredima nižih i srednjih škola, puno poštivanje kršćanskog braka.«

Posljedica je bila tvorni, fizički napad na Nadbiskupa pri otvaranju župe u Zaprešiću. Isto je tražio i u osobnom razgovoru s Titom. To je istaknuo i u posljednjem svom pismu upućenom državnim vlastima u Osijeku, gdje se trebao pojaviti kao svjedok zbog brojnih svojih pisama koja je upućivao raznim pojedincima, g. 1959., nekoliko mjeseci prije svoje smrti. Tu je dosljedan i nepopustljiv i uz opasnosti koje su ga pratile.

Ušli smo nakratko u jedno važno područje pastoralne brige nadbiskupa i kardinala Stepinca. Vidjeli smo evanđeosku zauzetost, načela, zahtjeve u vezi s odgojem. »Što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste.« (Mt 25, 40). Ljubav prema bližnjima, prema najmanjima, kršćanska je dužnost. To je mjera kršćanskog života. Vršeći karitas, ljubav, mi susrećemo Krista. To je zapravo povlastica, jer to je mjesto susretanja s Kristom. Držim da je kardinal često susretao Krista, viđao ga je svakog dana. Vidio ga je ne samo u djeci, nego i u odraslima, koje Evanđelje također zove malenima, ukoliko su bijedni i siromasi. Nije li to pouka, uputa, poziv da tražimo takve susrete s Isusom? Na drugi način, na drugim mjestima nećemo ga naći. Tu je kriterij po kojem će Gospodin na koncu dati prosudbu i o našem životu. Vjerujem da će mnogi spasiti svoje duše zbog dobra koja su učinili Kristu Gospodinu i u ovom ratu, kad su primali ili hranili ili grijali najmanje. Hvala na primjeru kardinalu Alojziju Stepincu. On je ostao i za naše vrijeme hridina, svjetionik, koji pokazuje gdje se nalazi čvrsto tlo prema kojem valja ići, pokazuje kako valja djelovati i živjeti. Pokazuje da se u svako vrijeme može nasljedovati Isusa Krista i živjeti pravim kršćanskim životom. Hvala Bogu. Amen.

OBITELJ NEKA BUDE BOŽJI KUTIĆ (MALA CRKVA)

»Duhovna narodna obnova neka započne s obnovom hrvatske obitelji!«

Propovijed o. Ljudevita Maračića, franjevca konventualca

P. Ljudevit Maračić propovijedao je o obitelji kao »domaćoj Crkvi«

Poštujmo baštinu kardinala Stepinca

»Blagoslov i prokletstvo stoji pred svakom našom hrvatskom obitelji. Tko si odabere prokletstvo, slijedeći upute svijeta, imat će ga. Tko si odabere blagoslov, slijedeći primjer Svete Obitelji, imat će ga. Nadam se da među vama nije nitko tako lud da odabere prokletstvo.« Tim riječima, koje je nadbiskup Stepinac zapisao na blagdan Svete Obitelji 1954. godine, počinjemo ovo prigodno razmišljanje treće večeri pred spomendan njegova blažena preminuća. Želimo zajednički glasno razmišljati o onomu što je blagopokojni Kardinal doživio u svojemu mukotrpnom, ali vrlo sadržajnom životu, i onomu što nam je srećom ostalo očuvano iz njegove bogate pisane baštine.

Ako samo i površno prelistamo djela koja nam govore o životu i djelu kardinala Stepinca, brzo ćemo se uvjeriti kako obitelj zauzima važno, gotovo bismo smjeli reći i središnje mjesto u njegovu životu i navještanju. Kao još malen dječak Stepinac je u očinskom domu doživio svoju obitelj kao malo domaće svetište. Slike svetaca i uspomene iz Lurda u očinskoj kući potvrđuju da su tu živjeli doista pobožni i bogobojazni ljudi. Alojzijeva majka Barbara donijela je u kuću sliku Marije Pomoćnice i objesila je na počasno mjesto, u sobi, da ukućanima stalno doziva u pamet tko ima prednost u obitelji. U mjesecu svibnju danonoćno je pred slikom gorjelo svjetlo. Stepinac je kao mališan sam pripremao uljanicu. Njezino treptanje ostavilo je u njegovoj duši neizbrisiv trag. Kada se mračilo svi su bili na okupu na zajedničkoj molitvi. »Nikada neću zaboraviti dojam koji sam ponio iz te prave seljačke katoličke obitelji«, svjedoči jedan Stepinčev prijatelj, s kojim se upoznao za sveslavenskog sleta Orlova 1924. godine.

To obiteljsko ozračje duboko se usjeklo u srce i pamet mladoga Alojzija, a kad je postao svećenik i uskoro nadbiskup, želio je ta dječja, gotovo bismo rekli naivna iskustva, prenijeti ostalima. Zato o obitelji, posebno pod vidom Crkve u malom, Nadbiskup često govori i piše. Možda su nam ostale najdojmljivije njegove riječi izgovorene na početku školske godine 1939/40. članovima Katoličke akcije: »Duhovna narodna obnova, koja će nas pripraviti za proslavu jubileja 1300-godišnjice veza sa Svetom Stolicom, treba da započne s obnovom hrvatske obitelji, i zato želim da u slijedećoj radnoj godini sva društva Katoličke akcije posvete brigu i rad tome poslu. Bit će toga i za muževe i za žene, koji su roditelji i bračni drugovi, a i za mladiće i djevojke, djecu njihovu. Naše obitelji treba da i opet postanu škole i vježbališta kršćanskih kreposti, osobito kreposti straha Božjega i pobožnosti. Muž i žena moraju prije svega biti svjesni dostojanstva i veličine svetoga ženidbenog veza, a potom i preozbiljne i po vječnost odlučne odgovornosti pred Bogom sucem. Djeca moraju u roditeljima neprestano gledati zamjenike Božje, u čije ruke je položen za njih blagoslov Božji i, prema tome, sudbina njihova na ovom i na drugom svijetu.«

Važnost obiteljske molitve

Dobro se bar načas zaustaviti na porukama iz ovoga govora. Nadbiskup naglašava potrebu da naše obitelji postanu škole kreposti, na poseban način straha Božjega i pobožnosti. Kao i u Svetoj Obitelji u Nazaretu, koju će sveti Nadbiskup često isticati kao primjer i uzor. Bez škole i vježbanja u kreposti nema pravih kršćanskih obitelji, a ta poruka odjekuje iz bezbrojnih Nadbiskupovih nastupa u javnosti. Bogobojaznost je nužan uvjet uspjele kršćanske obitelji. No, to može stvoriti dojam hladnih odnosa i krutog stava, pa Nadbiskup u istom govoru nastavlja u familijarnom tonu:

»Uz strah Božji treba da kuće naših obitelji ispunja duh tople pobožnosti, koja će se pokazati osobito u zajedničkoj molitvi svete krunice, pa u nedjeljnoj pobožnosti, kod koje će uz prikladne molitve čitati Sveto Pismo, kršćanski nauk ili koje drugo pobožno štivo. U starini su ti lijepi običaji krijepili i držali obitelji naših predа u zdravlju i blagostanju, pa se tako nadamo da će naše nastojanje u tom pravcu roditi istim plodovima. Živo, dakle na posao! U svakoj hrvatskoj kući neka se stvori Božji kutić, urešen raspelom, slikama Majke Božje i sve-

taca, osobito naših blaženika. Pod zaštitom toga Božjeg kutića neka se kupe svi članovi obitelji na pobožnu molitvu, osobito po večerima, a po nedjeljama na molitvu i na pobožno štivo! Konačno, neka se obitelji posvete predobrome Srcu Isusovu posebnom posvetom! Takvim obiteljskim apostolatom zahvatit ćemo u temelje, pa staviti sjekiru na korijen zlu i najsigurnije poraditi za zdravu, sretnu i bolju budućnost hrvatskoga naroda!«

Tu moramo doista zastati i bar nakratko raščlaniti ove toliko praktične i opet toliko važne poruke. Nadbiskup podsjeća na potrebu duha tople pobožnosti, koji može i mora doći do izražaja u obitelji. Koliko to ozračje odudara od stvarnosti većine naših obitelji, gdje često vladaju tako hladni, gotovo nikakvi odnosi! Pobožnost može unijeti toplinu u međusobne odnose, ali ne neka suhoparna pobožnost, udaljena od svakidašnjeg života, nego praktična pobožnost, koja se po Nadbiskupovim riječima sastoji od zajedničke molitve (posebno svete krunice), čitanja Svetog Pisma (ili drugoga duhovnog štiva) i nedeljnog susreta (ne samo u crkvi nego i u obitelji). A sve to označuje i simbolizira Božji kutić, mali prostor koji podsjeća na oltarić, oko kojega se obitelj okuplja.«

Ovdje očito do izražaja dolazi iskustvo iz djetinjstva, kada se paljenje uljanice i njezino treperenje duboko utisnulo u srce i pamet mladoga Alojzija.

Obitelj je Crkva u malom

Taj Božji kutić koji simbolizira Malu Crkvu, kako se u novije vrijeme definira kršćanska obitelj, okuplja i privlači i mlađe i starije članove, podsjeća na veliku Crkvu, koje su svi oni članovi kao pripadnici zajednice Božjega naroda. I dobro je uočiti ovu povezanost, koja ovoj poruci oduzima značajku naivnosti i djetinjastog duha kritički i racionalno usmjerenom čovjeku današnjice. Božji kutić doista nije materijalizirani izraz koji podsjeća na djetinjstvo, već stvarni dokaz shvaćanja crkvenog simbolizma. Mala Crkva ovdje ima samo konkretniji izričaj. Pun obiteljske topline koja grije i privlači.

Nadbiskup Stepinac naglašava nekoliko oblika ovoga toplog obiteljskog ozračja. U prvom redu ističe zajedničku molitvu. Na tu se temu Zagrebački nadbiskup jako često navraća u propovijedima i okružnicama. Tako odmah po završetku Drugoga svjetskog rata, 6. srpnja 1945., u okružnici svećenicima ističe: »Neka najrevnije nastoje promicati u katoličkim obiteljima dnevnu zajedničku molitvu, a ako je ikako moguće, i zajedničku krunicu... Neka često upozoravaju roditelje da brižno paze i da revnije nastoje oko toga da im se djeca ćudoredno vladaju, da se svaki dan mole Bogu i navečer, prije i poslije jela, da polaze nedeljama i blagdanima na svetu misu, prisustvuju kršćanskom nauku i primaju često svete sakramente.«

Blagopokojni Kardinal posebno naglašava ulogu svete krunice u obitelji. Tako jednoj redovnici iz Krašića piše ujesen 1954. godine: »Dao Bog da krunicu prihvati sav naš narod ove godine i da ne bude obitelji gdje se ne bi molila. Krunica je već više puta spasila kršćanstvo. Zašto ga ne bi i sada?« Slično nadbiskup Stepinac preporuča brojnim župnicima i svećenicima ne samo svoje nadbiskupije, nego i drugih krajeva.

Čitanje Svetog Pisma nadbiskup Stepinac stavlja u svakodnevne dužnosti kršćanske obitelji. Makar u njegovo vrijeme Biblija u katoličkim krugovima još nije bila dobila toliko istaknuto mjesto kao nakon Koncila, ipak je blagopokojni Kardinal rano uočio važnost ovoga sredstva da se stvori i očuva zdrava kršćanska obitelj. Kada je godine 1938. objavljen prijevod Novog Zavjeta s izvornika, nadbiskup Stepinac je odmah okružnicom preporučio taj prijevod i izrazio potrebu da ga posjeduje svaka kršćanska obitelj. U nagovoru društvima Katoličke akcije na početku radne godine 1939/40., kako smo već čuli, naglašava obnovu obitelji čitanjem Svetog Pisma. Živo je želio i nastojao da hrvatski narod dobije prikladan prijevod cijele Biblije kao dar u povodu 1300. obljetnice prvih veza Hrvata sa Svetom Stolicom. Bio bi to najljepši dar svakoj hrvatskoj obitelji. Ta će se njegova želja ostvariti za vrijeme rata prijevodom nadbiskupa Šarića, koga je telefonski bio zamolio da to preuzme.

U propovijedi jedne subote u Marijanskoj godini 1959. kaže: »S kakvim poštovanjem mora kršćanin katolik uzimati u ruke Sveto Pismo, osobito Novi Zavjet! Ali, na žalost, Sveto Pismo je za mnoge ljude u našem narodu, i to više za one tobože uobražene negoli za priprosti puk, knjiga zapečaćena sa sedam pečata. Hvataju u ruke Gričku vješticu ili kojekakve druge romane, a da o Svetom Pismu, toj knjizi života, nemaju pojma. Znali su žrtvovati, a mnogi žrtvuju i danas, tisuće za kojekakve budalaste knjige, ali za Sveto Pismo ni pare, makar ih prve vode u propast, a druge u život vječni.«

Ove riječi doista ne trebaju komentar.

I, konačno, treće što toplo preporuča nadbiskup Stepinac kada govori o duhovnoj obnovi hrvatskoga naroda: Posveta obitelji Srcu Isusovu i Srcu Marijinu. Sam je potekao iz takve obitelji, uočio je vrijednost posvećene obitelji, pa je takav apostolat revno preporučao i širio i dok je bio na slobodi i kad je bio onemogućen. Posebno mjesto zaslužuje njegova okružnica *O posveti obitelji pojedinaca Presvetom Srcu Isusovu i Bezgrešnom Srcu Marijinu*, u vrtlogu Drugoga svjetskog rata, 17. studenoga 1944. godine. Pa i kasnije, dok je bio zatočen u Krašiću, stalno je podupirao takve želje i prijedloge, na koje je, čini se, današnji čovjek nekako ravnodušan i neosjetljiv. A Nadbiskup podsjeća kako ćemo takvim apostolatom »zahvatiti u temelje, pa staviti sjekiru na korijen zlu i najsigurnije poraditi za zdravu, sretnu i bolju budućnost hrvatskoga naroda«. Isplati se nad time zamisliti, posebno kada govorimo i razmišljamo o duhovnoj obnovi našega naroda danas.

Obnova naroda počinje od obnove obitelji

Duhovna obnova naroda katoličke tradicije, kakav je hrvatski na-

Nastup zbora »Opće ženske gimnazije ss. Milosrdnica u Zagrebu« pod ravnanjem s. M. Elizabete Peršić

rod, u školi našeg Nadbiskupa i mučenika Alojzija Stepinca, ostvaruje se u vlastitom obiteljskom domu, u »Božjem kutiću«, kako bi rekao blagopokojni Kardinal, u »Maloj Crkvi«, kako danas govori crkveno učiteljstvo. Nadbiskup Stepinac ističe tri konkretna vidika takve obiteljske obnove: zajedničku molitvu svakog dana (posebno svete krunice), redovito čitanje Svetog Pisma (i ostalog duhovnog štiva) i obiteljske posvete Srcu Isusovomu i Marijinu. To je duhovna poruka vrlo jasna i jako suvremena.

Kao da je nadbiskup Stepinac, u mnogočemu predhodnik Drugoga vatikanskog sabora, naslutio smjernice ovog najvišeg skupa Katoličke crkve u stoljeću koje naginje kraju. U svojem ključnom dokumentu, konstituciji »Radost i nada«, o Crkvi u suvremenom svijetu, koncilski oci naglašavaju potrebu stvaranja ozračja Male Crkve, kršćanske obitelji, u kojoj će iznijete misli imati središnje mjesto: »Ako roditelji prednjače primjerom i zajedničkom obiteljskom molitvom, djeca će, i svi koji žive u krugu obitelji, lakše naći put čovječnosti, spasenja i svetosti... Tako će kršćanska obitelj, jer nastaje iz ženidbe, koja je slika i sudioništvo u savezu ljubavi između Krista i Crkve, otkriti svima živu prisutnost Spasitelja u svijetu i istinsku narav Crkve, kako ljubavlju supruga, nesebičnom plodnošću, jedinstvom i vjernošću, tako i ljubaznom suradnjom svih njezinih članova«.

Poziv i poruka nadbiskupa i kardinala Stepinca vrijedi za sva vremena. I za ovo naše, poljuljano i izranjeno, ali ipak naše, pa svima nama drago. I danas se naveliko govori o duhovnoj obnovi, ali malo tko pod time podrazumijeva ono što je tako jasno izrazio blagopokojni Kardinal. »Duhovna narodna obnova... treba da započne s obnovom hrvatske obitelji!« Ako ona postane »Mala Crkva«, ili, kako bi slikovito rekao Stepinac, »Božji kutić«, ona će oživjeti, u njoj neće vladati hladni, nikakvi odnosi, nego će svojom toplinom grijati svoju sredinu, bit će sol zemlji, svjetlo svijetu.

Zato, na kraju ovog razmišljanja parafrazirajmo riječi Ivana Pavla II. izrečene u uvodnom dijelu Pisma obiteljima u povodu »Godine obitelji«: »Neka se neprestano uzdiže molitva Crkve, molitva obitelji, 'domaćih Crkava'! Neka to čuje najprije Bog, a zatim i ljudi, neka ih ne obuzimaju sumnje, neka oni što posrću zbog ljudske slabosti ne podliježu napasnom sjaju prividnih dobara koja se nude u svakoj napasti... Molimo za obitelji svega svijeta. Po Isusu, s njime i u njemu, molimo Oca, 'od kojega se imenuje svako roditeljstvo na nebu i na zemlji'«.

Tako jest i tako neka bude. Amen.

MOLITVA VJERNIKA

Braćo i sestre! U Trodnevnici prigodom 36-te obljetnice smrti blagopokojnoga kardinala i Sluge Božjega, nadbiskupa Alojzija Stepinca, uputimo nebeskom Ocu molbe i prošnje za duhovnu obnovu hrvatskog naroda i njegovih obitelji:

Da sve naše kršćanske obitelji budu zahvaćene iskrenim duhom pobožnosti i bogobojaznosti, koji se ponajprije očituje u svakodnevnoj zajedničkoj molitvi, molimo Gospodina ...

Da naše kršćanske obitelji postanu i ostanu prave škole i vježbališta kršćanskih kreposti, te tako svjedoče vjernost svojem pozivu, molimo Gospodina...

Da naše kršćanske obitelji shvate važnost svakodnevnog čitanja i razmatranja Božje riječi te im Sveto Pismo postane redovitim nadahniteljem uzajamnih odnosa i veza s ostalim ljudima, molimo Gospodina...

Da se i naše kršćanske obitelji spremno i radosno posvete Presvetom Srcu Isusovom i Prečistom Srcu Marijinu, koje će im dati snage i vedrine da svakodnevno nadvladaju sve teškoće i krize, molimo Gospodina...

Da naše kršćanske obitelji stvarno postanu Male Crkve, u kojima će se iskazivati pravo štovanje Trojedinomu Bogu i živjeti kršćanske kreposti bogobojaznosti i pobožnosti, molimo Gospodina...

Za hrvatske obitelji koje su kroz trinaest stoljeća vjernosti Crkvi posvjedočile nepatvoreno shvaćanje i prihvaćanje evanđeoskih poruka, da njihovi članovi uživaju trajan mir i pokoj vječni, molimo Gospodina...

Oče nebeski! Molimo Te: primi ove molitve Crkve svoje. Neka se neprestano uzdiže k Tebi molitva Crkve, molitva obitelji, molitva Male Crkve. Daj joj snage da ostane vjerna svojemu pozivu i tako posvjedoči svoje poslanje i u današnjem vremenu. Molimo Te i za obitelji svega svijeta. Po Isusu Kristu, s njime i u njemu, koji živi i kraljuje u vijeke vjekova. Amen.

»Jedina moja želja na ovome svijetu jest – pod svaku cijenu postati svet!«

Propovijed nadbiskupa A. Stepinca, u crkvi katedralne župe sv. Marije u Zagrebu, 9. svibnja 1943., o 15. obljetnici smrti dr. Ivana Merza

U jednoj crkvi stoje poredani s jedne i s druge strane veliki kameni kipovi preko 2 m visoki. Jedan od tih kipova predstavlja sv. Mavru, drugi sv. Inocencija, treći sv. Ivana Krstitelja, četvrti sv. Petra apostola, peti sv. Pavla, šesti sv. Andriju apostola i tako redom. Pod svakim od tih velikih kipova nalazi se sagnut jedan lik, na kojega je dotični svetac stupio nogom. Kažu, da su to likovi cezara, koji su mučili te ljude. A što su umjetnici htjeli zapravo izraziti tom svojom umjetnošću? Ništa drugo nego da su sveci nad cezarima. Da oni koji usrećuju narode nisu ni cezari, ni vojskovođe, ni demagozi, nego ljudi kreposti, kršćanskog savršenstva.

Na ferijalnom križarskom taborovanju u Zagrebu – u vrtu Nadbiskupskog dvora od 6. do 16. kolovoza 1943.

To bih vam želio staviti na srce kad slavite spomen na jednog mladog čovjeka, koji je nastojao da slijedi poziv sv. Pavla apostola prvim kršćanima: »Budite sljedbenici moji, kao što sam i ja Kristov!« (1 Kor 4, 16)

Možda nam nitko nije dao bolju definiciju pojma sveca negoli ga nalazimo u prvome psalmu u Svetom Pismu: »Blažen čovjek, koji ne ide po savjetu bezbožničkom, i na putu grješničkom ne stoji: i u opakom društvu ne sjedi. Nego je u zakonu Gospodnjem volja njegova: i o zakonu njegovu razmišlja dan i noć. On je kao stablo zasađeno kraj vode, što teče: koje donosi rod svoj u svoje vrijeme. Kojemu lišće ne otpada: i što god radi u svemu uspijeva. Nisu takvi bezbošci, nisu takvi: nego su kao prah, koji raznosi vjetar sa lica zemlje.« (Ps 1, 1–4).

Što je ostalo, recite mi, od svih djela silnoga Džingiskana, Sulejmana, Nerona, Bajazita i kako su se sve zvale te veličine? Ništa drugo do šaka praha, kojem možda ni u grobu ne daju mira kletve i suze milijuna ljudi, što su smrvljeni samo radi pohlepe za slavom i zemaljskim blagom, tih toliko čuvenih osvajača ili opakih vladara. Što je ostalo od svih toliko razvikanih političkih demagoga širom svijeta? Bijedna uspomena da su nekada bili i da od svega njihovog rada nikakve koristi.

Pogledajte s druge strane svetačke likove, koje nam Crkva stavlja pred oči. Pogledajte jednoga sv. Benedikta, jednoga svetog Dominika, jednoga svetog Franju Asiškoga, jednoga svetog Ignacija Lojolu, svetoga Vinka Paulskoga, svetoga Ivana Boska, svetoga Franju Saleškoga, svetoga Ivana Arškoga, svetu Tereziju Veliku, svetu Tereziju od Maloga Isusa, svetu Francisku Chantal, svetu Klaru. Ali što da dalje nabrajam. Jer, kojega god bih vam još stavio pred oči, a ne znamo im svima ni broja, za svakoga bi se mogle ponoviti riječi Svetog Pisma: »On je kao stablo zasađeno kraj vode, što teče: koje donosi rod svoj u svoje vrijeme. Kojemu lišće ne otpada: i što god radi u svemu uspijeva!«

U čemu je taj rod, pitat ćete me, u čemu je veličina svetaca u historiji čovječanstva? U primjeru na zemlji, u zagovoru na nebu!

Primjer na zemlji! Malena stvar, zar ne? Da, ali samo za one, koji površno gledaju stvari. I korijen stabla, o kojemu govori Sveto Pismo, sakriven je pod zemljom. Za površnog promatrača dakle bez značenja i koristi. I donji dio stabla nije baš lijep, niti izgleda puno vrijedan. I kad dođe zima, izgleda da je stablo umrlo. Ali pogledajte sada u mjesecu svibnju kad se rascvate jabuka, kruška, trešnja, vinova loza. Kakav divan cvat! Pogledajte u jeseni, kad se grane svijaju pod teretom slasnih plodova. Samo budala će reći da je korijen i donji dio stabla bez koristi. To isto zapažamo i

u životu svetaca kroz historiju čovječanstva. Svi od reda zakopani u svijetu, bilo u tišini samostanskih zidina, bilo inače. Od svijeta većinom smatrani nerazboritim, ludim radi svoga bijednoga odijela, stana, hrane, bdijenja, bičevanja, posta. Ali povijest svete Crkve, a i objektivna svjetska povijest, svjedoči da nitko, pa ni najveći državnici svijeta, nisu tako duboko urezali brazde u životu čovječanstva i donijeli toliko koristi ljudskome društvu kao jedan sveti Franjo, Dominik, Ignacije, Benedikt, Vinko, Terezija i tako redom.

Jer njihov naoko bijedan život, bio je sjajan primjer i poticaj milijunima duša, da prezru zemaljsko blago i bogatstvo, da prezru časti i slasti ovoga svijeta (a to je uvijek razlog sukobima u svijetu) i da, posvetivši se Bogu, rade na dobrobit bližnjih svojih, na dobrobit čitavog čovječanstva. Tko je od svjetskih ljudi toliko koristio čovječanstvu koliko jedan sveti Franjo Asiški, kad je na ljutu ranu svojega doba (lakomost za imetkom, uživanjem itd.) prilijepio ljuti i izvanredno spasonosni lijek svetoga siromaštva, čistoće i poslušnosti po redu koji je osnovao? Da li je ikoji svjetovnjak učinio za dobrobit bijednika koliko jedan sveti Vinko Paulski, čiji duh i danas djeluje u nebrojenim bolnicama, sirotištima, na dobrobit čovječanstva, preko muške i ženske loze Reda, koji su osnovani po njegovu primjeru i poticaju? Da li je ikoji svjetovnjak pedagog toliko koristio čovječanstvu kao recimo jedan sveti Ivan Bosko, koji je spasio i spašava i dandanas po svojim duhovnim sinovima na tisuće mladeži od propasti koju im sprema ulica, i čini od njih najkorisnije članove ljudskoga društva?

Europa je već pred dva stoljeća počela zaboravljati u čemu je zapravo njezina veličina. I danas ima prilike ispaštati svoje progrješke, omalovažanje duhovne snage Crkve i njezine preporodne vrijednosti. I mi možemo sa sigurnošću reći, ne samo nagađati, da je iz ove strahovite krize u koju je upala ne će spasiti nitko drugi, do li svetački likovi, što ih je Crkva kroz stoljeća izbacivala na pozornicu ljudske povijesti i još će ih dati. I što ih, draga katolička omladino, više bude, tim brže i uspješnije idemo k blagostanju, k sreći, smirenosti čvoječanstva.

Treba li da dodamo još i onu drugu stvar što smo je spomenuli na početku? Zagovor svetaca na nebu? Čovjek naših dana, koji ne vjeruje ni u što osim u ono što stavlja u usta ili džep, prezirno će mahnuti rukom. Ali kršćanin ne! Jer, ako su raširene ruke jednoga Mojsija, okrenute prema nebu na molitvu, bile u stanju da izvojuju pobjedu narodu izraelskom, što li neće biti u stanju učiniti ruke svetaca na nebu pred prijestoljem Boga Svemogućega?

I što su drugo one nepregledne procesije našega sela k Majci Božjoj Bistričkoj nego li živa vjera, koju potvrđuje iskustvo, živa rekoh vjera u moć zagovora Majke Božje, te najsvetije predstavnice roda ljudskoga? Što li su drugo negoli živa vjera u pomoć svetaca koju potvrđuje iskustvo: one vruće molitve i priprostog puka a i mnogih učenih glava, kad se mole i zavjetuju a hodočaste sv. Antunu, sv. Barbari, sv. Florijanu, sv. Roku, sv. Ani, sv. Tereziji, sv. Josipu, i nebrojenim drugim svetim mučenicima i ispovjednicima?

Predaleko bi nas odvelo, kad bismo htjeli osvijetliti sa svih strana ulogu svetaca u životu pojedinaca, u životu obitelji, u životu naroda, u životu čovječanstva. I zato je razumljiva bilješka, koju je neki sluga Božji zabilježio u svojoj knjižici: »Jedina moja želja na ovome svijetu jest – pod svaku cijenu postati svet!« No za nas to nije samo želja, nego je i nalog Krista Spasitelja: »Budite dakle, savršeni, kao što je savršen Otac vaš nebeski!« (Mt 5, 48).

Nedjelja, br. 11 (23. svibnja 1943.) 1

»Budimo pravi štovatelji Majke Božje«

Proslavimo svibanj sa slugom Božjim

Nadbiskup Stepinac bijaše veliki apostol Marijine slave. »U Mariji i po Mariji« Sin se je Božji utjelovio za naše spasenje. Krv Presvete Bogorodice »kola u žilama našega Otkupitelja«. »Ova izvanredna i čudesna Djevica može proizvesti u zajednici s Duhom Svetim osobite i izvanredne stvari.« »Zato nam je njezin zagovor kod Boga potrebniji nego li korica kruha u ovim preteškim vemenima.«

U homiliji prigodom zavjetnog hodočašća grada Zagreba na Mariju Bistricu, 13. srpnja 1941., ovako je poticao vjernike na pobožnost prema Majci Kristovoj: »Ako hoćemo da budemo pravi štovatelji Majke Božje, i ako hoćemo da računamo sa sigurnošću na Njezin zagovor, bilo za sebe, bilo za obitelji, bilo za našu domovinu Hrvatsku, koja nam je toliko na srcu i čiji su sinovi upravo ovdje nalazili utjehe u teš-

Slika Gospe od Puta - čašćena u istoimenom svetištu u Rimu i na Sljemenu; ovdje kao uspomena na 25. obljetnicu Biskupskog posvećenja Sluge Božjega

kim danima prošlosti, onda valja da mrzimo na grijeh i opačinu i na sve ono, što nije u skladu sa zakonom Božjim (...). To je jedini pravi znamen našega iskrenog štovanja Majke Božje i naše ljubavi prema Njoj.«

U propovijedi na Veliku Gospu, 15. kolovoza 1941., svoju je ljubav prema Presvetoj Djevici očitovao govoreći:

»Vjera je Crkve Božje od najstarijih vremena, da je ne samo duša Majke Božje u nebu nego i tijelo Njezino, koje se je poslije smrti opet sjedinilo s dušom i uzneseno na nebo, a da se nije nikada raspalo u grobu.«

Tom je prigodom protumačio i smisao Marijinih blagdana: »Blagdani su Majke Božje bili oduvijek radost za svako plemenito kršćansko srce. Jer Njezina slava i naša je slava. Njezina čast i naša je čast. Tako je evo i sa blagdanom Uznesenja Majke Božje.«

U nagovoru djevojkama »Domaćinske škole« na dan Sv. Obitelji, 11. siječnja 1942., pozvao ih je da slijede Majku Božju, »najuzorniju ženu, djevicu, majku i domaćicu sviju vjekova. Pa kao što majstori, kad hoće da načine kakav kip, naprave najprije model, prema kojemu izrađuju kip, tako držite i vi pred očima ovaj najljepši model žene, prema kojemu kroz čitav ovaj zemaljski život klešite kip svoga života, da bi jednom bio dostojan, da bude smješten u nebeskim dvorovima, na slavu Trojedinog Boga kroz sve vjekove!«

I godine 1943., na blagdan Svete Obitelji, obodrio je djevojke iste škole na uzor radišne domaćice u Svetoj Obitelji, na Mariju: »Kako bijedno u poredbi s Blaženom Djevicom Marijom izgledaju one žene našega doba, koje sate i sate gube pred ogledalom za mazanje usnica, za razne druge ludorije, umjesto da se rukama, koje je dao Bog, posluže da u redu drže kuću i obitelj, da umnažaju njezino blagostanje, da unose u nju zadovoljstvo, radost i veselje.«

Na završetku svibanjske procesije u svetištu »Naše Gospe Lurdske«, 31. svibnja 1942., započeo je prigodnu propovijed napominjući biblijsku misao kako je velika radost obuzela patrijarha Nou, kad se vratila golubica s maslinovom grančicom u kljunu kao znakom da je voda ustuknula, da je kazna općeg potopa pri svršetku, da je nebo opet pomireno sa zemljom. I nastavio je:

»Još veća radost zaokupila je pastire u svetoj badnjoj noći, kad je po anđelima navijestila, da je potopu ljudskih grijeha i strasti stavljena granica, jer u nedalekoj betlehemskoj štalici Majka Božja drži u rukama pravu maslinovu grančicu mira, maloga Isusa, Sina Božjega, koji je došao na ovaj svijet da pomiri čovjeka s Bogom.« »K toj Božjoj Majci dolazimo po savjetu Sv. Oca i mi svi na koncu mjeseca svibnja sklopljenim rukama i uzdignutim očima, s riječima na usnama: 'Kraljice mira: moli za nas!'«

Prigodom zavjetnog zagrebačkog hodočašća u Mariji Bistrici, početkom srpnja 1942., prisjetio se kako kršćanski puk u svojim bolima i nevoljama dolazi k »Onoj, koju nam je sam Bog dao za majku, k Majci Božjoj, Blaženoj Djevici Mariji, koju sveta Crkva naziva u litanijama: Pomoćnice kršćana, moli za nas!«

Veličajući Djevicu Mariju nazvao ju je »našom posrednicom i pomoćnicom onim časom, kad je izustila one blažene riječi arkanđelu Gabrijelu: 'Evo službenice Gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj!' (Lk 1, 38). U taj čas druga Božanska osoba sišla je na zemlju i primila čovječju narav u krilu Blažene Djevice, a našu grijehom poniženu i upropaštenu čovječju narav podigla k Bogu. Isus i Majka Božja postali su nerazdruživi. Ona je od sada jedini most, koji čovjeka spaja s Bogom. Bez Nje Krist Gospodin nije došao na zemlju. A kad je došao, htio je da, Njezinom pomoći, dolazimo k Njemu govorećemu na križu: 'Sinko, evo ti majke!' (Iv 19, 27).«

Prigodom posvete temeljnoga kamena župne crkve Marije Pomoćnice i posvete Zagrebačke nadbiskupije, 11. listopada 1942., počeo je svoju propovijed prizorom iz knjige Danielove, tumačeći kako se s visoke gore otkinuo bez sudjelovanja ruku kamen i udario u strašan lik te satro i zemlju i željezo i mjed i zlato kao pljevu, koju vjetar odnosi bez traga. A kamen, koji udari u lik, postade velika gora i ispuni svu zemlju (cfr. Dn 2, 31s.). Potom je nastavio:

»Ta visoka tajanstvena gora, s koje se otkinu kamen bez sudjelovanja ruku, nije po tumačenju svetih otaca ništa drugo, nego Blažena Djevica Marija, koja svojom svetošću, svojim dostojanstvom, svojom moći, svojom dobrotom, svojom vrhunaravnom ljepotom nadvisuje svako stvorenje. A taj kamen, koji se otkinu bez sudjelovanja ruku i udari u lik (...), nije nitko drugi nego naš Gospodin i Spasitelj Isus Krist, koji je bez sudjelovanja muža, po Duhu Svetom, začet u krilu Djevice Marije i snagom svoga Evanđelja, svoga božanskog autoriteta, srušio staro poganstvo i njegove veličine. On je postao kamen ugaoni čitavoga čovječanstva, bez kojeg se ništa solidno ne izgrađuje u ljudskom društvu.«

»Odabrali smo, proslijedio je, blagdan Materinstva Majke Božje kao dan posvete čitave naše Nadbiskupije« i protumačio smisao izvršene posvete: »I na taj mili blagdan Bogorodičin mi joj obećajemo da ćemo biti njezina dobra djeca, a Nju molimo srcem i dušom, da nam ostane uvijek dobrom majkom.«

Prigodom sv. Mise za mir, 13. svibnja 1943., proporučit će djeci molitvu Njezinom Prečistom Srcu: »Prije 25 godina ukazala se Majka Božja, Blažena Djevica Marija, trojici malih pastira u Fatimi u Portugalu i pozvala ih, da se rado mole Njoj, Njezinom Prečistom Srcu, jer će preko Njezina zagovora dobiti grešnici sve milosti potrebne za spas duše i oslobođenje od svakovrsnih nevolja.«

Prigodom zavjetne procesije grada Zagreba u Mariji Bistrici, u

Svetište Majke Božje Vinagorske; ovu razglednicu Sluga Božji je primio, kao sužanj u Krašiću, o 25-oj obljetnici biskupske posvete, god. 1959., iz Italije, od vlč. Ivana Vukine, nekoć vinagorskog župnika

srpnju 1943., najprije je pozvao vjernike na priznanje grijeha i na pokajanje, a onda poput Abrahama zazivao Božje milosrđe: »Mi se kajemo, reci Sinu svome, za sve zlo, što smo počinili! Žalimo grijehe pojedinaca! Žalimo grijehe pojedinih obitelji! Žalimo grijehe čitavoga našega naroda! I dok žalimo sve te nebrojene grijehe, vapimo istodobno k Tebi s onim mladićima u peći babilonskoj: 'Ne odbacuj nas zauvijek poradi imena svojega! Ne raskidaj zavjeta svoga! Ne uskraćuj nam milosrđa svojega' (...).«

Nakon što je podsjetio kako je bilo dovoljno skrušeno priznanje grijeha Izraelaca u vrijeme proroka Ilije, pa da se odmah pojavi na nebu onaj mali oblačić, koji se brzo pretvorio u golemi oblak, što je prekrio i natopio cijelu zemlju i spasio je od propasti, proslijedio je pozivanjem na popravak života: »Ako naše priznanje krivica, koje smo počinili, bude iskreno, tko će sumnjati, da će se takav blagoslovljeni oblak, koji naznačuje Presvetu Majku Božju, brzo pojaviti na obzorju čovječanstva, koje već izgara od suše tolikih zala, što ga biju? Tko će sumnjati, da se taj blagoslovljeni oblak neće brzo pojaviti i nad našom dragom domovinom Hrvatskom? I nije li nama sama Presveta Djevica Marija dovoljno pokazala, kad je navijestila svemu svijetu preko one male dječice u Fatimi, da je iskrena pokora put, kojim će čovječanstvo doći opet do mira, sreće i zadovoljstva.«

Prigodom zavjetnog hodočašća grada Zagreba u Mariju Bistricu, 9. srpnja 1944., u uvodnom dijelu propovijedi najprije je spomenuo teške i opasne prilike u kojima se odvijalo spomenuto hodočašće. Svaki čas mogla je hodočasničku pobožnost pomutiti ratna buka: šum stranih zrakoplova, štektanje strojnica i paljba topova, budući da je bjesnilo rata bivalo iz dana u dan sve veće. Nakon toga postavio je pitanje: »Što da kažemo Majci Božjoj ove godine, dragi hodočasnici? Reći ćemo joj tri riječi, koje su nam najviše na duši: Majko Božja Bistrička, oprosti nam, utješi nas, pomozi nam!« Nju je, naime, vjerom otkrio kao jedinu zvijezdu u tmini stradanja i nadu za izbavljenje iz groznih dana.

Unatoč teškoćama i ratnim nevoljama nikad nije gubio nadu i pouzdanje u Božju pomoć. Otkako je za biskupsko posvećenje i služenje izabrao svetopisamsku riječ: »U Tebe se, Gospodine, pouzdajem!« (Ps, 30, 29), u tom je ogledalu postao vjernicima još prepoznatljiviji. Nikada nije bio pesimist.

Na vedrinu i kršćansku radost poticao je sigurnošću riječi i načinom života. Tako se predstavio i zbornicama i zbornicima Marijinim, u bazilici Srca Isusova, 14. svibnja 1944., kad je hrabrio prožet marijanskim duhom: »Budite nosioci vedrog kršćanskog optimizma u ovom do očaja dovedenom svijetu. Ako tko može i mora biti optimist, a ono sigurno štovatelji Marijini. Izgleda da su se približila vremena, kad će Svemogući Bog dopustiti, da Blažena Djevica Marija doživi na zemlji triumf, kakova nikad do sada nije doživjela. Svi znaci govore, da je Bog u Njezine ruke položio sudbinu svijeta (...). I Ona, koja je satrla glavu zmiji paklenoj, ima i danas, koliko god treba, snage da satre u prah sve što se diglo protiv Boga i Božjeg poretka u svijetu. To nam daje naslućivati i po svojim objavama u Fatimi. Gore dakle glave i srca!«

»Duboki i iskreni štovalac Marijin, ne će nikada propasti«, rekao je u nagovoru ss. Milosrdnicama, 20. kolovoza 1944. (...).

Isus Krist je neraskidivo povezan sa svojom Majkom Bogorodicom. U njemu kola Djevičina krv. Nije naodmet ponoviti svjedočanstva mnogih poznavatelja nadbiskupa Stepinca, kako je on »s majčinim mlijekom usisao pobožnost prema Bogorodici« i kako je u roditeljskom domu primio »milost da je od najranije mladosti štovao Bogorodicu«. Tu je pobožnost produbljivao svojim teološkim studijem i rimskim ozračjem. I možemo reći da je postao velik i gorljiv apostol Marijine slave. Koristio je, naime, svaku prigodu, posebno hodočašća u Mariju Bistricu, kako bi u vjernicima ojačao i utvrdio tu pobožnost. Može se stoga s pravom na nj primijeniti misao sv. Pavla: »Nasljedovatelji moji, budite u čašćenju Bogorodice!«

Iz Uvoda koji su za upravo izašlu knjigu:

ALOJZIJE kard. STEPINAC: **Propovijedi, govori, poruke (1941–1946)**

napisali J. Batelja i C. Tomić.

MISLI KARDINALA STEPINCA O ČAŠĆENJU PRESVETE DJEVICE

Ljubav kardinala Stepinca prema Majci Božjoj neka nam bude poticaj kako bismo i mi u Marijinom mjesecu svibnju dublje razmišljali o Majci Božjoj. Častimo je i zazivajmo djetinjim pouzdanjem, kako je to tijekom svega svog života činio Sluga Božji. Evo nekoliko njegovih svjedočanstava o čašćenju Majke Isusove i majke svakog kršćanina:

*U uvodnoj propovijedi za zbirku homilija na Lauretanske litanije, objavljene pod naslovom **Posrednica milosti**, u Zagrebu [2]1961., svoje potpuno pouzdanje u majčinski Bogorodičin zagovor izrekao je riječima kršćanske starine:*

»Učini me dostojnim Presveta Djevice da Te mogu hvaliti!

Daj mi snagu za borbu protiv neprijatelja Tvojih!« (str. 1.)

* * *

Evo još nekoliko njegovih misli iz te zbirke propovijedi o čašćenju Majke Božje:

»Djavao se svim silama trudi, da uništi u dušama ljudi pobožnost i štovanje Majke Božje, jer je to za njega gotovo isto što i dobiti bitku, to jest upropastiti onoga koga želi. No s istog se razloga i sv. Crkva trudi svim silama, da u dušama svojih vjernika uzdrži i pojača štovanje Majke Božje, jer je uvjerena, da će Bogorodica već znati naći putova i načina, da i najokorjelije grješnike privede natrag k Bogu, samo ako ju budu iskreno zazivali u pomoć, da se riješe grijeha.« (str. 1.)

* * *

»Ime Marijino je uz ime Isusa Krista postalo najmilijim imenom za svakoga pravog kršćanina, imenom najdostojnijim poštovanja i ljubavi.« (str. 5.)

* * *

»Dostojanstvo je materinstva Majke Božje za nas i velika odgojna

Čudotvorni lik Majke Božje Remetske - Zagovornice Hrvatske

škola. Jedno je istina samo dostojanstvo Matere Božje. Ali je Bog pridržao nebrojenih drugih milosti, spreman da ih udijeli svim ljudima. Ako ih želimo dobiti, onda nastojmo slijediti Bogorodicu u Njezinim krepostima, a napose u čistoći i poniznosti, koje tako privlače pogled Božji.« (str. 9.)

* * *

»Vjera je Djevici djevica otkrila veličinu djevičanstva. Vjera je Djevicu djevica navela, da se odluči za savršeno djevičanstvo, kad nitko u narodu Njezinom nije ni sanjao, tako reći, o njemu. Vjera je Djevicu djevica vodila, kad je došla ponuda sa strane Duha Svetoga, da postane Majkom Sina Božjega. Vjera je Djevicu djevica vodila, kad je dala svoj 'Neka mi bude po riječi Tvojoj!', jer je bila uvjerena, da Božja svemoć i mudrost umije spojiti i bajnu bijelinu ljiljana i svetu plodnost djevičanstva.« (str. 12.)

* * *

U želji da Presvetoj Bogorodici pruži utjehu za nemar u ljubavi prema Njoj i nadoknadu za uvrede nanesene Joj po psovkama i uvredama, preporučio je okružnicama Br. 3303/30. IV. 1935. i Br. 3634/1. V. 1937., da župnici zajedno s narodom izmole na zadnji dan svibnja ovu molitvu:

»Djevice i Majko Marijo, kraljice neba i zemlje! Tvoje je ime iza Isusova najmilije i vrijedno svakog štovanja. Ono je veselje presvetom Trojstvu, radost nebu, milina zemlji, strah paklu. Evanđelje ga uzvisuje, Crkva se s njim kiti, umjetnost se diči.

I dok Tvoje slavno ime, o Marijo, odzvanja na nebesima, na zemlji imade opakih jezika, koji ga oskvrnjuju i usuđuju se da ga grde bezbožnim psovkama. A Ti si, Marijo, divan uzor svih kreposti, puna majčinske ljubavi prema svim ljudima. Oh, kako nas zato žaloste te uvrede Tebi nanesene! Mi želimo, da to nekako popravimo, te odabirući ovaj mjesec cvijeća Tebi posvećen, prikazujemo Ti cvijeće svojih molitava i dobrih djela kao naknadu za psovke protiv Tebe izrečene.

O Marijo! Preporučamo Tvom majčinskom srcu i grješnike psovače. Obrati ih, te neka i oni Tebe slave s anđeoskim pozdravom: Zdravo, Milosti puna! Amen!« (Katolički list, god. 1935, str. 223.; god. 1937, str. 231.)

* * *

U tijeku zatočeništva u Krašiću, često je u pismima poticao na čašćenje Majke Božje, jer je ono zalog Božjeg blagoslova za svakog pojedinog vjernika i duhovnu obnovu hrvatskog naroda. Evo odlomka iz pisma čč. ss. uršulinkama, napisanog 18. veljače 1952.:

»Zar nemamo i mi na raspolaganju novozavjetnu Esteru kraljicu, Djevicu Majku Mariju, da nas zagovori i podupre? Ako se je okrutni Asver dao ublažiti molitvama starozavjetne Estere, kako bi se milosrdni Spasitelj mogao oglušiti molbama svoje Majke, preko koje moramo više nego ikada slati svoje molbe Njemu, Kralju vjekova i Gospodaru svega zbivanja na zemlji (...).

Kad sam već počeo govoriti o presvetoj Bogorodici, ne mogu a da Vam ne stavim na srce širenje Njezine pobožnosti i sada, prema Vašim mogućnostima. Svi znaci govore, da je ovo na poseban način Njezin vijek, i da je Bog stavio u Njezine svete ruke na poseban način sudbinu današnjeg čovječanstva. Ako dakle ne biste mogle učiniti drugo u sadanjim prilikama, molite, da se Bog smiluje te se u sve hrvatske obitelji uvede obiteljsko

moljenje svete krunice svakoga dana.« (Arhiv Postulature, Svezak XII, 150s.).

* * *

Za Trodnevnicu o 100-toj obljetnici Lurdskih ukazanja Sluga Božji je u župnoj crkvi u Krašiću predvodio Trodnevnicu, u tijeku koje je održao propovijedi na ove marijanske teme: I. Marija naša majka; II. Marija naša posrednica; III. Marija naša kraljica i, na sam dan obljetnice, na temu: Mariji dugujemo štovanje, pouzdanje i djetinju ljubav.

Prve večeri, 8. veljače 1958., održao je propovijed na temu: MARIJA JE NAŠA MAJKA. Donosimo dvije misli na kojima je on temeljio Marijino majčinstvo u odnosu na nas Kristove vjernike:

Možemo li mi Presvetu Djevicu Mariju doista zvati našom Majkom? Možemo, i to ponajprije **s naslova srodstva s Isusom Kristom**. Kako nas naime uči sveta vjera, čovjek se nakon pada u raju zemaljskom nikada ne bi bio mogao svojim silama pridignuti niti spasiti. Iz neizmjerne ljubavi prema čovjeku, druga Božanska osoba udostojala se postati čovjekom, za nas trpjeti i umrijeti na drvetu križa. Primajući na se našu ljudsku narav postao je Sin Božji Isus Krist srodan s nama po ljudskoj naravi. Štoviše, kako veli apostol, dao nam je vlast da »budemo djeca Božja« po milosti. Isus je dakle naš brat. A svi znate tko je Majka Isusova. Nitko drugi nego blažena Djevica Marija. Ako smo dakle mi po naravi i milosti braća Isusova, onda je Marija i naša majka, dakako u vrhunaravnom pogledu. Dakako, kad puteni čovjek čuje za takovo majčinstvo, to je za njega prazna riječ. Nije ni čudo. Čuli ste za pticu, koja se zove sova. Ona po danu ništa ne vidi. Što je jače sunce, to manje vidi. To je slika putenog čovjeka, koji ne razumije ništa osim materije, jer su mu oči zastrte tamom grijeha. Ali kad dođe čas smrti, onda će vidjeti, da postoje i druge vrijednosti, u poredbi s kojima ništa ne znače sva zemaljska dobra. Onda će vidjeti i to, što je značilo i za njega majčinstvo Marijino, samo se na žalost nije okoristio njime, dok je imao vremena (...).

Marija je naša majka i po golemoj ljubavi, koju gaji prema nama jadnim sinovima ljudskim. Ali je naša majka i s četvrtog naslova. Kojega? **S naslova darovanja**. Već ste mnogo čuli u Evanđelju, kako je Isus strahovito trpio na Valiki petak, kad su ga krvnici razapeli na križ. U tim strašnim mukama izustio je Isus sedam riječi na drvetu križa. Malo riječi, ali vrijednije od svega zlata i srebra ovoga svijeta, kad se uzme u obzir, da ne »živi čovjek samo od jela, nego od svake riječi, koja izlazi iz ustiju Božjih«. A jedna od tih riječi je divna darovnica Isusova. U jednom času svojih strahovitih boli, okrenuo se prema svojoj Majci i rekao, pokazujući na sv. Ivana, apostola: »Ženo, evo Ti sina!« Ali nije Isus kod toga samo ostao, nego je dodao: »Sinko, evo ti Majke!« Ivan je u ovaj čas bio predstavnik svih nas, i Presveta Djevica Marija dana je za Majku svima nama. Majka je dakle naša s naslova darovanja.

Zato se ne čudimo pozivu svetoga Bernarda opata, da ljubimo ovu našu nebesku Majku svim žarom srdaca svojih. (Arhiv Postulature, Svezak XXIV, 1805s.).

Sluga Božji o. Aleksa Benigar (1893-1988)

Katolička crkva u Hrvata već niz godina posvećuje osobitu pozornost onim svojim kćerima i sinovima koji su prošli zemljom »čineći dobro« i preselili se k Gospodinu na glasu svetosti ili mučeništva. Čitateljima Glasnika pokušat ćemo u sljedećih nekoliko nastavaka predstaviti te kandidate za čast oltara, kao pobudu na radostan kršćanski život, zauzeto apostolsko djelovanje, svjedočenje kršćanskih istina i primjenu vjerničkih načela u svagdanjem životu. Sigurno će mnogi od nas, po zagovoru tih plemenitih i Bogu dragih duša, osjetiti zbilju njihova nasljedovanja Krista Gospodina i moć njihova zagovora. U ovom broju upoznajmo Slugu Božjega o. Aleksu Benigara.

»Pobornik istine o kardinalu Stepincu«

Piše P. Bonaventura DUDA O.F.M.

Najopsežnija, dosad nenadmašena biografija Sluge Božjega kard. Alojzija Stepinca, djelo je hrvatskog franjevca, nekoć misionara u Kini, Zagrepčanina o. Alekse Benigara. Nedavno je Rimski vikarijat izdao Proglas s nakanom da se otpočne postupak i za njegovo proglašenje blaženim i svetim. O. Aleksa rodio se u Zagrebu 28. siječnja

Sluga Božji Aleksa Benigar

1893. Umro je u Rimu – u 96. godini života – na Sve Svete 1988., a pokopan u Zagrebu, 7. studenoga iste godine. Za sobom je ostavio glas

svetosti. Budući da je posljednjih 35 godina svoga duga života djelovao u Rimu, gdje je i umro, njegova Kauza potpada pod Rimski vikarijat.

U Franjevački red stupio je 7. rujna 1907. Svećenikom je zaređen 30. lipnja 1915. Od 1920. do 1922. studira na novoosnovanom Papinskom orijentalnom institutu u Rimu. Doktorirao je u lipnju 1929.

U domovini se istakao kao vrsni odgojitelj franjevačkih klerika u Varaždinu i u Zagrebu.

Zarana je osjetio Božji poziv za misije, ali ga je mogao ostvariti istom krajem 1929. Kroz 25 godina djeluje u Kini kao profesor teologije i odgojitelj u regionalnome sjemeništu u Hankovu. Iz toga su učilišta potekle stotine kineskih biskupijskih i redovničkih svećenika.

Iz Kine je izagnan u siječnju 1954. U travnju dolazi u Rim. Ubrzo je namješten u Međunarodnom franjevačkom zavodu »Antonianum«, gdje djeluje do smrti.

Istakao se kao duhovnik mladih franjevačkih postdiplomaca iz cijeloga svijeta. Bio je traženi ispovjednik i voditelj duhovnih vježba u mnogim redovničkim zajednicama. Duge je sate ispovijedao u bazilici Sv. Antuna i u Patrijarhalnoj bazilici Sv. Ivana Lateranskoga u Rimu.

Napisao je dva zamašna teološka djela o liturgiji i o duhovnom bogoslovlju: *Liturgia Romana* tiskana je u Pekingu 1947., a *Theologia spiritualis* u Sapporou u Japanu 1958. i u Rimu 1964. Posmrtno mu je izišla Mudrost Križa u Zagrebu 1993. U rukopisu je ostavio komentare na evanđelja, sastavljene na temelju otačkih spisa.

Nakon najsavjesnijega prikupljanja dokumentacije i svjedočanstava, god. 1974. u Rimu izlazi njegovo poznato djelo Alojzije Stepinac – hrvatski kardinal (2. izdanje u Zagrebu 1993.). U najintenzivnijem radu do smrti, proslijedio je posao na prikupljanju podataka za buduću Stepinčevu kauzu. Osobno je pred crkvenim sudom u Rimu nastupio kao prvorazredni svjedok Stepinčeve svetosti.

Poznanstvo između ove dvojice slugu Božjih potječe iz godine 1929., kada je o. Aleksa, prije svoga puta u misije u Kinu, dovršavao svoj doktorat na Papinskom orijentalnom institutu, a mladi Stepinac i Šeper bili su pitomci Germanikuma i studenti Gregorijane. Za svoga prvoga posjeta domovini, nakon izgona iz Kine 1954., Aleksa je, u srpnju 1956., pohodio svoga mlađega kolegu, tada u Krašiću zatočenog kardinala Stepinca i o tom pohodu poslao iscrpno izvješće Državnom tajništvu pape Pija XII.

Godine 1958. objavljeno je u Sapporu u Japanu Benigarovo zamašno teološko djelo *Theologia spiritualis* – Duhovno bogoslovlje, koje nosi pročelnu posvetu: »Uzoritom knezu Alojziju – kardinalu Svete Rimske Crkve – Stepincu, neustrašivom vjeroispovjedatelju.« U drugom izdanju, objavljenom u Rimu 1965., naslov je, nakon smrti kardinala Stepinca, izmijenjen i glasi: »Svetoj uspomeni Uzoritoga kneza« itd.

Sačuvano je Stepinčevo pismo iz godine 1958., kojim je, iako u svojoj poniznosti preko srca, prihvatio onu prvu posvetu. U tom pismu on, kao za uzvrat – i ne znajući kako će se događaji odvijati – posvjedočuje visoke duhovne kvalitete o. Alekse.

Kada smo s. Celina Sersale i ja spremali svoju knjigu *Padre Alessio Benigar – O. Aleksa Benigar*, objavljenu u Rimu 1993., predgovor joj je

Posvetno pismo o. Alekse Benigara kardinalu Alojziju Stepincu

U Dnevnicima krašićkoga župnika Josipa Vranekovića, 22. studenoga 1959. stoji zapisano: »Konačno je (Uzoriti) dobio knjigu što mu ju je posvetio o. Benigar ... Eminenciji je draga ova knjiga i odmah ju je počeo čitati. U vezi s jednim mjestom u knjizi veli mi: 'Strah me uhvatio kada sam čitao da biskup u početku mora biti 'perfectus-savršen', a ja sam još na fundamentu.' Rekao je to u pravoj poniznosti. A ja se malo nasmjehnuh, pa mu velim: 'Ako i tako stoji, kako ste sa strahom ustvrdili, onda je dobro, jer ste na fundamentu. Tko ima fundament, taj ne pada!' No kakav je taj fundament i tko ga je sve sazidao lijepo govori i pismo što ga je uz spomenutu knjigu, o. Benigar, uputio Eminenciji. To pismo o. Alekse, u prijevodu s latinskog, glasi:

»Pred dvanaest godina (god. 1947.) počeo sam još u Kini sastavljati svoj Pregled duhovnoga bogoslovlja. Koliko je do mene, s blagoslovom i odobrenjem našega generalnoga Delegata za Daleki Istok, prikazao sam sav svoj rad Gospodinu za Vašu Uzoritost. Predviđao sam velike teškoće u radu i zbog samog sadržaja, ali i zbog okolnosti i prilika u kojima sam živio i radio. No u sebi sam mislio: ovaj je rad za te velika žrtva, ali kolika li je istom žrtva onoga za kojega si prikazao svoj rad. Ta misao, kao i vjera u misterij mističnoga Tijela Kristova i uzajamne solidarnosti njegovih udova, podržavala je moju nadu da će Gospodin primiti moju žrtvu za onoga za kojega sam je prikazao kao poniznu i usrdnu molbu Božjem veličanstvu. To mi je pouzdanje ulijevalo snage dok sam proučavao mnoge probleme, dok sam sabirao, sređivao i pisao djelo. I dok su se umnažale teškoće, te sam se koprcao u mreži sređivanja svega tvoriva u dobar sistem, ne uspijevajući kako da što jasnije izložim samo polazišno pitanje i kako da razvrzlam različite probleme, misleći na Vašu Kalvariju, pronalazio sam nove snage da nastavim, da ne klonem. Djelo je dotiskano nakon dvije godine nepoštedna posla, 25. ožujka o.g. (1958.) u gradu Sapporo u Japanu. Prikazujem ovo djelo, kakvo već jest, Vašoj Uzoritosti i molim da ga Vaša Preuzvišensot primi kao znak dubokoga poštovanja prema Vašem kardinalskom grimizu i kao dokaz solidarnosti s Vama na križnom putu. Dok molim Vaš pastirski blagoslov, ostajem uz rukoljub svetom grimizu – ponizni i beskorisni sluga u Kristu.

Aleksa Benigar.«

napisao franjevac, ugledni rimski kardinal Ferdinando Antonelli, Aleksin kolega sa studija, koji ga je stalno poticao i sokolio da ne sustane u golemu poslu oko knjige o Stepincu. Prikupljao mu je za taj posao i znatna materijalna sredstva.

U svom predgovoru piše: »I sada ga gledam u njegovoj siromašnoj sobici u Antonianumu gdje sam ga nalazio zadubljena u svoj posao, osobito kad je bio zauzet Kauzom kardinala Stepinca koju sam pratio iz neposredne blizine, i to iz moga vlastitoga zadovoljstva i da mu pružim, koliko sam mogao, svoj podržaj. Katkada mi je dolazila na pamet glasovita izreka sv. Tome Akvinskoga, kada su mu javili da je sv. Bonaventura bio zaokupljen pisanjem života sv. Franje: «Sinamus Sanctum de Sancto laborare – Neka Svetac piše o Svecu.«

O. Aleksa bio je doista franjevac, svećenik i misionar duboka duhovnog života, vrsni profesor teologije, uzorni odgojitelj svećeničkih kandidata, izvanredno radin i poduzetan, ljubitelj braće, revan i ustrajan pokornik i molitelj – istinski čovjek Božji.

Svaki franjevački samostan ima svoju knjigu pokojne braće, nekrologij ili, kako se u Bosni kaže, mrtvar, iz kojega se kod večere spominju pokojnici sutrašnjega dana. U nekrologiju franjevačkog rimskoga Antonianuma zapisano je na Sve Svete 1988. preminuće o. Alekse s kratkom pohvalnicom da je bio »pobornikom istine o kardinalu Stepincu«, kako je to istakao i naš kardinal Kuharić u uvodnoj riječi u spomenutu knjigu o o. Aleksi.

Istina, kauza o. Alekse tek je na početku, ali hvala Bogu, kauza Sluge Božjega Alojzija Stepinca, na veselje i ponos sviju nas, stupa naprijed ubrzanim korakom.

U svojoj sam knjižici *Aleksa Benigar – kratki životopis* (Zagreb 1995) ukratko ocrtao koliko se ne samo u Stepinčevu biografiju, nego i u postavku same kauze ugradio, ponavljam opet, i nepoštedni rad našega o. Alekse. U tom je poslu, živahno zaposlen do kraja, završio i svoj dugi život.

Neka nas naši Sluge Božji štite, moleći za svaki naš dom i za cijelu Lijepu našu domovinu.

Krašić, 23. XI. 1956.

Dragi Oče provincijale!

Primio sam Vaše cijenjeno pismo, ali nisam mogao odmah odgovoriti, jer mi je bilo nemoguće zbog upale zgloba u desnoj ruci pisati. Ipak sam rekao g. tajniku Pišoniću, neka javi o. Benigaru, da pristajem.

Ja naime, kao što sam već rekao nekima, koji su se obraćali na me u sličnom slučaju, nemam nikakve ambicije na tom svijetu osim izdržati do kraja i preminuti u milosti Božjoj. Ali poznavajući već dugi niz godina o. Benigara kao čovjeka sveta života, nisam mu mogao odbiti, da ne povrijedim tu uzornu redovničku ličnost. Tim više, što je njegov pok. otac bio nekad i moj profesor u gimnaziji, a najmlađi mu brat *Vladimir* moj školski drug kroz čitavu gimnaziju. Vežu me dakle posebne veze s njegovom obitelji, pa sam tim radije prisustvovao i njegovoj obrani disertacije na Orijentalnom Institutu u Rimu prije polaska u Kinu.

Lijepo ga dakle pozdravite, kad se redovitim putem ne mogu javljati, a inače je opet pogibelj, da pismo ne padne u ruke protivnicima, koji bi nas najradije istrijebili s lica zemlje, kad bi nekažnjeno samo mogli. Parce omnibus inimicis nostris, Domine! – /Smiluj se Gospodine svim našim neprijateljima!/

Uz blagoslov i pozdrav u Gospodinu Vama i svima ocima i ostaloj redovničkoj braći

+ Alojzije kard. Stepinac
nadbiskup zagrebački

(*Arhiv Postulature*, Svezak XIII, 435)

»Nemojte osramotiti katoličko ime!«

Nadbiskup Stepinac i mladi (2)

Piše: Marija Makuc Pojatina

Zagreb, srpanj-kolovoz 1994.

U uvodniku pod naslovom »Evo vam prijatelja!« uredništvo ističe: »Naš prvi broj upravo izlazi u jubilarnoj godini Hrvatskoga naroda. Prošlo je punih trinaest vijekova od kada se nalazimo u krilu Majke Crkve. Za to je vrijeme naš narod mnogo propatio i prošao kroz teške kušnje. Upravo u tim najtežim časovima kušnji i nesreća ostao je vjeran sin Katoličke Crkve. U njoj je imao čvrsti oslonac i Ona mu je kroz vijekove pomagala čuvati hrvatsku nacionalnu svijest. Kako da se odužimo Crkvi za sva njezina dobročinstva i pokažemo zahvalnost? Tako da opet povratimo Kristu i Crkvi one koji su zalutali, da duhovno obnovimo Hrvatski narod. To je glavna dužnost članova KA naročito u ovoj jubilarnoj godini. Tom radu, iako na skroman način, želi se pridružiti i naš list, davajući vam, drage sestre, savjete kako da što bolje ispunite tu zadaću.«

Prve je godine »Djevojački svijet« redovito izlazio. Rat je sve više bjesnio, životne su prilike postajale sve teže. Pretplate sve rjeđe i manje stizale, a isto tako i veze s društvima sve neredovitije. Stoga je odlučeno da u 1944. god. »Djevojački svijet« izlazi svaki drugi mjesec. Teško je bilo skucati novce za troškove tiskare i papira. Dok nismo isplatili broj koji je izašao, nisu mogli tiskati novi. U tim teškim si-

Obitelj Svena Ušića (s D. Čuturom najtrofejniji košarkaš Cibone, dva put klupski prvak Europe i dva put pobjednik europskog kupa) i Snježane r. Azenić (s odbojkašicama Mladosti trostruki europski prvak) i njihova djeca: Senna, Simona, Marija, David i Ana predvodi krunicu u Zagrebačkoj katedrali u Trodnevnici za Stepinčevo '96.

tuacijama uvijek sam se obraćala Nadbiskupu za pomoć. Uvijek je našao vremena da me primi i porazgovori o radu SKOMK-i, a za vrijeme razgovora prekopavao po ladicama dok nije našao skromnu, ali tako potrebnu svotu. Prije mog odlaka u audijenciju ni preč. Jesih ni ostali nisu vjerovali da ću nešto dobiti, jer je Nadbiskup bio bez novaca, sve je već razdavao.

Ali za mlade nadbiskup Stepinac uvijek je našao vremena i pokoji dinar.

Prvi dvobroj u 1944. g. donio je preko cijele naslovne stranice članak: »Natpastir seljačkim djevojkama«, u kojemu Hrvatski metropolit govori o veličini i potrebi djevojačkog poštenja i djevojačke časti. Članak završava riječima. »Hrvatska katolička djevojko! Ako se sudbina domovine odlučuje na bojnim poljima, ona se još više odlučuje na domaćim ognjištima, u obiteljima! Unašajte u svoje obitelji pravi duh Kristov, tjerajte primjerom i riječju poganstvo iz svojih obitelji i iz obitelji svojih bližnjih i vi ćete zadužiti domovinu barem toliko koliko i borci na bojnim poljanama!«

God. 1944. bliži se kraju. Uslijed ratnih prilika pretplate sve teže stižu, dužni smo »preko glave«! Ipak prikupljam materijal za prvi dvobroj u slijedećoj godini. Iako opravdano svi sumnjaju u moj uspjeh, jer je svima dobro znana teška financijska situacija i u Nadbiskupiji, ipak ne odustajem. Naš nadbiskup mi je posljednja nada. Dođem točno u određeno vrijeme za audijenciju. Nadbiskupov sobar, nekako uzbuđen, uvede me kao obično u sobu do Nadbiskupove i povjerljivo, skoro na uho mi prošapće: »Gospodična, bojim se da bute morali dugo čekati. Iznenada je došel neki visoki hrvatski dužnosnik. Nekak jako glasno pripovedaju! Kak da se svadiju!?«, i klizne svojim poslom.

Nisam ni tako dugo čekala, kad se naglo otvore vrata Nadbiskupove sobe, a neki hrvatski časnik visokog čina, sav zajapuren izleti iz sobe. Stepinac je za njim stao na vratima, također vrlo uzrujan, s očima punim suza. Od uzrujanosti nije me odmah ni primijetio. Kao da se budio iz ružnog sna, te laganim smiješkom ponudio mi sjesti uz njegov pisaći stol. Još uvijek je bio zamišljen... Nisam se usudila započeti razgovor. Tada uz uzdah, kao da sebi govori, reče: »U kako užasnim vremenima živimo! Tu nam može pomoći samo Bog!« – In Te, Domine, speravi! – njegovo geslo kao da ga je vratilo u realnost i srdačno mi se obrati: »Što bih mogao pomoći 'Djevojačkom svijetu?'« »Uslišite dvije naše molbe!«, spremno odgovorim. »Jedna je duhovnog sadržaja, a druga prozaična, materijalna!« »Zar možda opet članak za 'Djevojački svijet?'« »Da, poticaj našim djevojkama da čvrsto stoje na čuvanju svoje djevojačke časti i dostojanstva«. »Ako mi dadete dovoljno vremena, imat ćete ga!«

»Preuzvišeni, rekla sam mu, Vi ste me vrlo ugodno iznenadili i zatekli, jer ste pogodili moje želje.« Odmah smo se dogovorili za termin. Brzo nadovežem: »Druga, prozaična molba je molba za pokriće troškova tiskare, a ta svota nije baš neznatna, iznosi deset tisuća kuna!« Nadbiskup se najprije zamisli, a onda reče: »Draga moja urednice, ne znam kako ću financijski pomoći, i moje blagajne zjape prazninom. Ipak ću pokušati, možda se nešto i nađe!« Otvara ladice pisaćeg stola i pomno ih prevrće. U nekima nalazi po nekoliko novčanica. Konačno mu se učini da je ipak sabrao traženu svotu. Prebrojava novac da se nije slučajno prevario. »Ipak smo uspjeli skupiti!«, usklikne veselo i preda mi novac. Tako je prvi dvobroj u 1945. izašao zahvaljujući razumijevanju i dobroti nadbiskupa Stepinca. Cijelu naslovnu stranicu ispunio je nadahnuti dramatski članak Hrvatskog metropolite: »Budite dostojna djeca Oca nebeskoga!« Članak završava riječima:

»Svijet je danas posve zaronio u zlu. Neizmjerne su patnje čovječanstva. Nije li i naša sveta dužnost, ako hoćemo da budemo prava djeca Oca nebeskoga, da na svakom koraku budemo odraz njegove dobrote? I to ne samo prema dobrima nego i zlima, prema svima koji trpe.

Katoličke djevojke! Naša hrvatska domovina krvari iz stotinu rana. Mnogi su morali ostaviti dragi rodni kraj, toplo obiteljsko ognjište i sklonuti se drugamo, da spasu goli život. Mnogi su doživjeli najstrašnije duševne potrese u ovim danima općenitih patnja. Mnogi stoje bez odijela, bez hrane, bez stana, bez ogrijeva. Glavna hrana su im suze što naviru na oči, kad se sjete svega što su proživjeli.

Koliko se dakle polje rada, katoličke djevojke, otvara za sve vas u ovim teškim danima. Nastojte, da

ne osramotite svoje katoličko ime. Pomažite svima koji trpe i pate, koliko samo možete. Naša nadbiskupija podvostručila je u ovom ratu svoje djelovanje oko pomaganja bijednih i nevoljnih, onih, koji su najviše pogođeni ovim strašnim ratom. Pridružite se toj velikoj djelatnosti našega Karitasa, svaka prema svojim mogućnostima, i prema uputama svojih župnika. Sada više nego ikada moraju doći do izražaja riječi svetoga Pavla apostola Kološanima: 'Obucite se dakle kao izabranici Božji, sveti i ljubezni, u srdačno milosrđe, dobrotu, poniznost, krotkost i strpljivost!' (Kol 3, 12).

Ljubav je Božja sašla od Boga na zemlju k ljudima. Ta ljubav mora da od nas prelazi na druge ljude, koji trpe i pate, jer su braća naša i djeca Božja. Pomagati im i izlaziti ususret Boga radi, veća je stvar nego graditi palače, željeznice, veća je stvar nego premještati bregove. Bolje da ugasne sunce na svodu nebeskom, nego li da ponestane milosrđa i dobrote među ljudima! Sigurno je, da će se ljudi sa ogavnošću i prezirom sjećati jednom mržnje, koja se tako nečovječno ispoljila u ovom strašnom ratu. Ali će isto tako sa dubokim počitanjem prignuti glavu pred djelima kršćanskog milosrđa, kad ih i sam vječni Sudac uzima kao jedino mjerilo, prema kojemu će odmjeriti vječnu kaznu ili vječnu nagradu. Katoličke djevojke, nemojte nikada osramotiti svoje katoličko ime! Napose ne sada, kad je nevolja najveća!«

U Zagrebu, na Svijećnicu 1945.
\+ Alojzije, nadbiskup

Članak se vrlo dojmio čitateljstva. Kad sam ga danas, nakon pol stoljeća, opet pročitala, doživjela sam ga kao da je upravo danas napisan za sve nas. Nadbiskup Stepinac nas strogo upozorava: ***»Katolici! Nemojte nikada osramotiti svoje katoličko ime!«***

Tokom proljeća 1945. izašao je posljednji broj »Djevojačkog svijeta«. Slijedeći broj, iako već pripremljen, nije mogao izaći, jer nije dobio odobrenje komunističke vlasti. Nastupilo je razdoblje kušnji u kojem je lik nadbiskupa Stepinca bio svijetli putokaz prema Istini i Božjoj Ljubavi.

»Htio je narod očuvati od zla«

Piše: S. Mirjana Kukuljan
karmelićanka B.S.I. - Zagreb

Zagreb, svibanj 1994.

Kada je Sluga Božji Alojzije Stepinac postao zagrebački nadbiskup koadjutor, imala sam 4 godine. Od tada do danas nikada nisam posumnjala u veličinu i svetost njegove osobe. Živo mi lebde pred očima događaji oko toga imenovanja i preuzimanja ove tako teške i odgovorne službe. U Zagrebu je zavladalo veliko oduševljenje, a osobito među mladima. Slušala sam doduše i one koji su se tome protivili, ali je meni i svima koje sam poznavala bilo jasno čijega su duha.

U kratkom vremenu iza toga doživljavali smo velike poteze djelatnosti novoga Pastira. Osobito smo bili oduševljeni osnivanjem novih župa u Zagrebu. Živjela sam tada na području Župe bl. Marka Križevčanina. U vatrogasnoj dvorani smo svake nedjelje i blagdana imali sv. Misu u 9 sati. Župnik je bio Preč. Gosp. Milan Petrović, a časne sestre milosrdnice su vodile brigu za organizaciju i dostojnu pripravu Službe Božje. Orguljašica je bila s. Edesija Šurbek, koja je mene i moju kolegicu Pavicu Mlinarić primila u pjevački zbor.

Kolika radost za sve nas, kada je novi mladi nadbiskup služio prvi put sv. Misu u toj dvorani. Ne sjećam se, nažalost, koji je to bio blagdan, ali predmnijevam da je bio blagdan bl. Marka Križevčanina. Svečanosti je prisustvovalo veliko mnoštvo vjernika, da nisu svi mogli stati u dvoranu. Kada se Nadbiskup pojavio na povišenom mjestu, gdje je bio postavljen oltar, nastalo je radosno klicanje. Čulo se šaputanje, pa to je sveti Alojzije. Još mi je danas u sjećanju njegova svećenička ozbiljnost povezana dubokom radošću Bogom ispunjene duše. U svojoj propovijedi je ulijevao uvjerenje, da su za njega u životu najvažniji osoba i djelo gosp. Isusa Krista.

U našoj župi je također osnovan »Dom Božje Providnosti« (danas Corpus Domini), gdje nas se u kratkom vremenu sakupilo 80 djevojaka i veliko mnoštvo djece. Dom

Mnoštvo vjernika, iz župe Krašić i okolice, sudjelovalo je na euharistijskom slavlju o Stepinčevu '96.

je vodila gđa. Anica Zbornik uz duhovno vodstvo veleučenog Dr. Josipa Lacha, kako smo tada zvali pokojnog preuzv. biskupa. Veoma brzo razvilo se tu pravo duhovno žarište.

Osim toga na Selskoj cesti je otvorena Pučka kuhinja za trešnjevačku sirotinju, koju je vodila s. Leobina Oberč, milosrdnica. Tu se kuhalo za 1000 ljudi. Svi su ti siromašni ljudi znali, da je to djelo našeg Nadbiskupa. Imala sam prilike slušati od naroda što misli i govori o djelovanju svoga novog pastira. Sama sam iskusila blagodati njegova djelovanja na mnogo načina. Tu, u toj pučkoj kuhinji, dobila sam svoje prvo radno mjesto uz lijepu plaću.

Kako smo mi Zagrepčani rado slušali njegove propovijedi opažalo se osobito kada se Nadbiskup vraćao s ostalim hodočasnicima iz Marije Bistrice. Mladi su upravo trčali da budu što bliže ambonu pripravljenu pred Katedralom, da prisustvuju završetku bistričke procesije i čuju njegov oduševljeni govor. Jasno se mogao opaziti zanos kojim je govorio o Blaženoj Djevici Mariji. Dio jedne od njegovih propovijedi tom sam prilikom rado širila među našim radnicima u Njemačkoj, kao i jedno njegovo pismo, koje je u obliku pjesme poslao svojima iz zatvora upravo za Božić.

Duboko me se dojmila njegova propovijed, kada je u vrijeme komunističke revolucije u Španjolskoj 1938. ukazivao narodu na opasnosti komunističke vladavine. Izgleda da je već proročki otkrivao vremena koja su nas čekala. Htio je narod očuvati od takvoga zla, te je činio sve što je mogao, no zlo je bilo jače.

Vrijeme je prolazilo, a ja sam tada 1941. godine stupila u samostan ss. karmelićanki B.S.I. na Vrhovcu. Te je godine Družba slavila 50. obljetnicu svoga postanka. Svečanost se odvijala u našem domu u Hrv. Leskovcu. Imale smo radost imati preuz. Nadbiskupa među nama (Slika o tome izašla je u prvom broju Glasnika). Ostavio je na sve nas, koje ga se još od toga doba sjećamo, dojam Oca među svojima. Bio je uistinu veliki ljubitelj djece. To je svakom zgodom pokazivao.

Također i još godine 1940. kada je otvoren naš »Dom Majke Božje dobroga Savjeta« na Poredju, župa Prišlin, posvetu je obavio naš dragi Natpastir. Kada se pojavio na lijepoj uzvisini pred našim Domom u velikom pastirskom šeširu i sa štapom u ruci, sva naša djeca i mladež poletjela su mu radosno u susret: »Evo, dobrog Pastira!«

Tom zgodom kao i uvijek pokazivao je očinsko zanimanje za sve nas i iskreno se veselio svakom našem napretku.

Za našu Hrvatsku provinciju, i svaku od nas osobno, bio je jedan od najvećih i najljepših doživljaja osnutak Hrvatske provincije. Do tada smo pripadale Austrijskoj provinciji, pa su naše postulantice morale odlaziti u novicijat u inozemstvo. Tako je naša grupa od pet postulantica bila određena za Mađarsku. Već smo pravile putovnice za odlazak, i dok smo čekale na rješenje, zatvorile su se granice i od putovanja nije bilo ništa. Preuzv. Nadbiskup je tada sve poduzeo, da se otvori Hrvatski novicijat i osnuje Hrvatska provincija. Iako još nije došlo rješenje, Nadbiskup je savjetovao da uđemo u duhovne vježbe i da molimo, kako bismo mogle za Svetkovinu Bezgrešne ući u novicijat. Na završetku duhovnih vježbi javio nam je Preuzvišeni veliku radost: »Sestre mogu ući u Novicijat«. Tako smo nas pet prvih novakinja iz hrv. novicijata mogle započeti svoju formaciju. Godinu dana kasnije, na blagdan Bezgrješne Djevice, 8. 12. 1943, preuzvišeni Nadbiskup je osobno uzveličao tu svečanost i primio naše prve zavjete. Još danas, o svom zlatnom jubileju, mislimo s radošću i zahvalnošću na taj veliki i sveti dan. S ljubavlju i ponosom nosimo križ i krunicu, koje smo primile iz njegove svete ruke.

Dana 16. srpnja 1945. bio je preuzv. Nadbiskup zadnji put u našoj kući, u Domu sv. Terezije, prigodom polaganja svetih zavjeta drugih dviju sestara. Zapamtile smo njegove riječi, kada se nakon svečanosti s nama rastajao: »Moramo se rastati, treba se žuriti, jer me UDBA vani čeka.« Govorio je to svojim uobičajenim smiješkom i s velikim mirom. Što iza toga slijedi... hapšenje i zatvor. Kolika bol za sve nas. No, Crkva je za njega neprestano molila. Uz molitve i žrtve prikazivane za njega, činili su naši redovnički poglavari sve kako bi mu pomogli. Naša pokojna Majka Terezija Jadro slala je pakete u zatvor i nalazila razne mogućnosti i veze, da uspije. Bilo je to nešto lakše kada je Nadbiskup bio interniran u Krašić. Bile smo u prijateljskim vezama s obitelji Šimečki, jer je vlč. Josip Šimečki bio naš dugogodišnji duhovnik. Također nam je uspijevalo učiniti mu kakvo veselje preko kosaca koji su svake godine dolazili iz Krašića kositi travu u Hrv. Leskovcu. Ti jednostavni ljudi donosili su nam obavijesti i poruke od dragog Zatočenika.

Znali su govoriti: »Vi ni ne slutite kakovu ste mu radost pripravili.« Jednom smo mu poslale košaricu najljepših jagoda iz našeg vrta, a drugi put paket s raznovrsnim stvarima. To je sve najvećom radošću promatrao i od srca se veselio. Govorio je: »Kako je to lijepo spakovano! To je učinila ljubav!« Bile smo radosne što smo uspjele razveseliti jednoga sveca.

Jednom je k nama došao u Hrv. Leskovac krašićki župnik na godišnji odmor. Zamolile smo ga da nam govori o Kardinalu. Nije nam mogao odbiti. Svakog smo dana po jedan sat slušale o životu i trpljenju našeg mučenika. Nikada nije kod toga manjkala nijedna sestra. Tu smo saznale vijesti o zbivanjima koja nam prije nisu bila poznata.

Doživjela sam također veliku milost, da sam mogla prisustvovati i pogrebu toga pravednika u Katedrali. Kako sam tada bila u Hrv. Leskovcu, doputovale smo vlakom već u 4,30 sati u Zagreb. Katedrala je već bila ispunjena svijetom. Vjernici su u ophodu obilazili njegov lijes i doticali se pojedinim predmetima njegovih ruku i lica. Tako sam učinila i ja osobno. Isti onaj križ koji sam primila iz njegovih ruku kod prvog zavjetovanja stavila sam s poštovanjem i pobožnošću u njegove sada hladne ruke. Tako je taj križ dvostruko posvećen. Učinila sam to i s drugim predmetima koje sam imala kod sebe. Kakav je dojam

učinio na mene pokop toga našega velikana, ne može se izreći. Iako kroz suze i bol, osjećala sam duboku unutarnju radost, nešto kao triumf, pobjedu Crkve u Hrvata. Duša mi je klicala: »Kakva svečanost!« »Ovako umire pravednik!«

Uvjerena sam da, pošto je Gospodin Bog našem hrvatskom narodu dao takvoga čovjeka, dokazao nam je da nas želi spasiti. Narod koji ima takove ljude, ne može izumrijeti.

Još nosim jedno sjećanje na nadbiskupa Stepinca iz vremena kada je Hitler okupirao i neka od naših mjesta. Naš je Dom na Poredju bio u velikoj opasnosti, pa je Kardinal odredio, da se presveti Sakramenat konzumira. Tada su naše dvije sestre, s. M. Sabina i s. M. Huberta, uz opasnost života otputovale u Zagreb do Nadbiskupa i klečeći sa suzama zamolile ga, da nam ostavi presveti Sakramenat. Njegovo plemenito srce nije moglo odbiti takovu molbu. Dozvolio je uz uvjet da ga čuvamo dan i noć, a u opasnosti, da ga konzumiramo. Sestre su se presretne vratile kući.

Dok sam u svoje vrijeme radila u inozemstvu, širila sam među narodom njegovu duhovnu oporuku i još neke druge stvari, koje sam dobivala od nekih laika koji su također nastojali širiti njegov duh. Doživjela sam radost kada su naši vjernici na radu u Njemačkoj dali staviti njegovu veliku sliku u crkvi St. Peter u Aachenu među slike raznih velikana današnjice. Tu su često molili kada su se okupljali na sv. Misu nedjeljom. Kadšto je koja pobožna duša znala staviti i po koji cvijetak pred sliku. Vani sam također imala mogućnosti pročitati mnoge knjige koje su govorile o njemu. Bilo ih je i na njemačkom jeziku. Jednu takovu čitali smo u zajednici kod stola, u našoj Kući Matici u Sittardu, u Nizozemskoj. Čitala sam također i »Glasnik Srca Isusova« iz Amerike, iz kojega sam saznala gdje su se služile zadušnice za pokoj njegove blažene duše. Tako me je posebno obradovalo da se služila sveta Misa i u Maastrichtu, u najvećem nizozemskom marijanskom svetištu »Steere der See« (Zvijezda mora). U to smo svetište znale češće hodočastiti.

Nakon njegove smrti njegovo štovanje svakog dana sve više raste u našim srcima. Kad god mi se pruži prilika odlazim na njegov grob, da tu molim za velike potrebe Crkve u Hrvata i za cijeli ispaćeni hrvatski narod. Svakog desetog u mjesecu slavim Stepinčev dan, a mjesec veljaču Stepinčevim mjesecom. Tih dana umnažam svoje molitve tom velikom sinu našega naroda za naše narodno obraćenje, kao i za veliki dar Slobode i Mira. Kad god molim naše hrvatske svece i blaženike, na prvo mjesto stavljam Slugu Božjega Alojzija Stepinca.

Kolika bi to bila velika milost i radost za mene osobno, kao i za cijeli narod, ako bi dragi Sveti Otac Ivan Pavao II. mogao doći na hrvatsko tlo i u njegov glavni grad Zagreb, pa da tom prilikom uz ostale kandidate oltara proglasi na prvom mjestu Alojzija kardinala Stepinca BLAŽENIKOM svete Crkve. Što nam priječi, da ovakav velikan, SVETAC i MUČENIK ne bi mogao postići tu čast? Stoga u ovoj našoj jubilarnoj godini naše drage Zagrebačke nadbiskupije ponavljam često:

U tebe se, Gospodine, uzdam!

Živjet ćemo s njime!

Piše: Zvonimir Horvat

Sjećanje na moj prvi susret sa Slugom Božjim Alojzijem kard. Stepincem

Daruvar, 15. studenoga 1994.

Moj prvi susret sa Slugom Božjim Alojzijem kardinalom Stepincem, nadbiskupom zagrebačkim, dogodio se 3. lipnja 1939. godine.

Bilo je to onda, kada je blage uspomene nadbiskup Stepinac stigao u Daruvar, kako bi sutradan, 4. lipnja 1939., obavio podjelu sv. Potvrde. U Daruvar je stigao iz mjesta Đulovac, nakon podjeljivanja sakramenta sv. Potvrde. Ja sam tada bio učenik 3. razreda gimnazije, te sam s kolegama i kolegicama prisustvovao svečanom dočeku Nadbiskupa. Uz nas učenike gimnazije na dočeku su još bili i učenici Trgovačke akademije, učenici osnovih škola, članovi društava: križara i križarica, Marijine kongregacije, Srca Isusova, Hrvatskog pjevačkog društva »Zora«, Hrvatske žene, Dobrovoljnog vatrogasnog društva, te veliki broj vjernika i građana.

Doček je bio priređen ispred kapelice sv. Šimuna u ulici Stjepana Radića, daruvarskoj glavnoj ulici. Nakon upućenih pozdrava i govora dobrodošlice, Nadbiskup se pod baldahinom, u procesiji, uputio prema župnoj crkvi Presvetog Trojstva. Ispred Nadbiskupa u procesiji su koračali svećenici: vlč. gospodin Vladimir Dumbović, kateheta, Dr. Dragutin Nežić, tada nadbiskupski ceremonijar, vlč. gospodin Ivan Prahir, daruvarski kapelan i vlč. gospodin Mijo Etinger, daruvarski župnik. Iza baldahina su u procesiji bili: gospodin Karlo Polak, gradonačelnik, gospodin Dr. Antolković i gospodin Dr. Štirmer, suci općinskog suda u Daruvaru, vlč. gospodin Dr. Josip Salač, duhovnik zagrebačke bogoslovije, gospodin Altman, šef poreznog ureda, Dr. Stjepan Sabolić, liječnik, crkveni odbornici i odbornici Gradskog poglavarstva općine Daruvar. Dok se procesija kretala prema župnoj crkvi čule su se glasne primjedbe: »Tako mlad i tako drag Nadbiskup!«

U crkvi je obavljen uobičajeni obred prilikom dolaska biskupa, a crkva nije u sebe mogla primiti sve ono mnoštvo iz procesije, jer je tada bila pretjesna.

Nakon završetka obreda u crkvi, Nadbiskup se uputio u župni dvor na kraći odmor. Oko 5 sati po-

slije podne stigao je u gimnaziju. U Godišnjem izvještaju Državne realne gimnazije u Daruvaru za školsku godinu 1938./39. o dolasku Nadbiskupa u gimnaziju na str. 10. je zabilježeno: »3. juna pohodio je našu školu i izvršio inspekciju rimokatoličkog vjeronauka preuzvišeni gospodin nadbiskup zagrebački Dr. Alojzije Stepinac«. Na postavljena pitanja našeg katehete vlč. gospodina Dumbovića tekli su tečni odgovori. Po završenom ispitivanju preuzvišeni gospodin Stepinac nam je uputio nekoliko riječi. Sjećam se dobro da nam je tada uz ostalo rekao i ove riječi :»Budite dobri i marljivi učenici kako biste postali intelektualci toliko potrebni našoj domovini. Intelektualaca imademo malo, a poluintelektualaca mislim i premnogo.«

Iz škole nekoji učenici su se razišli po gradu, a drugi pak smo pošli za Nadbiskupom do župnog dvora. Mi koji smo pošli u dvorište župnog dvora doživjeli smo tamo s preuzvišenim Nadbiskupom sretne trenutke. Nadbiskup je stao na ulazna vrata župnog dvora, te nam je dijelio svete sličice. I meni je dao sličicu, a koju još i danas čuvam s posebnom pobožnošću: na sličici je natpis »Cvijeće sv. Zemlje postavljeno na Sv. Grob«. Kada mi je Nadbiskup davao sličicu, onda mi je rekao :»Ha, ti mali ptič, velki krič...«. Bila je to sličica, jedna od brojnih što ih je Nadbiskup donio iz Jeruzalema, kada je na 25. srpnja 1937. tamo blagoslovio novi hrvatski oltar bl. Nikole Tavelića.

Navečer je pred župnim dvorom u čast Nadbiskupa priređena bakljada, a u kojoj su sudjelovali daruvarski vatrogasci sa svojom glazbom, te veliki broj građana Daruvara. Na srednjem prozoru na 1. katu župnog dvora pojavio se Nadbiskup, razdragan priređenim ovacijama prisutnih. Svojim govorima pozdravili su Nadbiskupa gradonačelnik gospodin Karlo Polak, te liječnik gospodin Dr. Stjepan Sabolić. Na priređenoj manifestaciji preuzvišeni gospodin nadbiskup se zahvalio toplim riječima.

Sutradan, na 4. lipnja 1939., bio je dan dijeljenja sv. Potvrde za našu daruvarsku župu. U 7 sati ujutro Nadbiskup je služio tihu sv. Misu, a odmah poslije sv. Mise je započeo dijeljenje sv. Potvrde. Sv. Potvrdu je dijelio na nekadašnjem stadionu Hrvatskog sokola, na prostoru sjeverno od naše župne crkve. Dan je bio sunčan i jako topao, no to nije smetalo gospodina nadbiskupa da mirno i pobožno obavlja dijeljenje sv. Potvrde, koje je završeno oko 1 sat poslije podne. Nadbiskup je tada opečatio biljegom sv. Krizme 1048 potvrđenika.

Poslije svečanog ručka u župnom dvoru, Nadbiskup je posjetio samostan časnih sestara milosrdnica. U pratnji Nadbiskupa su bili vlč. gospodin župnik Mijo Etinger, vlč. gospodin Dr. Josip Salač, vlč. gospodin Vladimir Šoštarić, vlč. gospodin Dragutin Nežić i vlč. Franjo Korenić, dekan pakrački, sudac g. Dr. Antolković, crkveni odbornik Lujo Horvat, te gospodin Ivan Štolc, vanjski načelnik općine Daruvar. Taj odlazak gospodina nadbiskupa u samostan zabilježio sam svojim fotoaparatom, kao i nekoje momente sa prijepodnevnog dijeljenja sv. Potvrde.

Oko 5 sati poslije podne Preuzvišeni je blagoslovio novi Češki dom u Daruvaru. Na završetku blagoslova Doma on je prisutnom mnoštvu održao govor, u kojem je pozvao Čehe da što je više moguće surađuju i prijateljuju s Hrvatima, jer kako je rekao »Hrvatska vam je druga domovina...« To im je rekao zbog toga, što mu je vjerojatno bilo poznato, da su do tada Česi dosta propagirali jugoslavenstvo.

Po završenom blagoslovu Češkog doma Nadbiskup je otišao u razgledavanje kupališnog parka. Time je njegov tadanji boravak u Daruvaru bio završen.

Moj prvi susret sa Slugom Božjim Alojzijem Stepincem otkrio mi je čovjeka i biskupa iz kojega su već tada jasno zračile njegove osobine: poniznost, blagost i svetost. Da je taj prvi dojam bio istinit osjetio sam i u potonjem susretanju s njime: u Virovitici 1940. g. na blagoslovu zastave Katoličkih đaka, na Euharistijskom kongresu u Đurđevcu 1940. g., na dočeku zavjetne procesije grada Zagreba iz Marije Bistrice 1943. g. u Zagrebu, te na blagoslovu novog oltara u crkvi Sv. Antuna Padovanskog na Sv. Duhu u Zagrebu.

S radošću mi se napunjalo srce i duša, kada sam slušao njegove propovijedi i govore ili ih čitao u glasilu Velikog križarskog bratstva »Nedjelja«. Još se uvijek sjećam njegovih riječi, što ih je izrekao u govoru preko Radio Zagreba, u mjesecu siječnju 1941. g., u povodu tjedna zimske pomoći, a naslov govora je bio »Žao mi je naroda...«.

Sve je to bilo nadahnuće za dušu – sve dok to sijanje sjemena i Božje ljubavi nisu 1945. godine spriječile sluge pakla kletog – komunisti.

Nastali su tada tužni dani. Prestao se u javnosti čuti glas Sluge Božjega. Trpljenja su u najvećim mogućim žrtvama bila zadavana i Crkvi i dobrom Pastiru – nadbiskupu zagrebačkom.

Najžalosniji trenutak u odnosu na blagopokojnog Kardinala pogodio me onog časa, kada sam u mjesecu veljači 1960. ležao bolestan u krevetu. Radio Zagreb je tada samo u jednoj i onoj poznatoj rečenici objavio »Danas je umro Dr. Alojzije Stepinac«. Još bolnija je bila vijest, kada sam preko radioaparata čuo o stradanju bečkog kardinala Dr. Fr. Königa, koji je putovao u Zagreb na sprovod našeg dragog, a tada već umrlog, kardinala i nadbiskupa Stepinca.

Tuga je prošla, jer znamo da Gospodin ne traži smrt pravednika. Obilna je plaća koju je veliki Sluga Božji od Kralja vjekova primio za svoja dobra djela i za svoja trpljenja. On je sada naš zagovornik, a nama je ostavio baštinu da i mi živimo po geslu, koje je njega vodilo kroz ovozemaljski život. Stoga ćemo živjeti s njime i vodit će nas njegovo načelo: »In te Domine speravi – U Tebe se Gospodine uzdam!«

Moje sjećanje na Slugu Božjega Alojzija kardinala Stepinca ostat će neumrlo.

Mučenik svoje dužnosti

Nakon što smo u prošlom broju Glasnika, br. 1/96., donijeli prva dva svjedočanstva o glasu mučeništva kojim su obilježeni život i smrt kard. Stepinca, i u buduće ćemo čitatelje i štovatelje Sluge Božjega izvješćivati o tom glasu mučeništva.

Sluga Božji blagoslivlje temeljni kamen za crkvu sv. Alojzija u Popovači - 1934. god.

3. *U zapisniku suradnika tajne policije (Udbe), zabilježenog u Zagrebu, 3. ožujka 1960., o komentarima u javnosti »povodom smrti Alojzija Stepinca«, nalazimo i ovo vrijedno svjedočanstvo:*

»U redovima klera i klerikalnih elemenata mnogo se komentiralo o tome, da je Stepinčeva smrt prerano nastupila i da su je pospješili komunisti svojim postupcima protiv njega samoga i svećenika uopće. Između tih postupaka naročito su isticali da je Stepinac bio nepravedno osuđen i poslije izložen fizičkim i duševnim patnjama u KPD (misli se na Kazneno-popravni Dom u Lepoglavi, op. J.B.) i internaciji. Osim toga Stepinca da su se teško dojmili procesi protiv svećenika i bogoslova VBŠ (Više Bogoslovne Škole, op. J.B.) u Đakovu i drugi...«.

(*Arhiv Postulature,* Svezak XCIII, str. 4488.)

4. *Dana 10. veljače 1960. primio je Papa Ivan XXIII. sažalnicu prigodom smrti kardinala Stepinca, koju su potpisala 104 izbjegla Hrvata:*

»Sveti Oče,

Duboko pogođeni prežalosnom vijesti o smrti kardinala Stepinca, mučenika Katoličke crkve, junaka kršćanske vjere, sina hrvatskog naroda, mi potpisani hrvatski izbjeglice duboko suosjećamo s Vama i molimo Vaš Apostolski blagoslov na siromašnu našu domovinu Hrvatsku i na naša izbjeglička stradanja.

Ponizni, poslušni i odani sinovi Vaše Svetosti: (slijede 104 potpisa).

Latina (Italia), 10. veljače 1960.«

(*Arhiv Postulature,* Svezak CXIII, 140.)

5. *Slovenski časopis »Naš tednik«, u broju za mjesec ožujak 1960., u rubrici »Kronika« donio je ovu vijest:*

»Vatikansko mesto (AI). V krogih rimske kurije pravijo, da bi že čez nekaj let utegnili začeti redni postopek za beatifikacijo zagrebškega nadškofa, kardinala Stepinca. V zvezi s tem drži, da so na pristojnem mestu že začeli zbirati njegove spise, kakor je to navada v pripravljalnem obdobju tega postopka. Vatikanski strokovnjak za te zadeve je glede tega povedal:

'Kardinala Alojzija Stepinca bo mogoče v nekaj kratkih letih prišteti k blaženim, če že ne kot pravega mučenca, pa kot spoznavalca vere.'

Škof iz Vittoria Veneta, mgr. Albino Luciani, (kasnije Papa Ivan Pavao I, op. J.B.), je izjavil k temu:

'Rimski martirologij je ena molitvenih knjig Cerkve. Zdaj je vanjo prišlo novo ime: Alojzij Stepinac. Utemeljitve za to niso še sestavili, a naj služi naslednja začasna: zelo mlad je postal nadškof v Zagrebu, ko je ena največjih škofij na svetu. Posvetil se je neutrudnemu delu za duše in zlasti ljubezni do bližnjega. V prežalostnih časih vojne in notarnjih razprtij je pomagal Judom, preganjanim in ubogim ter jih branil, ne da bi gledal na svoje moči, ne da bi se bal tveganja in nevarnosti. Ker ni upognil tilnika in ni niti za trohico odnehal od katoliške resnice, je bil sojen, prebil v ječi, noč in dan pod stražo osem let in umrl kot kardinal brez škrlaka, kot mučenec brez krvi'.«

(*Arhiv Postulature,* Svezak CXIV, 275.)

4. *Mons. J. Rupp, koadjutor pariškog nadbiskupa i kardinala M. Feltina, u prigodnoj propovijedi u Parizu, u crkvi Sestara milosrdnica sv. Vinka Paulskoga, predvodeći Misu zadušnicu za kardinala Stepinca, reče i slijedeće:*

»Mi se ponosimo velikom ličnošću kardinala Stepinca. On je mučenik modernih vremena, mučenik kršćanski, mučenik svoje dužnosti.«

(*Arhiv Postulature,* Svezak CXIV, 344.)

* D O K U M E N T I * (8)

Nastavljamo donositi dokumente, koji će svim čitateljima i svim tražiteljima istine omogućiti istinito prikazivanje i tumačenje osobe Sluge Božjega Alojzija Stepinca.

34. Dopis nadbiskupa A. Stepinca, upućen 2. studenoga 1942. gospodinu Dr. Andriji Artukoviću, Ministru pravosuđa i bogoštovlja, s molbom da se omogući pristup svećenika u logore, kad ga umirući zatraže:

Gospodine ministre!

Ja sam već dvaput lično molio Poglavnika, da se svećeniku omogući pristup u logore, da može dati zadnju utjehu umirućima. Međutim makar je Poglavnik to obećao, mi ne znamo do danas, da li je svećeniku omogućen pristup u logore (Jasenovac, Gradiška, Lobor, itd.), dok sigurno znamo, da su umirući molili svećenika, da ih spremi za smrt, ali im nije bio dozvoljen. Je li čudo, da se mnogi čestiti ljudi pitaju, koja je onda razlika između jednog boljševičkog i našeg logora? I može li ustaški pokret računati na blagoslov neba, kad uskraćuje umirućima ono, što im do sada nije branila nijedna civilizirana država?

Ja se s toga, gospodine ministre, obraćam na Vas s uljudnom molbom da kao naš resorni ministar poduzmete korake kod odnosnih faktora, da svećenik uvijek, kad ga bolesni ili umirući u logoru zatraže, može nesmetano obaviti svoju dužnost.

Izvolite, gospodine ministre, primiti moje iskreno poštovanje.

U Zagrebu, dne 2. studenoga 1942.

+ Alojzije Stepinac, Nadbiskup zagrebački

35. Dopis nadbiskupa A. Stepinca, upućen 21. studenoga 1942. Gospodinu Dr. Andriji Artukoviću, Ministru pravosuđa i bogoštovlja, s molbom da se katoličkim vjernicima-zatočenicima u sabirnim logorima omogući vršenje vjerskih dužnosti:

RAVNATELJSTVU ZA JAVNI RED I SIGURNOST – Zagreb

Nakon što je već prije bilo poduzeto sve, da se katoličkim vjernicima-zatočenicima u sabirnim logorima omogući vršenje vjerskih dužnosti, ovo Predsjedništvo Biskupskih Konferencija časti se ponovno zamoliti Naslov da:

1. dopusti svećenicima ulaz u sabirne logore, da budu pri ruci zatočenicima-katolicima u svrhu prisustvovanja službi Božjoj, slušanja riječi Božje i primanja sv. sakramenata, da budu prisutni umirućima i pokopavaju mrtve;

2. zabrani siljenje zatočenika na teški rad u nedjelje i zapovijedane blagdane;

3. dopusti dobrotvornoj ustanovi Nadbiskupije zagrebačke »Karitas«, da se za Božić dostave barem najpotrebnijima, bez razlike vjere, pošiljke s hranom, odjećom i lijekovima.

Opravdanost gornjih zahtjeva temelji se ne samo u vjerskom zakonu, nego i u najosnovnijoj čovječnosti. Vjera pak i čovječnost temelj su svakoj uređenoj i zdravoj ljudskoj zajednici.

U Zagrebu, dne 21. studenoga 1942.

+ Alojzije Stepinac, Nadbiskup zagrebački
i Predsjednik Biskupskih konferencija

36. Izvadak iz pisma što ga je nadbiskup A. Stepinac uputio, 21. srpnja 1945., II. dio, tt. 2., 3. i 5., (u prošlom broju su objavljene tt. 1. i 4.), Dr. Vladimiru Bakariću, Predsjedniku vlade Federalne Hrvatske, u kojem osuđuje presude nad zatvorenicima izvršene bez uredovnih sudskih postupaka, te se zauzima za humani postupak prema svim stradalnicima i njihovoj rodbini, koja im želi pružiti hranu, odjeću ili utjehu riječi. Nakon što je zatražio da se osuđenicima prije izvršenja smrtne presude omogući pohod svećenika, napomenuo je:

Gospodine predsjedniče! (...)

2. U vezi s ovim pitanjem je važna okolnost, da ne postoji izvansudbeni forum, koji bi u slučaju izrečenih smrtnih osuda, izricao i pomilovanje. Ta institucija postoji u svakoj pravnoj državi 20. stoljeća. Istinski napredak u kulturi duše i tijela zahtijeva, da se pored pravde, u upravljanju državom poštuje i načelo opraštanja i milosrđa. To je načelo ukorijenjeno u kršćanskoj duši hrvatskog naroda. Zato se dvostruko teško osjeća praktično pomanjkanje vrhovnoga foruma, koji bi u slučaju smrtnih osuda vršio pravo pomilovanja. Ne mogu i ne smijem prešutjeti, da je ovakav forum za vrijeme ustaške vladavine spasio glavu kojemu tome čovjeku, koji se danas nalazi na visokom položaju. Zašto da u tom pogledu idemo natrag, kad se istovremeno naglasuje, da spadamo u progresivne narode.

To je tim više potrebno, jer koliko mi je poznato, vojni sudovi sude neobičnom brzinom. Kako se govori dnevno pada oko osamdeset presuda. U nekoliko minuta odlučuje se o sudbini života i dugih godina slo-

bode. Zar je moguće i pretpostaviti, da je takovo sudovanje temeljito i pravedno? Ne može zadovoljiti stvarne potrebe forma za pomilovanje na smrt osuđenih ni to, što presude nižeg vojnog suda dolaze na potvrdu višeg vojnog suda Armije. Jer to nije forum za pomilovanje, već stvarno apelacioni sud. A sud ostaje uvijek sud t.j. ostaje samo na terenu primjenjivanja zakona, dotično pravde. Kad se uvaži, da ogromna većina okrivljenika ne poznaje i nije mogla poznavati propise vojnoga sudovanja, pod koje danas retroaktivno, što je također nepravilno, padaju njihova djela, jasno je, da bi i te kako bilo mjesta forumu, koji bi vršio pomilovanje na smrt osuđenih.

3. Rodbina justificiranih nema prava, da znade, gdje se nalaze grobovi njihovih roditelja i braće i muževa. Poznato je, da su rimski sudovi dopuštali pokop justificiranog. Nakon što je izvršena smrtna kazna »pravdi je udovoljeno«, pa nema nijednog opravdanog razloga, da se mrtvo tijelo kršćanina dostojno ne pokopa. Mjesto toga danas se justificira na nepoznatim mjestima. Mrtva tjelesa bacaju se u zajedničku grabu, i nitko od rodbine ne može znati, gdje su grobovi njihovih dragih. Ljudi koji su danas na vlasti s pravom su se žalili i zgražali nad postupkom ustaša, koji su na nepoznatim mjestima dotično uz mjesta justifikacije pokapali osuđenike. Ja sam se i te kako borio za to, da se tjelesa justificiranih mogu kršćanski pokopati. To što je nekada bilo zazorno, neka se danas ne ponavlja. Zato bi trebalo dozvoliti rodbini prijenos mrtvog tijela u roditeljske grobove na kršćanska groblja, kako to od davnine vrši kršćanski pietet prema pokojnicima. Jednako tako trebalo bi uvesti praksu, da sudovi koji su izrekli smrtne osude i dali ih izvršiti, to dostavljaju matičnim uredima, da se može službeno ustanoviti nečija smrt. To je potrebno zbog velikih praktičnih posljedica u pogledu imovinskih i rodbinskih odnosa.

5. U postupku sa zatvorenicima imade mnogo toga, na što se narodne mase žale. Prije svega, zatvori su pretrpani, i ne mogu primiti onaj broj ljudi, koji faktično u njima boravi. Mjere prigodom hapšenja o kojima sam malo prije govorio, znatno bi doskočile ovome zlu.

Već sam molio, da se odredi nekoliko svećenika, koji će moći posjećivati zatvorenike te im u slučaju bolesti podijeliti sakramente. Tome do danas nije udovoljeno u mjeri, koja bi se mogla nazvati dostatnom.

Osim uhapšenika mnogo trpi i njihova rodbina, koja im donosi hranu i svježu odjeću. U tom pogledu vlada nerazumljivi postupak. Nekim zatvorenicima se uopće ne dopušta donošenje hrane i čiste odjeće. Oni leže tjednima u zatvoru. Njihove žene im donose hranu, a straža im odgovara da ih tamo nema, mada su, recimo, čas prije vidjele muža kroz prozor. Zašto se svima zatvorenicima ne dozvoljava donošenje hrane u određene dane? Ako je pri tome bilo zloporabe, ona se može uz razboriti oprez i pregled sasma odstraniti.

Rodbina zatvorenika mora satima stajati, dok na njih dođe red. A onda kad stražari uzmu jelo, treba opet čitave satove čekati, dok se vrate košare i jedaći pribor. Imade slučajeva, da rodbina mora po 4 do 6 sati izdržati na suncu dok obave svoju dužnost. Zašto mučiti ove koji nisu krivi? Zar se ne bi mogao ubrzati postupak s primanjem jela i odjeće? Znadem slučajeva, gdje su mnoge žene uslijed ovakovog postupka oboljele i tako oslabile, da su postale nesposobne za svaki rad.

I te su još sretne da znadu barem, kamo treba nositi jelo. Ali što da kažemo za one, koje moraju čitave tjedne obilaziti sve zatvore, da konačno pronađu svoga muža ili sina. Zašto ovakav postupak? Zar to ne znači bez potrebe mučiti, ogorčavati tolike obitelji? Pa one već time, što im je netko u zatvoru, trpe i pate. Zar se mora, bez potrebe, uvećavati mjera njihovih patnja? Ne nalazim razloge ovome postupku. Izgovor, da su patili i oni, koji su bili u šumi, pa neka sada pate ovi, koji su bili u gradu, nije čovječanski. U čemu bi, zapravo, onda imalo stajati oslobođenje, ako se samo mijenjaju uloge stradalnika? Zato se nadam, gospodine predsjedniče, da ćete u sporazumu s nadležnim vojnim vlastima isposlovati, te se ustanovi ured, koji će davati rodbini zatvorenih sigurne podatke, gdje se nalaze njihovi članovi. Nadalje da će se svima zatvorenicima dozvoliti donošenje hrane i čiste odjeće /pogotovo ovo!/ i konačno da će se postupak prigodom primanja hrane i odjeće ubrzati. Tako će otpasti mnoge opravdane tužbe, a s njima i mnogo nezadovoljstva.

(*Arhiv Postulature*, Svezak LXXXVIII, 3168–3169.)

Fotografija - kao razglednica upućena Sluzi Božjemu iz Krapine - 3. studenoga 1936.

Zapisi iz knjige dojmova »Spomen-Zbirke Sluge Božjega Alojzija Stepinca

Alojzije, velika Vam hvala da nikada niste porekli da ste čvrsti sluga Božji, a samim tim ste dali nenadmašan zalog za čistoću i očuvanje Hrvatske nacionalne biti. Uvjeren sam da ni danas niste zaboravili svoj narod u preporuci Bogu, 10. siječnja 1996. – Jozo Bagarić.

* * *

Dragi naš Pastiru, hvala Ti i slava, za sve što si učinio za lijepu našu domovinu Hrvatsku i Katoličku crkvu u njoj. Moli se za nas dragoj Majci Božjoj da nas čuva u ovim teškim vremenima.

Neka nam dragi Bog podari još jednog sveca u Tvojoj osobi. Moli se za mene i moju osmočlanu obitelj, da je Bog čuva od svakoga zla, 10. siječnja 1966. – Petar Palići.

* * *

Polako, pa mogu reći u molitvi, prolazim pokraj ove vedrine povijesno tako dohvatljive, čiji smo i mi dio ... Ovo sjeme uzoritog Kardinala ostvaruje se kao vazmeno otajstvo. Dao Bog da učimo i naučimo od kardinala Stepinca kako se ljubi Crkva i Hrvatski narod, 15. siječnja 1996. – Don Josip Šantić.

* * *

Na najdražem mjestu u najdražoj Hrvatskoj, u mjestu koje i šutnjom govori – jer onaj koji se u Gospodina uzdaje ne može gubiti u nepredvidivim utakmicama života – U društvu slovenskih prijatelja, 3. veljače 1996. – svećenik Splitskomakarske nadbiskupije.

* * *

Dragi Kardinale, blagoslovi hrvatsku mladež i pomozi joj da odlučno brani kršćanske vrednote. Blagoslovi ove učenice i izmoli im veliku snagu vjere kakva je bila tvoje majke, 8. veljače 1996. – Rav. Gimnazije ss. Milosrdnica; slijede 32 potpisa učenica.

* * *

Dragi Kardinale, evo me po drugi puta ovdje na izložbi tebi na spomen priređenoj. Zahvaljujem ti na pomoći i zagovorima kod dragog Boga. Zagovaraj me i dalje, a do sljedećeg susreta – doviđenja, 15. veljače 1996. – brat Alojzije.

* * *

Hvala Ti sama ljubavi za dar Alojzija dragog nam brata i za ovaj prostor koji sav odiše Njime. Molim Te da Ga nasljedujemo, 17. veljače 1996. – Zlatko.

* * *

Uzvišeni doživljaj, predivni utisci o veličini žrtve kardinala Alojzija Stepinca, za čovjeka i svoj hrvatski narod. Oplemenjen doživljajima koje valja svakome preporučiti, vraćam se u svoj Dubrovnik, 25. veljače 1996. – N.N.

* * *

Tebi dragi Alojzije hvala na hrabrosti a Tvojim neprijateljima i tužiocu neka sudi dragi Bog.

Hvala ljudima koji su postavili izložbu, da sam Te mogla još bolje upoznati, 28. veljače 1996. – Ankica.

Darovatelji za pokriće troškova u postupku proglašenja blaženim kard. A. Stepinca

Uz popis prijatelja i štovatelja Sluge Božjega Alojzija Stepinca, koji su uz molitvu proslijedili i novčani dar, sa zahvalnošću se sjećamo svih darovatelja koji su uz svoj dar izričito napomenuli da se ne objavljuje njihovo ime. Raduje činjenica, što su među darovateljima zastupljeni gotovo svi staleži, nastanjeni diljem svijeta, što potvrđuje općenarodnu želju za proglašenjem blaženim kardinala Stepinca.

Nakon objavljivanja zadnjeg broja Glasnika svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje blaženim kard. Alojzija Stepinca uručili su slijedeći darovatelji:

ss. BENEDIKTINKE – Hvar; župa PRELOG; župe LIŽNJAN i MEDULIN; č.s. Leopoldina IVASIĆ – Družba Služavki Maloga Isusa (Zagreb); obitelji PUZEK i BAN – Zagreb; s. DOLORES – Družba sv. Križa (Zagreb); župa REPUŠNICA; Doroteja PATAPTA – Cirkovljan; Cecilija FIŠTER – Dugo Selo; Ana MALENKUŠIĆ – Popovača; Mons. Ivan VRAGOVIĆ, kanonik – Zagreb; Ružica BRKIĆ – Biggera (Australia); Karolina LETIĆ – Ilovik; Žuva ŽAKNIĆ – Blato na Korčuli; Stanko i Jela VASILJ; Katarina KORENIĆ – Zagreb; župa PITOMAČA; ss. bolesnice Družbe sv. KRIŽA – Zagreb; s. Dobroslava TORBARAC – Družba Služavki Maloga Isusa (Zagreb); Hrvatska katolička župa »ST. PAUL CROATIAN CHURCH« – Cleveland; Angela KAVAŠ – Požega; K.S. – Zagreb; Vinko BARBIŠ – Malinska; Lovorka KLARIĆ – Zapolje; Vlč. Pavao MARKAČ – Nedelišće; Prim. Dr. Ivan KILIĆ – Imotski; obitelj Franje i Danice BATELJA – Rastoki (Slavetić); Ante HULJEV – Primošten; Vlč, Ivica KECERIN – Mississauga (Canada); Marija ESPOSITO – Napoli; Slavica IVEZOVIĆ – Zagreb; Vlč. Martin SENTIĆ – Ingolstadt (S. R. Njemačka); Veronika ROŽIĆ – Prodindol (Sv. Jana).

* * * * *

Svoj dar za pokriće troškova u postupku za proglašenje blaženim kard. Alojzija Stepinca možete poslati preko Zagrebačke banke na ime: Postulatura Kard. Stepinca

devizni račun: 012101-01-2421741339
kunski račun: 012101-12-2320444313

Svaki dopis na Postulaturu kojim se priopćuje primljeno uslišanje ili uspomena na Slugu Božjega neka bude potpisan, te obilježen nadnevkom i mjestom pisanja. Anonimna pisma se ne arhiviraju. Vjernici koji žele ostati anonimni neka to napomenu u dopisu.

Pobjednik u znaku križa (8)

Piše: Serafin Romanov

Kao hvaljeni rimski student i pobožan mladi svećenik, Alojzije se s Trsata zaputio prema rodnoj kući. Ne zna se da li izravno ili nakon pozdrava pretpostavljenih u Zagrebu. Došavši u svoj Krašić, već je 19. srpnja, u župnoj crkvi Presvetog Trojstva, proslavio svečanu Mladu misu.

Propovijedao je Mons. Josip Lončarić, župnik sv. Petra u Zagrebu. U asistenciji su bili Dr. Josip Marić, sveučilišni profesor i dekan Teološkog fakulteta, Alojzijevi kolege iz Rima Dr. N. Žuvić i Dr. F. Šeper. Mladomisnika je k oltaru pratio vlč. gosp. Josip Šimečki, župnik iz Dugog sela, a pomagao je vlč. gosp. Ivan Macki Stanković, župnik u Vrhovcu, te bogoslovi-vojnici: Šimečki. Pripremu i tijek svečanosti rukovodili su domaći župnik vlč. gosp. Pavao Srketić, s gosp. Načelnikom, učiteljima, vatrogascima i ostalim udruženjima.

Mladomisnik je dobio od Svetog Oca dopuštenje, da može podijeliti Papinski blagoslov. Za vrijeme ručka, koji je pripremljen u dvorištu kuće u Krašiću, kamo se njegova obitelj iz Brezarića doselila 1905. god., izgovoreno je puno pozdravnih i zahvalnih riječi. Prozborio je i Alojzije. Prisutnik je izvijestio, da je Alojzije tada nagovijestio »profinjeni i produhovljeni program svoga svećeničkog života i svojih težnja«. Nažalost, nije nam zapisao u potankosti te nejegove riječi.

Ustao je i Josip Stepinac, »stari otac, trijezan i razborit«, te je treptećim glasom sve pozvao na veselje. Riječi oduška teško su navirale. Suze ih pretekoše. Uspio je izgovoriti: »Veselite se, jer je došao!« Jecaji su zastajali u grlu. Orosiše se oči svih slavljenika. A otac, položući desnu ruku na glavu Alojzijevu, smogavši snage nastavi drugi dio rečenice: »jer je došao ovaj moj Očekivani«.

Tada, kao po ritualu, zaplakaše svi nazočni. I doista su suze s tog prizora snažno govorile. Utišale su, za tren, buku nazdravljanja, a potom se prolomio pljesak i: »Živio!«

Promatrajući mladog Alojzija Stepinca, okružena svećenicima, roditeljima, rodbinom i prijateljima, izvjestitelj dnevnika »Hrvatska Straža«, prožet doživljajem mladomisničkog slavlja i opažajem Mladomisnikove osobe, proročki je i istinito predstavio Alojzija Stepinca: »Nadbiskupija se Zagrebačka s pravom veseli ovom mladom umnom i kreposnom svećeniku. Vesele se svi prijatelji i štovatelji, jer dobivaju u njemu suradnika i savjetnika u iskrenom radu za Boga i narod. Pozdravljaju ga svi kolege iz zavoda Germanicuma i sv. Jeronima u Rimu, s kojima je študirao na Gregorijani, kao i ostali, na koje je sa svojim prvim susretajem ostavio najbolji utisak.«

Nadbiskupski orfanotrofij u Vlaškoj ulici u Zagrebu; otuda je mladi Alojzije Stepinac pohađao prvih 6 razreda gimnazije

Na dan Mlade mise, Alojzije je navijestio »mladomisničko slavlje« ('secundicije'), slijedeće nedjelje u susjednoj župi Vrhovac, gdje su živjeli brojni njegovi rođaci i znanci. Želio je tom prigodom pozvati na objed sve Stepinčeve težake, s kojima je on, ponajviše na obližnjem imanju Kamenarovo, radio prije odlaska u Rim. Bili su to uglavnom špricari, kosci, »biruši« – kočijaši.

Osobno je radost svoga svećeništva želio podijeliti s ljudima s kojima je dijelio radost svoje mladosti i divio se ljepoti Božjoj po stvorenoj prirodi i njezinim mijenama. Imao je nakanu i počastiti ih kod svečarskog stola. Radi toga je zamolio svoju nevjestu Rozu, ženu najstarijega polubrata Maksima, koja je za Mladu misu bila glavna kuharica, da bi ona sljedeće nedjelje pripremila ručak i u Vrhovcu. »Nevesta Roza«, tako ju je on uvijek zvao, rado je prihvatila taj njegov poziv i izvršila tu njegovu želju. I sljedeće nedjelje, 26. srpnja, nakon svečane Mise u župnoj crkvi sv. Kuzme i Damjana u Vrhovcu, napunila se gostima kuća i dvorište brata Maksa koji je prebivao u toj župi. Za vrijeme objeda »Lojzek« je bio u kući s rodbinom i svećenicima, a za uzvanike – težake – prostrti su stolovi u prostranom dvorištu. On je često tijekom ručka dolazio među njih, a nakon ručka je i sjeo k njima za stol. Čule se su zanimljive dosjetke i budile uspomene: »Lojzek, da li se zmisliš ... kad smo delali ... to i to ... «. Jedan stari znanac je po svom »starom« običaju, u vrhovačkom dijalektu, opsovao »božji luk«. Svi su prasnuli u smijeh, kolutajući očima jedan do drugoga. I Lojzek se nasmijao, ali je ipak opomenuo zabavljača kako je to mogao ispustiti. Tako je Alojzije do predvečer, u pričanju i uspomenama, proveo i taj svečani dan koji bijaše radostan ne samo za njega, već bijaše radost i ponos za težake, Alojzijeve suradnike od najranije mladosti.

KAZALO

Molitva za proglašenje blaženim Alojzija Stepinca:

Gospodine Bože, ti si sluzi svome Alojziju Stepincu udijelio milost ne samo vjerovati u Isusa Krista nego i trpjeti za njega. Neustrašivim apostolskim žarom i ljubavlju prema Crkvi ostao je vjeran do smrti.

Proslavi ga čašću oltara, da nam bude primjer i zagovornik u borbama života na putu vječnoga spasenja. Po Kristu Gospodinu našemu. Amen.

Sluga Božji Alojzije Stepinac glasnik je Postulature za proglašenje blaženim i svetim kardinala Alojzija Stepinca, te časopis svih njegovih štovatelja, Kristovih vjernika i ljudi dobre volje.

God. 3 (1996) broj 2–3.

Izdavač: Postulatura Sluge Božjega Alojzija Stepinca, Kaptol 31 – 10000 Zagreb.

Uređuje i odgovara: Dr. Juraj Batelja, Kaptol 31 – 10000 Zagreb.

Adresa uredništva: Postulatura Sluge Božjega Alojzija Stepinca, Kaptol 31, 10000 Zagreb, telefon: 275-122;

Sve što se u našem Glasniku navodi ili naziva »čudo«, »svetost«, »svetac« i slično, sve to, u duhu crkvenih propisa, treba uzeti i razumjeti u našem običnom ljudskom načinu izražavanja. O svemu će tomu konačni sud izreći Crkva.

Lektor: Dr. Ante Stamać

Tehnički urednik:

Cijena: 5 kuna; za inozemstvo 3 DEM ili 3 USD

Izlazi četiri puta godišnje s dozvolom crkvenih poglavara.

Rješenjem Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske, br. 532-03-1-7-94-01, časopis: »*Sluga Božji Alojzije Stepinac*« oslobođen je plaćanja poreza na promet.

Slog: LASER plus

Tisak: Tiskara PULJKO

Na zadnjoj strani: *Zagrebačka katedrala - Bogoslužje o 36. obljetnici preminuća Sluge Božjega Alojzija Stepinca, 10. veljače 1996.*

Nakon mjeseci izoliranosti u Banjoj Luci, uvjetovanoj velikosrpskom agresijom na Bosnu i Hercegovinu, na Misi o 36. obljetnici preminuća kard. Stepinca, osobitom je dobrodošlicom bio pozdravljen mons. F. Komarica, biskup banjalučki

»ZAŠTO ME PROGONIŠ?« (Dj 9,4)

Raspelo iz Dragalića; za vrijeme srpske agresije na Hrvatsku (1991.-1995.) polomljeno je i obeščašćeno s 23 prostrijela

Dana 8. veljače 1996. g., časnici, dočasnici i vojnici 33 Inžinjerijske brigade, Prečko, Zagreb, posjetili su, prigodom 36-te obljetnice smrti kard. A. Stepinca, zagrebačku katedralu, Riznicu katedrale i Spomen-zbirku iz ostavštine Sluge Božjega

